

popüler kürtür **Esmer**

SAYI: 02 • ŞUBAT 2005 • FİYATI: 3 YTL (3.000.000TL) (KDV DAHİL)

Kıbrıs Fiyatı: 4 YTL (4.000.000TL)

CEVAP VERİYORUM!

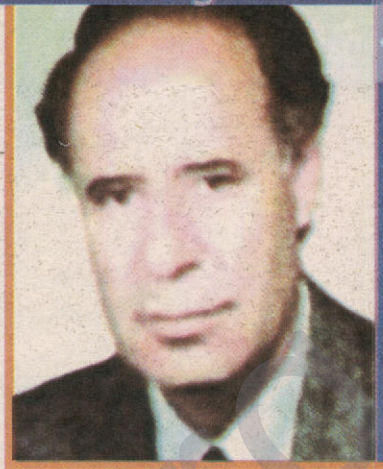
Tepemizde o ağ

... Bir günler, bey takımı arasında avcılık tutkusu pek yaygınmış Fransa'da. Attığını vurmak kolay değil, boşa atmak da heves kırıcı ya; ormanlarda, daha kuşlar yumurtadayken, geniş alanlar üstüne ağ gererlermiş. Uçuş denemelerine başlayıp da yükselince, ağlara çarpıp düşen havalana büyüyen kuşlar öylesine koşullanmış ki, av mevsimi gelip de ağlar kaldırılınca belirli yüksekliğin üstüne uçamazlar, kolayca vurulurlarmış.

Bunu niye anlattığımı umarım anladınız. Yetmiş yıllık baskılı eğitim, özellikle Kürt sorununda, insanımızın beyin çatısına, hem de paslı tellerden örülü öyle bir ağ gerdi ki, kaldırılmış da olsa, yukarılara uçup olaylara biraz yükseklerden bakmaya en yeteneklilerimizin bile gücü yetmiyor. Kaldı ki hep tepemizde o ağ. Tüm acılarımızın kaynağı da bu. ☹

[vedattürkali]

Bunlar...

[ahmetkahraman]

Aziz Nesin'in "bunlar" dedikleri ve onların kültür ile sanat anlayışları, hatta Gönül Yazar yerinde kalsın; muhafızlarının, "dünyada benzersiz cicilikte" diye niteledikleri, endamı sevilesi "demokraside", "hafta sekiz, gün dokuz" askeri darbe yapılıyordu.

tanseverim" naraları patlatarak icrai faaliyette bulunan hırsız ve soyguncuların, yani "bunların" böyle bir sorunu yoktu. "Bunlar" her hal ve devirde, "vatansever"di...

Rejimin "mutlu esirleri"nin, neden kitaba el sürmemeye yeminli olduklarının gizi, gizemi buydu... (SM)

"BUNLAR" kimdi, bilmiyorum. Ama Aziz Nesin, "bunları" tanımlarken, "yazar denilince şarkıcı Gönül Yazar'ı, sanatçı olarak da dansözünü anlıyorlar" diyordu.

Yazarların dibine düşmüş armut misali toplanıp cezaevlerine doldurulduğu, şimdilerde rejimin baş kalem muhafızlığını kimseye bırakmayan İlhan Selçuk'un, savunması arasına yerleştirdiği "şifre" ile "ağır işkenceler altındayım" dediği, sonu gelmez darbelerden bir darbe zamanıydı.

"Beleş" bulmuşken, gözü doyunca midesi, midesi doyunca gözü hep aç kalan görgüsüzlükle yiye, içe şişmiş, çarpık endamı berbat olmuş, "Sumo" güreşçisi gibi ensesi, kulağı belirsiz olmuş sorguların, "esir" yazarları sorgularken, "Bunları yazacağına, vatan sevgisini yazsana, ulan" naraları patlattığı, naralarını gizli tınlarında, "vatan, ben ve şeflerimdir" şıngırtısının duyulduğu dönem...

Bu günlerde, Aziz Nesin'in "bunların sanatçısı" dediği dansözlerden, kıvrak bir dansöz olan "Prenses Banu", "Türk sanat elçisi" olarak dünyayı dolaşıyordu.

Zaten o, prenseslik unvanını da, "vatana hizmet tertibinden" yaptığı bu gezilerin birinde, bedeninin teriyle kazanmıştı. Kıvrak dans figürleri ve bedeninin güzelim devinimlerini seyreden Arap bir prens, o an aşık olmuş, aşları evlilikle taçlanmış, dansöz Banu, o an "şıpıdak" diye prenses oluvermişti.

Prensesle, "sanat elçiliği" konusunda yaptığımız bir röportajda, "ülkemizi tanıtmaya programını Dışişleri Bakanlığı düzenliyor. Ben de gidip sanatımı icra ederek, ülkeme dost kazandırıyorum. Dünya bizim dans sanatımıza hayran. Dünyayı bizden, Türklerin bu derin kültürünü neden bugüne kadar keşfedeme-

dik diye hayıflanıyorlar" demişti.

Aziz Nesin'in "bunlar" dedikleri ve onların kültür ile sanat anlayışları, hatta Gönül Yazar yerinde kalsın; muhafızlarının, "dünyada benzersiz cicilikte" diye niteledikleri, endamı sevilesi "demokraside", "hafta sekiz, gün dokuz" askeri darbe yapılıyordu. Darbeciler "yerinden oynamış tek tip fikriyat taşlarını", işkence altında feryat edenlerin çığlıkları arasında, idam sehplarının gölgesiyle, "yeni baştan" yerine oturtuyor, böylece "birlik ile bütünlüğe" ek olarak, her kiminse halkın "güven ve huzurunu" sağlıyorlardı.

Darbe günlerinde kitaplar, "iç düşman" sıralamasında, birinciydi. Daha sonra "su başlarını" darbecilerden devir alan sivil giyimliler, korkunun dayanılmaz egemenliğini şan ve şerefle sür-gitsin ediyor, korkuların gölgesinde, "güven ile huzur ortamını daimi" kılıyorlardı.

Korku rejiminin adı "demokrasi" oluyordu. "Cici demokrasi"de, "tek tip fikriyat"ın ötesine "kırmızı çizgi" çeken rejim muhafızları, "düşman" avına çıkıyor, beyninin derinliklerinde "hain düşünceler" dolaştırırlar tek tek saptayıp uykuda, iş yerinde, sokakta kısıtırarak kısıtırarak ediyor, ikinci hamlede, "suç aleti" kitapların bulunduğu raflara doğru "ganimete hücumu" geçiyor, "Allah ne verdiyse" çuvallara dolduruyorlardı.

Yüksek makamları, olgun ve dolgun maaşlar karşılığında, "vatana adanmış, hem de fedakarlıklarla kaytanlanmış" muhafızlar, hizmetleri vicdanı ulu, düşünme yeteneği engin, insaniyetlerinin menzili uzun yandaşlarıncı alkışlanmak için insanları, "görün ve iç düşmanı belleklerinize kazıyın" tertibinden, televizyon kameraları karşısında boy boy diziyorlardı. Tabii, önlerinde üst üste yığıl-

mış, bazılarının kapakları "zomlanarak" ekrana doldurulan "suç aleti" kitaplar...

Sözlükler, polisiye, aşk romanları da "iç düşman" unsuru olarak zomlanıyor, beynimizin içine yerleştiriliyordu.

Türk halkının bir kesimi, bunları kafasının içinde "hıfz" edince, o an telaşlanıyor, evde "kitap" adına ne varsa, ona karşı imha hareketına geçiyor, baştan başa mahallelerde hummalı bir çalışma başlıyordu. Yaz ortasında, evlerin bacalarında kapkara bir duman yükseliyor, bahçe ve bostanlarda kazma kürek sesleri, rejimin "arş ileri, marş ileri" marşını çalan bandosunu andırıyordu.

Türk halkı, kitap yakma faaliyetiyle "vatan hizmetinde"ydi. Yakmaya kıyamayan ve özünde "vatan hainliği" bulunanlar ise "günün birinde tehlike sinyalleri geçer de bakarım" düşüncesiyle, kitaplarını toprağa gömüyordu.

Aslında yakma ve gömme ameliyesi, Türk halkının devletine olan önlenemez sevgi bağlılığını temsil ediyordu.

Mesela, geçmişte Almanya'daki Nazi rejiminin yurttaşları, bu sadakati gösterememiş, işin yükü devlete düşmüştü. Devletin "düşman temizleme timleri" evleri dolaşıp kitapları sokağa taşımak ve orada ateşe vermek zahmetini üstlenmişti. Türk halkı ise kimseye zahmet olmasın diye kendi kitaplarını kendisi yakarak, hizmetin yanında "saf kanuna" yaraşır biçimde vatanseverliğini kanıtıyordu.

Kitap yakma ve toprağa gömme aynı yapanlar, "vatana hizmet"e ek olarak, sözünü duyunca bile, kırmızı görmüş besili boğa gibi burunlarından soluyanların "şerine" karşı kendilerini ve ailelerini muhafaza altına alıyorlardı.

Yazar Fikret Başkaya, bugün hala "vatana ihanet" suçlamasıyla, mahkeme mahkeme dolaştırılıyordu. "Ben bir va-

Bayrak

Belediye otobüslerinde okunacak
Şiirler yazmadım, yazamadım
Rüzgârın merdivenlerinde kanadım kırık
Sokaklarda yüzüm soluk, yataklarda hırçın
Denize küskün bir balık

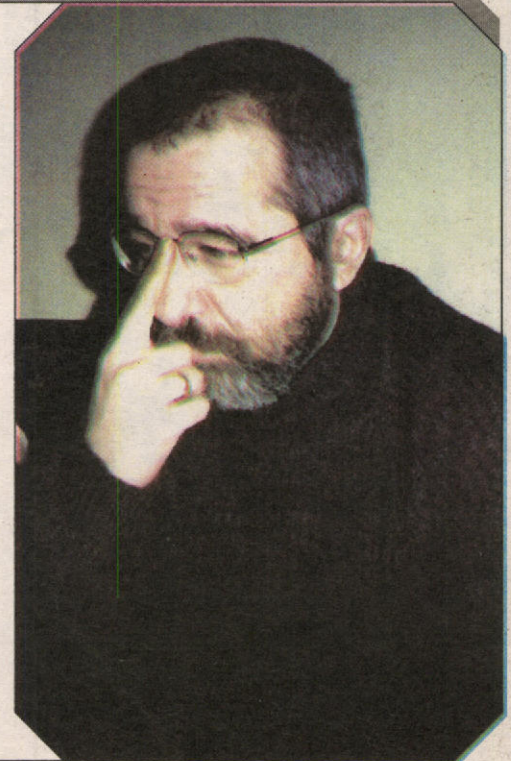
Kendi içre yandı gülüm
En derin yazlarımda hep kar vardı
Saydım ya, onsekiz kitap boyu
Ne aşkımdın ne de nefretimin gününü gördüm
Belki Hayat'ın misillemesinde bir garip kördüm
Sevgili Hayat... Öyle çok sevdim ki seni
Ölümden biteviye korkacak kadar

Sözümle iteledim yalan rahlelerini
Camilerinde su oldum, kiliselerinde mum
Sevgili Hayat... Senden çok sevmedim kendimi

Benim için -ne olur- renksiz bir bayrak yak!

Ahmet Kahraman

ahmeterhan

UNUTULAN ŞAİR CEMAL KIRCA

*Şiir insanoğlunun mayasında vardır.
Şiir ölmez. Şiir, insanlık var oldukça,
insanların ruhunu titretmeyi sürdürecektir.*

Cemal Kırca

[yaşarkemal]

CEMAL Kırca haklı, insanoğlu durdukça şiir de kalacaktır. Yalnız, güzel şiiri yazarlar unutuluyor. Unutulanlar kimi zamanlarda yeniden diriltiliyorlar, adamlarını bulunca, yani büyük bir eleştirmeyle karşılaşınca. Ama unutulanlar da var. Hem de çok. Örneğin Niyazi Akıncıoğlu. O, unutulacak bir şair değildi. Burada adları sıralamak istemiyorum. Alın işte Cemal Kırca.

Büyük şairlerin, iyi şairlerin kimi nitelikleri vardır; halk gibi söylemek, yalın ince, kahvede konuşur gibi. Bir iki örnek vereyim: Nazım Hikmet, Orhan Veli, Yunus Emre... Homeros da öyle söylüyor, diyorlar.

Cemal Kırca'yı nasıl tanıdın? diye soruyor arkadaş. Onu tanımam gereken en güzel yerde tanıdım. Nurullah Ataç'ın evinde. Nurullah Ataç, yazın için yaratılmış bir kişilikti. Nerde güzel bir şiir bulsa ezberler, ne zaman güzel bir roman okusa diline pelesenk eder, önüne gelene anlatırdı. Bir şiiri çok beğenirse, şiirsever tanıdıklarını, dostlarını teker teker dolaşır şiiri okurdu. Sonra da bütün cömertliğiyle yazardı. Yukarıda söylediğim nitelikteki şairleri, çoğu unutulmuş şairleri bulur, tanıtmak için, öz şiiri anlatmak için çabalar dururdu.

Cemal Kırca'yı işte bu şiir ve yazın evinde tanıdım. Belki de Ataç beni o gün Cemal Kırca'yla tanıştırmak için çağırmişti. Evde Cahit Sıtkı da vardı. Bir kişi daha vardı ya unutmuşum.

Ankara'da kaldığım sürece Cemal Kırca'yla buluşuyor, konuşuyorduk. Bana şiirlerini okuyor, ben de ona Karacaoğlanlar okuyordum. Kimi zamanlar da meyhanede buluşuyorduk, Cahit Sıtkı da geliyordu o meyhaneye. O zamanlar ben içki içmiyordum. Onlar da benim içmediğimin farkına varmıyorlar. Varsalar da aldırıyorlar. Cahit Sıtkı'ya Kürt şiirleri okuyordum, Cahit Sıtkı da Kürt şiirlerini çok güzel Türkçe'ye çeviriyordu. Yazık ki ezbere o kadar çok Kürt şiiri bilmiyordum.

Cemal Kırca'yla tanışır tanışmaz, hemencecik dostluğumuz Kürt şiirlerinden başladı sanırsam. Doğuda yargıçlık yapmıştı. Bir de askerliğini Karaköse'de, Ağrı'da yapmıştı. Ahmet Muhip Dıranas da askerliğini orada yapmıştı. Askerlik arkadaşlardı. Bunun için olacak Kırca'nın en yakın arkadaşı Dıranas'tı. Dıranasla tanışıyordum ya Cemal Kırca'yla birlikte bulduğumuzda onu daha iyi anlamıştım. AĞRI şiirini biliyordum, bazı kısımlarını da ezber etmiştim. Çok görüşemedimse de Dıranas'la yakın bir dostluğumuz oldu. Romanlarımı seviyordu.

Doğu Anadolu o zamanlar, inanılmayacak kadar kötü yönetiliyordu. Bugünden de daha kötü. Ve coşkun şair Cemal Kırca, her önüne gelene değil de dost sandıklarına Doğu Anadolu'yu anlatıyordu. Şiirlerinde de o büyük acılar vardı. Oraları gören her vicdanlı insanın tepkileri bundan başka olamazdı. O yüzden işinden oldu. Şiirlerini hemen hemen hiç yayınlamadı. Edebiyat çevrelerinde çok sevilen, sayılan bir kişiydi. Üstelik de elinden alınmış yargıçlığına yeniden kavuşmuş, Yargıtay'da çalışmaya başlamıştı. O, şiirlerini, bu kadar güzel şiirlerini her yerde yayınlatabilirdi. Ne oldu bilemiyorum, o da Niyazi Akıncıoğlu gibi kendini köşeye mi atmıştı? Kırklareli'ne gittiğimde Niyazi'yi cübbesini giymiş mahkeme kapısında görmüştüm. Avukat arkadaşımızın şiiri bıraktığını sanmıyorum. Mahkemeden döndüğünde bana üst üste birçok şiir okumuştum, ne oldu o şiirlere? Bana toplumun adaleti var gibi geliyor ama belki yanılıyorum. Kimbilir ne kadar yetenek, ne kadar büyük sanatçı güme gitmiştir. Hafızıya beşer diyorlar ama ona da

portre

3 Mayıs 1918'de Selanik'in Kayalar ilçesi Haydarlı köyünde doğdu. 1924'teki Mübadele'de ailesi ile beraber Türkiye'ye göç etti, iskân politikası doğrultusunda aile Sivas'ın Suşehri ilçesine yerleştirildi. İlkokulu Suşehri'nde bitirdikten sonra ortaokulu ve liseyi yatılı olarak Erzurum Lisesi'nde okudu. Ankara Hukuk Fakültesi'ni 1941'de bitirdi. 1941-42'de askerliğini yedek subay olarak Ağrı Karaköse'de yaptı, 1943'te ilk görev yeri olan Beytüşşebap ilçesine gitti. 1950'li yılların başlarına kadar orada Sulh hakimi olarak görev yaptı. Anadolu'yu tepe tepe, köy köy katır ve at sırtında gezdi. Beytüşşebaplılar ona esmer çehresinden dolayı kara hakim anlamında "Hakim-i Reş" ismini taktılar. Bir çok yerde görev yaptıktan sonra 1953'te istifa edip Sivas-Suşehri'nde serbest avukatlık ve parti yöneticiliği yaptı. Milletvekili adayı oldu. 4 Mart 1971'de Ankara'da Giresunlu Necla Hanım'la evlendi. 71'in sonunda emekli oldu. 1977'de ağır bir felç geçirdi. 28 Mayıs 1995'te Ankara'da aniden fenalaştı ve hayata gözlerini yumdu. Cemal Kırca'nın bir kısmı tamamlanmamış iki yüze yakın şiiri var. 1971'de ancak taslak halinde basılabilmemiş GEÇİT adlı dosyasında 51 şiiri yer alır. Kitap 33 yıl sonra Haziran 2004'te "Geçit-Cemal Kırca Kitabı" adıyla Pervaz Yayınları'nca basıldı.

güvenimi yavaş yavaş yitiriyorum. Bugünkü dünyada hafızayı beşerin adını bile anan yok.

Bugünkü Türkiye'ye bakıyorum da kültür sanat hak getire. Gene de can çıkmayınca umut çıkmaz. Yeğeni olan İhsan Tevfik Kırca'ya teşekkür etmeliyiz. Her şeye karşın yitip gitmiş bir şairi yıllarca çalışarak bize armağan eyliyor.

O bir halk adamıydı, halkın içinden geliyordu. Halkın yaratıcı dilinin zenginliğine erişmiş, halkın kültürünü kendine kaynak edinmişti. Her büyük şiir, büyük roman dilin kendine uygun güzelliğiyle birlikte yaratılır. Kötü, uydurma, halktan ayrı kalmış bir dille yazılan şiir ve roman zamanında ne kadar tanınır ve ünlensin ömrü kısa olur.

Unutmadığım bir dostluk daha var, o da şair Suphi Taşhan. Meyhanede Suphi'yle de dostluk kurulmuştu. Onun ömrü ne yazık kısa oldu. İyi bir şairdi ya sanırım az şiir yazdı. Suphi Taşhan'la ben tanıştırdım Kırca'yı. İki şairin dostluğu güzel bir dostluktu. Onun o günlerde yazdığı bir şiir dillerdeydi: Bahar istediğimi getirmedi/Bahar yine gelecek.

Cemal Kırca'nın şiirlerinden teker teker söz etmeyeceğim, yalnız size bir şiirini önereyim. Şiirin adı KAPLAN. O bir destan parçasıdır. (99)

kaplan*

-I-

Zaman zaman

Kalbimi

Bunaltan

Bir ifriti,

İrademin zincirine vurmuş götürüyordum.

Kuşkulu,

Karanlık,

Bulanık düşüncelerim,

Simsiyah bir batağa batıp çıkıyordu...

Beynime bulaşan,

Korkunç saplantı,

Adımlarımı tutan,

Bulaşık balçıktan,

Daha da bulaşıkta.

Yorulmuş bir katırın kulakları üstünden,

Yetişmeye çalışıyordum kılavuzuma;

Düşe kalka,

Bata çıka,

Adımlarım ileriye sürüklenirken,

Birisi diyordu ki sanki içimdem:

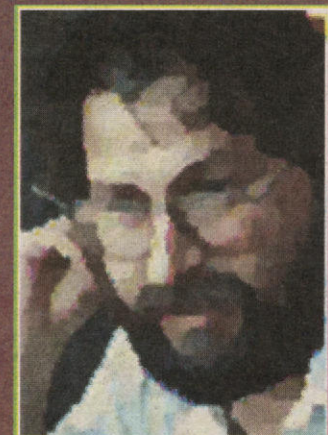
"Dön geri! Dön Geri!

Tamamla şu işi..."

*Kaplan şiiri sekiz bölümden oluşmaktadır, şiirin tamamı "Geçit-Cemal Kırca Kitabı" isimli kitapta bulunmaktadır.

Al kalemi eline. Bak ve gördüğünü çiz.
Sadece ve sadece gördüğünü çiz.
Numara yapmadan, hoşla gitmeye
çalışmadan, bir şey hissetmeden, en
doğal halinle. Özgürlüğü ve
esareti aynı anda tadacaksın.

alnesin

alnesin@esmerdergisi.com

[mehmeduzun]

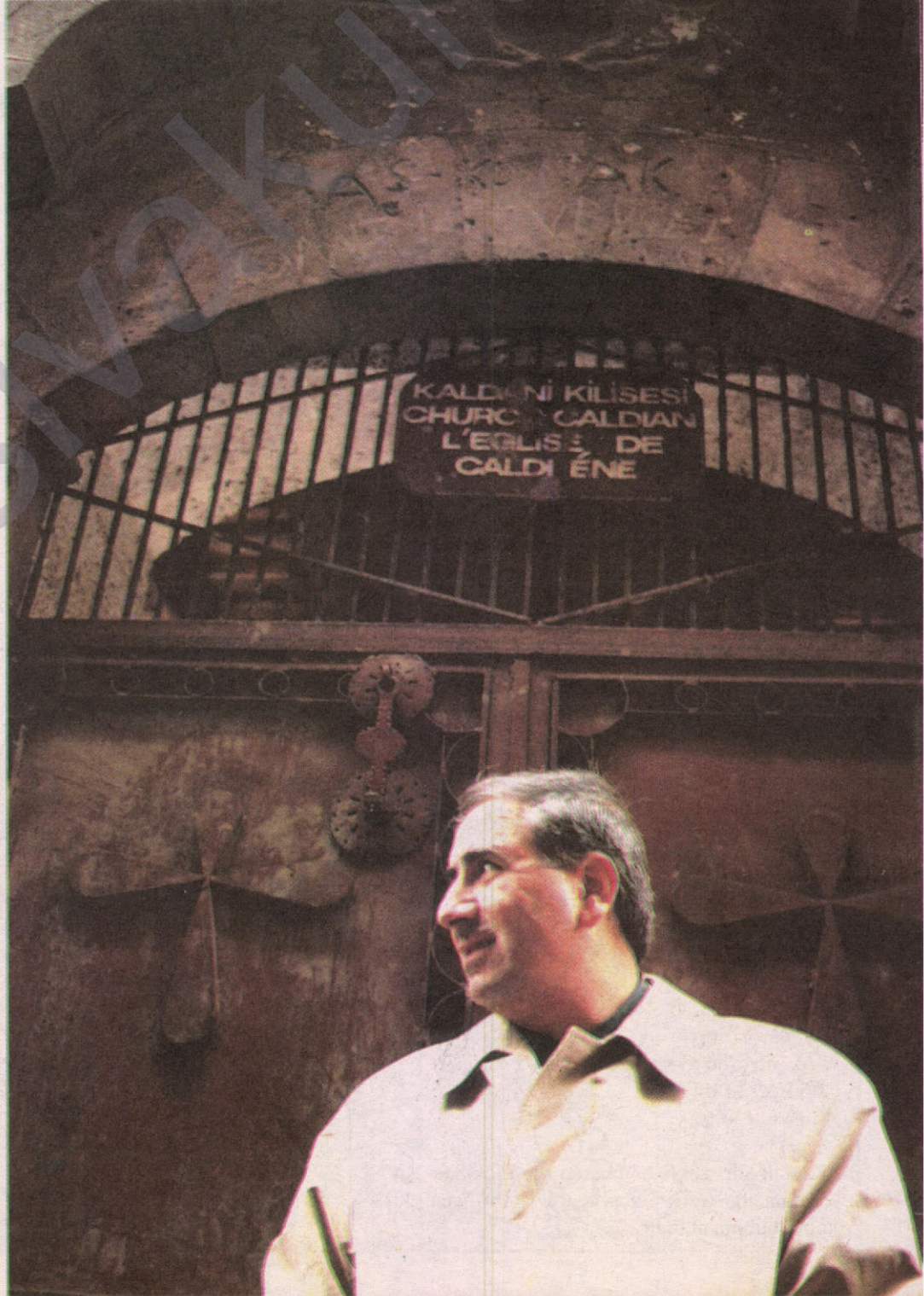
UZUN yıllar sonra, doğduğum o yörelerden çok uzaklarda, bireyin, bireysel yaratıcılığın ve bir bireysel öyküye sahip olmanın önemini daha bir kavrayarak, bireye daha fazla saygı duyarak, bireyin, bireysel öykü ve yaratıcılığın sadece toplumsal değişimi sağlayabileceğini değil, aynı zamanda yaşadığımız dünyanın ve toplumun ihtiyaç duyduğu insani özgürlük ve eşitlik duygularını da geliştireceğine daha bir inanarak, varlığımdan söz edeceğem, edebi ve sanatsal eserler, yaratıcı ve zenginleştirici ürünler, estetik yenilikler oluşturarak bir varlık yaratmaya, yani edebiyat yazarı olmaya karar verdiğimde, doğduğum zamanlardaki o cehennem, tüm ayrıntılarıyla, hep düşündüm. O cehennem neyin nesiydi, benim için ne ifade ediyordu? Evet, yazar olmaya ve yasaklanmış, aşağılanmış, gelişmesi tümüyle engellenmiş, kapalı bir toplumun kadim diliyle modern bir roman sanatı yaratmaya karar vermişim ama benim özgünlüğüm neydi, neredeydi? Birbirinden oldukça farklı birçok ülkenin, kültürün, dilin, dinin, değer yargısının tam ortasında yaşıyordum; bir yanım Mezopotamya'da, Anadolu'da bir yanım da Avrupa'da, İskandinavya'daydı ve çevremde, sürekli yağınla, hatta binlerce, onbinlerce edebi ses, yazar, eser, roman vardı. Bir yazar, edebiyatçı için zorunlu koşulların en azından çoğuna sahip tüm bu farklı seslerin, tarzların, tekniklerin, estetiklerin, üslupların, stillerin ve temaların içinde, söz konusu koşulların hiçbirine sahip olmamış, sürekli aşağılanmış, rencide edilmiş, yasaklanmış, cezaevine tıkmış, bir yabancı sığınmacı olarak sürgünde yaşamış, çaresizliği her zaman çarelerinden daha fazla olmuş birisi olarak benim yerim neydi, neredeydi? Daha doğrusu, kayda değer bir edebi eser yaratsa bile çevreyi sınıksız kuşatmış koşullardan dolayı bunu nasıl ve nerede yayınlayacağını bile bilmeyen bir yazar adayı olarak, tüm bunların içinde saygın bir yerim olabilir miydi, böyle bir olasılık var mıydı, vardıysa bu nasıl olacaktı? Devamlı yeni, güçlü, ilginç sesler ve eserle dalgalanan ve giderek daha çok pazarın koşullarına göre hareket eden bu uçsuz bucaksız edebiyat denizinin içinde nasıl bana ait özgün bir ses ve üslupla, bir damla olabilirdim?

Çevremde birçok dil vardı ancak bunların içinde üçünü, Kürtçe, Türkçe ve İsveççe'yi entelektüel, edebi dilim olarak hissediyordum ve anadilim Kürtçe ile modern bir roman sanatı yaratmaya, ötekilerle de denemeler, edebi makaleler yazmaya karar vermişim. Yazarlığımın esası, romancılığım olacaktı ve denemeciliğim de bu esası tamamlayan, onun arka planını izah eden, ona teorik bir çerçeve veren öge olacaktı. İsveççe ve Türkçe roman yazmayışımın çeşitli nedenleri vardı ancak bunlardan biri, dönüp bana ait olana bakmamı sağlayan nedendi; İsveççe ve Türkçe yazan yazarların benzeri olmak istemiyordum. Onların yazdıklarını tekrarlayan, onların etkisinde ya da gölgesinde, o dillerin öngördüğü öyküleri yazan ve o dil dünyalarında bir yama gibi duran birisi olmayı asla arzulamıyordum. Her dilin kendine özgü bir mantığı, tarihi, referanslar sistemi, değerler dünyası, mirası ve geleneği var ve İsveççe ya da Türkçe roman yazdığım da, ister istemez o dünyaların içine çekileceğimi, dilin farkında olmadan beni arzulamadığım yönlerde doğru sürükleyeceğini, bir özgünlük yaratamayacağımı, en iyi ihtimalle o dillerle yazılmış eserlere, onlara benzer yeni bir eser ekleyeceğimi, en kötü ihtimalle de onların basit ve bayağı bir kopyası olacağımı düşünüyordum ve bu düşünce, ciddi bir iş yapamama kaygısı beni korkutuyordu. Ayrıca o dillerde o kadar çok şey yazılmış, o kadar önemli eser yayınlanmıştı ki benim varolanlara ekleyecek yeni bir şey yaratmam son derece kuşkuluydu. Kendi deneylerimi, o dillerin vurgusu, tınısı ve referanslarıyla, egzotik bir biçimde yazabilirdim ama bunun o sürekli çalkalanan ve müthiş bir rekabetle gelişen kitap denizinde ne önemi olabilirdi? Oysa bireysel yaratıcılığın en önemli özelliği, bu tür yaratıcılığı evrensel bir erdem, bir zenginlik haline getiren en önemli yanı, bir yenilik yaratmaktı; varolana yeni bir şey katmak, yeni olan bir şeyi ortaya çıkarmak, onu var etmek. Özgün olmak, kendime has bir ses, bir duruş geliştirebilmek, yapılanları yapmamak, ötekilerin yarattığını yaratmamak, moda akımların sunduğu olanaklara itibar etmemek, cazibe merkezlerinin (ideolojik, siyasi, ekonomik, kültürel) parlıtlarına kanmamak, o tür akımlara kapılmamak. Her şeyin esası buydu işte; yazarlık yapacaksam, roman yaratacaksam, her şeyi bu kaygılar, bu hedeflerle yapmalıydım.

Ama nasıl? Söylemesi kolay, yapması zor olan bu şeyi nasıl gerçekleştirebilirdim? Tüm uzaklığa ve yaşadığım felaketlere rağmen kendime, bana ait olana, dilime dönmem gerektiği açıktı ancak engelleri aşarak oralara döndüğümde neyle karşılaşacaktım; peki bana ait ne vardı, anadilimin mantığı, tarihi, referanslar sistemi, değerler dünyası, mirası ve geleneği nelerdi? Bunlar, 1980'lerin başında hayatımı tamamıyla işgal eden sorulardı ve bu sorular doğrudan doğruya beni çoktan geride bıraktığım bir dünyaya, sözünü ettiğim o cehenneme götürdü. Hayatım ve tüm zamanım, hatta rüyalarım bile artık ucuz ve bayağı Türkçü marşların, askeri potinlerin,

Yazarımız Mehmed Uzun'un şuan üzerinde çalıştığı ve ilkbaharda Türkçe olarak İthaki Yayınları tarafından basılacak, "Ruhumun Gökkuşuğu" isimli kitabından bir bölümü geçen ay yayınlamıştık. İlk defa yayınlanan yazı, okurlarımızın yoğun ilgiyle karşılaştı. Birçok okurumuz istekte bulundu. Bunun üzerine, kendisinden bir bölüm daha istedik. Mehmed Uzun bizi ve okurlarımızı kırmadı ve "Esmer çalışanlarına ve okurlarına selamlarımla..." notuyla beraber, bize iki bölüm yolladı. İlk aşağıda, diğeri gelecek sayıda...

SÜRGÜNÜN O SOĞUK GECELERİNDE KAYBETTİK BİZ CENNETİ

polis sirenlerinin, silah ve kurşunların, kanlı hançer ve bıçakların, aşiret kavgalarının, aile çekişmelerinin, ilkel ve çirkin küfürlerin, önyargılı ve saçma tâassubun, vahşi ve dehşet verici cehaletin sesleriyle dolmaya başladı. O cehennemden ateşleri yeniden alevlenmeye, yeniden tüm şiddetiyle ruhumu, yüreğimi yakmaya başladı. Ancak başka çare de yoktu; yaratıcılık, herşeyden önce yaratıcılığın fide verebileceği bir dünya yaratmayı, en azından böyle bir dünyanın kimi verilerini hissetmeyi ya da varolabileceğini umut etmeyi öngörüyor. Ruhum ve yüreğimdeki yazalardan dolayı hiç kimseyi suçlayamazdım; böyle bir çalınlığa ben karar vermişim ve kararım beni yaşadığım gerçek dünyadan alıp, yazmaya karar verdiğim dilin görülmeyen dünyasına doğru götürüyordu. Evet, dünyam artık yaşadığım ülkeler değil, içinde yaşamadığım dilimin dünyasıydı ama o dünya, neresinden bakarsam bakayım, hangi karesini yeniden yaşarsam yaşayayım, hep bir cehennem olarak karşıma çıkıyordu. O cehennemden deneyleri, özellikleri, sesleri ve ölçüleri miydi pesinde olduğum? Bunlarla arzuladığım türden bir yazarlık yaratmam mümkün müydü? Bunlar, belki, Avrupalı edebiyatçıların bir Doğulu edebiyat bilimcisi, Sait'ten ödünç alarak dedikleri türden, Batı dünyasına ilginç gelebilecek egzotik, folklorik bir oryantalist edebiyat yaratmanın malzemesi olabilirdi. Ama benim pesinde olduğum gerçekten böyle bir edebiyat mıydı?

Bu, anadilimin yaşadığı acılara, benim tüm hayatım boyunca yaşadığım keder ve hüznem yakışırdı mıydı? Arzuladığım yazarlığı,

pazarın ihtiyaçlarına cevap vermek, başarılı olmak, mal ve mülke, şan ve şöhrete doğru koşmak için değil, dilimin acılarına, yaşadığım keder ve hüznem bir anlam verebilmek, bunları edebi olarak ifade edebilmek için istemiyor muydum? Yazarlığında sadece edebiyat teorilerinin öngördüğü kurallara uygun, kapalı ve insani deneylerden uzak bir edebi eser yaratmayacağımı, kaderime uygun biçimde, edebiyatı ve insani deneyleri, tanımları, duyguları birleştirmek istediğimi biliyordum. O halde?

O halde öteki yazarlıklardan farklı böylesi bir yazarlığı besleyecek, motive edecek, güç ve inanç verecek kaynaklara ulaşmam gerekiyordu; o halde sorusu, beni daha genlere, cehennemden önceki zamana götürdü ve orada, cehennem ateşlerinin ötesinde, yıllar yılı, büyük bir sabırlarla benim geri dönememi bekleyen ufak bir cennet buldum; dini kitaplardaki cennetin ilk nüvesi, kafamdaki sorulara ve ruhumdaki, yüreğimdeki alevlere de bir cevap olan, tamamıyla bana ait, kapılarını dedem (büyük babam) Kurmanc Hemé'nin ve ninem (anne annem) Zaza Faté'nin koruduğu, kolladığı bir cennet. Bir zamanlar çocuksu ruhumla, doğal akışı içinde yaşadığım, sonra da çocuk hafızamla neredeyse hemen unuttuğum ve büyüdüğümde de büyüştüme bozmamak için kimi fragmanlarını bile hep kendimden uzak tuttuğum bir cennet; artık bu cennetin kapılarını yeniden açmak zamanı gelmişti; evet, her cehennemden bir cenneti de olmalıydı. Bir zamanlar yaşadığım ama artık geri dönmek üzere tamamıyla kaybettiğim o cennetimi, ama bu kez

bir duygu, bir kurgu olarak yeniden yarattım. Sürgünlüğü ve hasreti en yoğun yaşadığım 1980'lerin başında, Stockholm'ün kar ve buzlarla kaplı, bitmez soğuk gecelerinde, küçüçük salonun pencereye yakın porsümlü kadehe koltuğunda, derin bir yalnızlık ve sessizlik içinde, sabahlara kadar oturup, başucumdaki loş, zayıf ışığın gölgesinde, pencereden karşıdaki çatları çinko kaplı ama şimdi buzdan bir beyaz tülle üstü örtülmüş şirin evlere ve öteleerde bir ışık huzmesi içinde uzanan köprüye bakarak, yorgun hafızamın karanlık dehlizlerinde, birbirine zat sesler, gölgeler ve silik resimlerle dolu o karmakarışık hafızanın ötelere itilmiş bölük pörçük anlarıyla, o kayıp cennetimin kapılarını tekrar araladığımda, tam da tahmin ettiğim gibi, hayatımın en kısa ifadesi olan bir acı gerçekle karşılaştım; tüm hayatım boyunca mutlu olduğum, kendimi güvende hissettiğim, utanmadığım, sıkılmadığım, korkmadığım, herşeyi dolu dolu yaşadığım tek dönem, bir yudum su gibi içilmiş, bir göz kurpımında yaşanmış o küçüçük cennet dönemiydi.

Şunu gördüm; benim ve benim durumunda olan öteki tüm çocukların hayata ilişkin sakatlığı (buna mutsuzluk ya da hayata karşı kuşku, tedirginlik de denebilir), cennetimizin bizden koparak alınmasıyla başladı. Sürgünün o soğuk gecelerinde, cennetimi kaybederek, bir kolumu, bacağıma, gözümü, düşünme meleke mi kaybetmiş gibi, nasıl hayat boyu sakat kaldığımı daha iyi anladım. Kaybettiğim, yaşanmış kısa bir dönem değil, beni ben yapan bir duygu, düşünce, ses ve deney dünyasıydı.

Ama aynı zamanda kayda değer bir edebi yaratıcı eylem içinde olacaksam niçin mutlaka tekrar o kaybettiğim cennete ulaşmam gerektiğini de o zaman anladım.

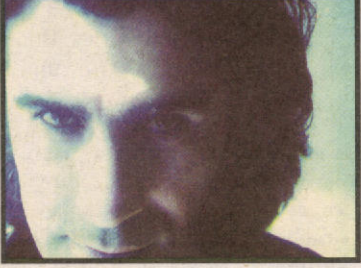
O cennetin en önemli özelliği, her türlü hesap ve kitaptan, kurnazlık ve oyundan, tuzak ve pusudan uzak olmasıydı; orada henüz -dengbajların deyimleriyle- feleğin tokadını yememiş bir çocuk ve feleğin her türlü tokadını ardında bırakmış iki yaşlı, henüz hiçbir maskeye gerek duymayan bir çocuk ruhu ve her türlü maskeyi atmış iki çocuksu ruh vardı. Çocuklarla yaşlıların çok iyi anlaşmasının nedeni de sanırım bu; ilişkileri, kazanmak, kaybetmek, başarmak, zafer kazanmak, alt etmek, üstün gelmek gibi kurnaz dünyanın ayrılmaz hasletleri değil, sevgi, mutluluk, huzur, sevinç ve hayata ilişkin coşku, arzudur. Bu ilişki, hayatı artık geride bırakmakta olanların hayata henüz yeni başlamış olana, karşılıksız sunduğu bir yürek ve ruh cömertliğidir. Bu ilişki, tamamıyla insani sıcaklık, dürüstlük ve samimiyet üzerine kuruludur; orada sadece sade, berrak ve temiz duygular vardır, çocukluğun saflığı, bilinçsizliği, enerjisi, masumiyeti ve yaşlılığın bilgeliği, deneyi, hoşgörüsü, sevecenliği, uzak görüşlülüğü vardır.

Tüm bunlar, güç koşullarda, pazarın ve egemen dünyanın olmazsa olmaz koşulu kazanmak, başarmak, üstün gelmek gibi kaygıların ötesinde, kayda değer bir edebi eser yaratmak isteyen birisi için bulunmaz ölçüler değil mi? ● ● ●

eski unvan

7 KÜP GÖZYAŞI

ahmetgüneştekin

ahmet@ahmetgunestekin.com

"Melek-i Tavus", tuval üzerine yağlıboya, 180X200 cm. 2003. (Kolleksiyon)

MEZOPOTAMYA, inanç ve kültürlerin ana vatanı. Dicle ve Fırat'ın mümbit toprağı. Sahibilik, Manilik, Mecusilik, Zerdüştilik, Mazdekilik, Yahudilik, Hıristiyanlık, Yezidilik, Şiilik, Sünnilik, Süryanilik, Nasturilik, Keldanilik gibi onlarca rengin birlikte oluşturduğu zengin bir mozaiktir Mezopotamya.

Sümer, Asur, Babil, Elam, Pers dilleri; Aramiceden Süryanice'ye; Farsça ve Arapça ile renklendirildi ve dilin son durağı günümüz Kürtçe'si Mezopotamya'nın en güçlü ve en zengin dillerinden birisi haline gelmiştir.

Kanlı savaşların hüküm sürdüğü Mezopotamya'da bir yandan kültürler, inançlar ve diller talan edilirken, diğer yandan da günümüze kadar uzanan ortak miraslar bırakılmıştır. Bu mirasların temel taşlarından biri de kuşkusuz Yezidiliktir.

Yezidilik inancı günümüze ulaşınca kadar özellikle Müslümanlar tarafından "Şeytana tapanlar" denilip zulme uğratılmış, erkekleri katledilmiş, kadınları ve kızları köleleştirilip alınıp satılmışlardır köle pazarlarında. Yaşadıkları bölgelerde türlü türlü zulümlere maruz bırakılıp sürekli sürgünlere zorlanmış bu mazlum Kürt halkı ne yazık ki bu zulümlerin çoğunu Müslümanlardan görmüşlerdir.

Bu kıyım ve katliamlar sonunda maalesef tüm dünyada nüfuslarının 400 ile 600 bin arasında kaldığı tahmin edilmektedir.

Irak Kürdistan'ında Duhok kentinin doğusunda, Musul'un ise kuzeyinde bir vadi, adeta cennet bahçelerini andıran huzurlu ve sessiz, Laleş Vadi'si.

Etrafi tepelerle çevrili envai çeşit meyve ağaçlarının renklendirdiği yemyeşil bir vadi. Bahar aylarında rengarenk çiçeklerin nazlı, nazenin bir Kürt kızının dokuduğu halı gibi kaplıyor Laleş Vadi'si'ni. Kuş ve böcek sesleri Mezopotamya'nın binlerce yıldır kulağımıza fısıldadığı yanık senfoniyi hatırlatıyor.

Laleş Tapınağı, Yezidilerin dinsel anlatı, menkıbe ve efsanelerle süslü en önemli ibadethaneleridir.

Yezidilerin yaradılış efsanelerinde kötülük tanrısı (Şeytan) olarak tanımlanan melaiyelerinin başı Melek-i Tavus en önemli melektir. Kutsal kitapları Mushaf-ı Reş'e göre "Yeryüzünde fitne ve fesat çıkınca, semavatın inen Melek-i Tavus, Asuri kralları dışında her kavme bir hükümdar tayin etmiş. Pers kralları I. ve II. Şahpur soyundan olan Yezidiler için emirler (prensler) yaratmış. İsa Peygambere kızan Tanrı, onu derin bir kuyuya kapatmış ama Melek-i Tavus İsa Peygamberin imdadına yetişip onu kurtarmış. Bunun üzerine gökyüzünde bulunan Şeyh Adî bin Misa-

Şeytan günhalarının kefareti olarak 7 bin yılda 7 küp gözyaşı doldurdu.

fir, Melek-i Tavus'un himmetiyle Samanyolu galaksisini yaratmayı başarmış." Yezidilerin şeytanın vekili Melek-i Tavus'a Tanrısal benzetmeler yapmaları "şeytana tapanlar" olarak nitelendirilmelerine ve günümüze kadar lanetlenmelerine sebep olmuştur. Oysa onların inancına göre kainatın yaratıcısı Tanrı'nın cezalandırdığı şeytan, cehennemde 7 bin yıl boyunca tövbe ile geçen eziyetin ardından gözyaşlarıyla doldurduğu 7 testi ile cehennem ateşini söndürüp günahlarının kefareti çekmiştir. Tanrı onu bağışlamış ve meleklerin başı ilan etmiştir. Melek-i Tavus'un, dünyanın koruyucusu, yöneticisi ve Tanrı iradesinin yürütücüsü olarak olarak tayin ettiği rivayet edilir.

Yezidilerin Şeyh Adî'ye doğüstü ve insanüstü sıfatlar yakıştırmaları da Tanrı/insan motifinden kaynaklanır. Melek-i Tavus tarafından dünya, aleme doğru dini yaymak için Şeyh Adî Tanrısal bir varlık olarak algılanır. Onun ölmediği, bedeninin Laleş'te gömülü olduğu ama ruhunun postnişinde oturan şeyhlerin bedenine sırayla geçtiği inancı hakimdir.

Şeyh Adî 1075'te Lübnan'ın Bekaa Vadi'si'ndeki Balbeek kentinde doğdu. Yezidi inanç önderlerinin soyluluk peşinde koşarak kendilerini Emevilerden saymaları, siyaseten Yezid Bin Muaviye'yi ilahlaştırmaları geçici bir dönem olup Yezidi inancını bağlamaz. Şiilerin Yezidileri dışlamasının ve sürekli aşağılamasının Ortaçağa boyunca bu cemaatle düşman olmasının bu yanlış inançtan kaynaklandığı söylenir. Emeviler ile Yezidiler arasındaki bu bağ yapay olarak değerlendirilir. Şeyh Adî aslında İslami geleneklere son derece bağlı birisiydi. Kadiri tarikatının kurucusu Abdulkadir Geylani ile birlikte Bağdat'a gidip Ortodoks İslam alimi İmam-ı Gaza-

li'den ders almıştı. 1116 yılındaki Hac ziyaretinden sonra Münzevi bir hayat sürmek için Laleş Vadisi'ne yerleşti. Ünlü sufi Ebu'l Vefa Hilvani'yi yanına alarak eski bir Hıristiyan manastırını dergaha çevirip burada müritler yetiştirmeye başladı. Bu arada daha önce aldığı El Şamî (Şamlı) lakabını El Hakkarî (Hakkari) olarak değiştirdi. Musul ve Hakkari yörelerinde görüşlerini hızla yaymaya başladı. Öyle ki ta Fas'tan bile kendisini ziyarete gelenler oluyordu. 1162 yılında vefat eden Şeyh Adî'nin cenazesi bugünkü Laleş'teki tapınağa gömülerek türbesi de ziyaretgaha dönüştürüldü. Şeyh'in makamına da Ebu'l bereket bin Sahr seçildi. Onun önderliğinde yayılmaya devam eden tarikat erbabı "Adaviler" ismiyle anılmaya başlanırken, Tarikat da "adavilik" geç dönemde de "Sohbetilik" olarak anılmaya başlandı. Adil Bin Bereket (II: Adî) Suriye ve Mısır'da hüküm süren ve o dönemde Haçlılara karşı büyük başarılar kazanan ünlü Kürt hükümdarı Selahaddin-i Eyyubi'nin önemli komutanlarından biri olan Muzafferiddin Kökburi'nin de tarikata mürit olarak katılması ve bu vasıta ile Selahaddin'inin ordusu arasında tarikatın hızla yayılması da bu döneme rastlar. Kökburi daha sonra Şeyh II: Adî'nin kızıyla evlendi. Şeyhin ölümünden sonra Dindar babasının postnişine oturan Hasan Bin Adî ilk iş olarak Laleş'te mekan tutan Adavilik tarikatına baştan sonra çeki düzen vermek için kolları sıvadı. Yaptığı yenilenme hareketiyle Yezidilik'in bugünkü durumuna gelmesinde en önemli rolü üstlenmiş oldu. Adaviliğin antik inançlarla süslenmesi ve Hakkari dağlarındaki geniş Kürt aşiretleri arasında yaygınlaşmaya başlaması da aynı dönem içinde gerçekleşti. Büyük Kürt hükümdarı Selahaddin'in ordusundan da çok sayıda mürit edinen Şeyh Hasan'ın artan nüfuzundan korkan Musul Atabeyi Nureddin Lulu 1246 yılında tutuklatıldığı bu Yezidi Şeyhini zindanda boğdurdu, yandaşlarını kılıçtan geçirip, Laleş ziyaretgahını da tahrip etti.

Moğolların bölgeyi istilasından etkilenen bütün kavim ve topluluklar 13. YY.'ın sonuna doğru dinsel boğazlaşmalar içerisine girdiler. Yezidi şeyhi Şerafeddin Muhammed, Hakkari savaştığı müritleri ile birlikte Malatya, Harput, Elaziz ve Erzincan'a kadar ilerlemeyi başardı. Burada Moğol ordusu ile savaşa tutuşan Şeyh kendisinden misliyle fazla olan Moğollar karşısında bozguna uğradı ve savaş meydanında hayatını kaybetti. Öldürülen babasının yerini alan Şeyh Zeyneddin Yusuf Şam ve Kahire'de dergah açıp inancını yaymaya ve müritlerini çoğaltma gayretini içerisine girdi.

Kısaca vermeye çalıştığım bu acılı tarihten hala, büyük bir kültürel miras kaldı. Dengbêjler vasıtasıyla anlatılan kamlarının yanı sıra Yezidilerin dinsel motifleri olan yılan, güneş, Melek-i Tavus ve horoz desenleri de yaygın olarak bütün Mezopotamya'da kullanılmaktadır.

Bir öykü için nasıl not tutulur

müslümyücel
muslumpyucel@yahoo.com

BİR müzik aleti çalmaya karar veren adam ne yapar? Bir alet alır. Kutsal olanı aramak, gerçek olanı yontmanın tek yolu müziktir. Bütün müzik aletlerinin sırrı Allah'tır: Allah müzik aletlerinin arkasına saklanır ve insan bu aletleri çalarak, öğrenecek dünyanın sırrına erer. Bugüne kadar ona ben yakın durdum, bundan sonra o bana yakın duracak, ney çalacağım dedim, ney. Beni temsil eden tek şey ney ve her ney çaldıkça Allah'tan ayrılışım daha bir yakacak içimi, çöl diyeceğim buna; hu diyeceğim inadına, hu deyince bütün sesler biraraya gelecek, korkudan kulaklarını kapatacak Allah, diyeceğim ki işte bak, ben içimi açıyorum sana, bak bir şey yok yarattığın çölden başka...

Taşlara kulak vereceğim sonra, tröz ve araz arasında Karınca Vadisi'ne varacağım, içtiğim her damla sudan nasıl boğulduğumu anlatacağım. Ne kadar uyusam ruhum o kadar dinç, sabah Allah'ın diktiği bir elbise yalnızca, bu elbise ile sokağa çıkacağım. Parçalanmış bir yüz içinde başlayacak gün, gözlerim aynalardan toplayacak iskeletimi, duvar da, rüzgar biçiminde, bir ışığı yontarak kötülüğe avuç açacağım, çünkü gece bir yabancıya dönecek nasılsa ve gölün ruhu balığın ağızındaki voltda, beni bekleyen taştaki karınca, bana ne diyorum artık, bana ne nasılsa bir ağaç insan sesleri üzerinden yükseliyor ve nasılsa yağmur ve kuşlar hep olacak.

İki karım var benim, iki dilim var benim, iki dinim var benim.

Akan sulara bakıyorum bu yüzden, uzun bacakları ile ömrümü görüyorum, rüzgarla giden yaprakları görüyorum, bir mevsim olduğumu birkez daha anlıyorum, küsiyorum

Dünya bir konak yeri, bundan sonrası yok, biliyorum. Ayın yüzünde eksik olmayan hançeri görüyorum. Sussuz kalınca denize diz çöküp yalvaran bulutu görüyorum, Bağnmda inci var deyip böbürlenlen toprağı görüyorum.

Utaniyorum işte. Ayakları bağlı bir av olduğumu bilmek utandırıyor beni. Eller topluyor, ayaklar topluyor. Kitle işte bu.

Kitle: El ve ayak. Görüyorum, soramıyorum. Karşımda duruyor imanımı yağmalayan put. Bu yüzden bu yazıyı başka bir zamana bırakıp, bir öykü için notlar tutmaya başlıyorum.

Yeni bir dernek kuruyorum: Emekli Dul Ve Yetimler. İntikam biçimleri: 1- Ömrünü yemek. İntikam biçimleri: 2- Ömrünü yedirmek. İki maddelik bir manifesto ya da Hayat Bilgisi kitabının ilk üç bölümü: Bu bir Ayvadır.

Ve münferit birer vakta olan dernek üyelerine okalı bir soru:

BAŞARISIZ BİR AVUKAT NIÇİN POLİTİKAYA ATILIR?

Bir söylev için monolog: Zafar bizden ne kadar uzaksa, bunun suçu, ona ulaşanlardır, çünkü onlar bizim elimizdekini alarak... diye devam eden bir söylev.

NEREDEN GELİYORSUN? Bu soruyu beş kişiye sor...

Yazı gelirse ülkeden geliyorum, tura gelirse Edremit'ten.

Kot pantolonun tarihi için kitap araştır, 522'ler ilk ne zaman geldi?

Zührt ve Terk. **ARABAŞLIK OLABİLİR Mİ?**

Aptal: İnsanların hislerine göre biçim alan kişi: Kaynak: Budala. Diaspora aydını, seni gidi seni: Yavşaktır diaspora aydını. Bellek: Karanlıkta ışık: Bırakma beni. İbrahim Tatlıses'ten müthiş bir sahne: Adana Garı'nda bavullarını ben taşıdım tanımadın.

Gündelik mutsuzluklar...

Kız hep ilişkim desin.... Erkek hep ilişkimiz desin...

Kısa Roma Tarihi: Ceketine itinayla yerleştiği rozetle hesap ödemesi severdi.

Kısa Trabzon Tarihi: Sümela Manastır'ında ağlayan bir kaya ve devletin itina ile kestigi, biçtiği Sedir Ormanları, ayrıca Nihat Genç'in ilham perileri bunlar. Türkiye'de 420 sinema salonu var. TV'de 150- 200 film oynanıyor.

Terkos Çıkmazı'nın Tarihi: Eski sevgilim burayı çok severdi, burada zenginlerin giymediği ucuz elbiseler alırdı.

NOT: İşsiz bütün arkadaşlarım cafe açmak istiyor, akşam nereye gideceğime karar veremiyorum, en iyisi Tülbent'in yeri: Tek sermayeleri var hepsinin: Çevrem var, böyle diyorlar.

BEDEN İHRACI: Mırac ve devrim.

Azra ve Nehemya: İşte bu iki mahallede kaybettik çocukluğumuzu, Telaviv'de sapsarı bir akşamı ve o gece Türkiye güzel Fatma Maraşlı bir oymacının el işiyle ceviz bir sandığa nakşedildi.

Sahi Karapete Yaço öldü. Telefonda bana kılam söyledi.

BAZAN KURŞUN KAPLARA, BAZAN DA NAMLUYA DÖNMÜŞ AĞIZLARINA ÖLENLERİN KEFENSİZ BEDENLERİNİ DOLDURUP YOLA KOYUURLAR: BU YOLCULUK ONLARA ŞUNU SÖYLER: DÜNYA SİZE SES VERMEK İÇİN SUSMUŞTUR, SİZİN SESİNİZLE DÜNYA YENİ BİR SESE KAVUŞMUŞTUR. KADERE SÖYLÜYOR: ÖLENLER, ÖLMEDEN ÖNCE KANLARININ, DÜŞMANIN BOĞAZINA YAPIŞACAĞINA İNANIYORLAR: Onu öldürdüğü zaman yanına gitmek istedi. Yüzünü görmek istedi. (...) gitti, kanına parmağını soktu... parmağını dudağına götürdü, dilinde bir lezzet kervanı...

NOT: **MALERME'NİN BOZGUNU**

NOT: **SALTIK BİRİKME?**

SON KEZ AGATHA...

Agatha Christie: Soru şu: (On Küçük Zenci) Yasa: Herkes ölecek. Fakat kim nasıl ölecek? Cinayetleri kim işliyor? Şarkıda söylendiği gibi herşey olacak. Son kalan intihar....

Poe: Kara Kedi.

Gautier: Ölü Aşık-Rahip aşkı.

Carr: Yanan Oda.

Nerval: İnsan çifttir, dedim kendi kendime, içimde iki kişiyi hissediyorum, herkesin içinde bir izleyici ve bir oyuncu, bir konuşan bir yanıtlayan...

Kadın gidiyorum dediği zaman, kesinlikle birini bulmuştur, erkek gidiyorum dediği zaman, kesinlikle blöf yapıyordur. Bir kadının ruhunu anlamak istiyorsan, kaynakça, Hitler, Kavgam.

Bir erkeği mutlu etmek istiyorsan, kaynakça, Hitler, Kavgam.

Evlige karar vermiş erkeğin okuyacağı kitaplar:

İsmet Özel: Erbain.

Raif Cilasan: Oğlum Osman.

Fethullah Gülen: Küçük Dünyam.

Nadejda Krupskaya: V. İ. U. Lenin'den Anılar.

Recaizade Mahmut Ekrem: Araba Sevdası.

Evlige karar vermiş kadının okuyacağı kitaplar:

(Kadın- aydın sorunu paralelinde)

Aysel Özakin: Genç kız ve Ölümler

Ahmet Altan: Aldatmak: (Özellikle son sayfalar- hani

kız arabsanın camından bakar ya, işte o)

Ayrılmak isteyen erkeğe öneriler:

Asılacak Kadın: Yazarını unuttum, bir sahneyi unuttum, genç adam içeri girer, yaşlı kadın, birden...

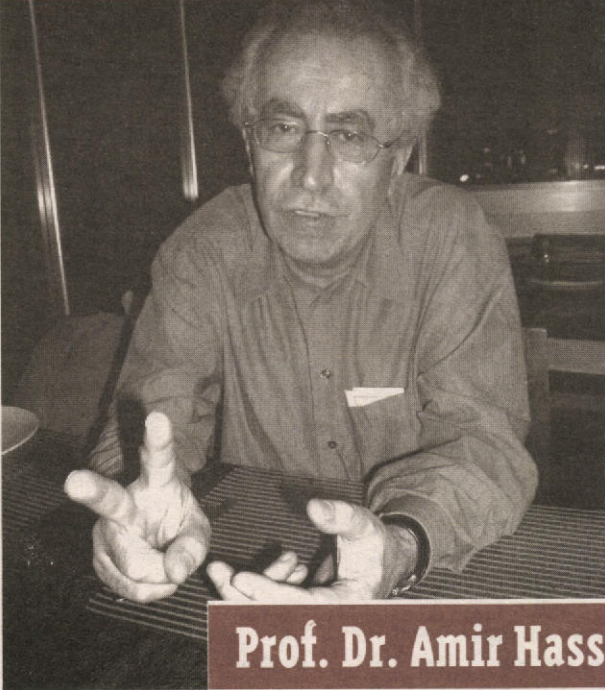
Hamit: Makber

Atilla İlhan: Ben Sana Mecburum

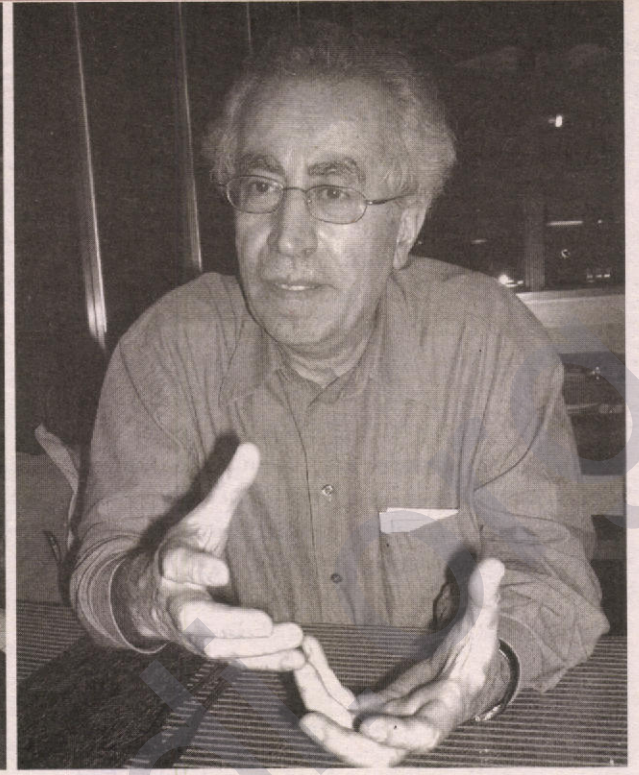
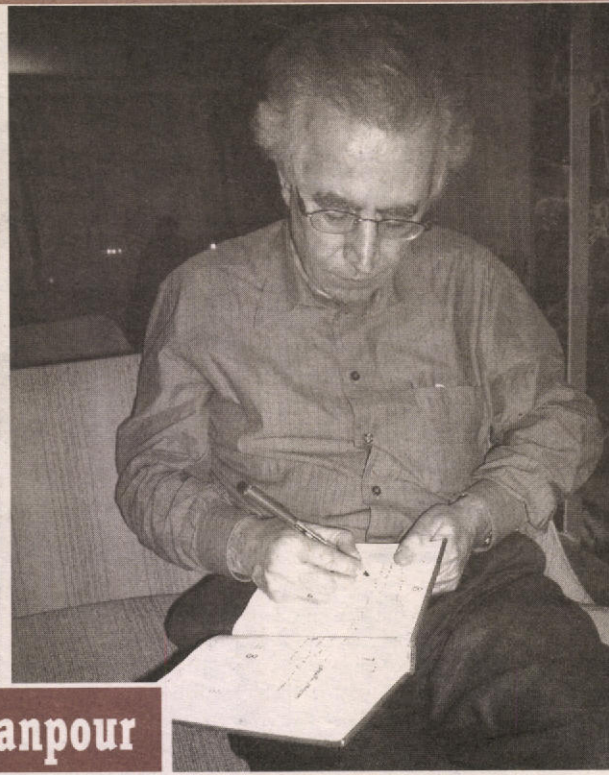
Ayrıldıktan sonra,

Müslüm Yücel: Ölü Evi.

İkinci cilt: Teslim Taşı: Konu: Yas.

Prof. Dr. Amir Hassanpour

İnsanı insan yapan dilidir

sevdaalkan
alkansevda@yahoo.com

KÜLTÜRÜNE aşık bir adam... Akli kemale erene kadar, İran'da soğuk bir kış gecesi doğduğunu biliyordu sadece. Zamanla bir çok şeyi öğrendiğinde, halkının alışlagelmiş kaderini paylaşmamak için uğraş vermeye başladı. Bu kaderi tersine çevirmek için ant içti. Önce Kürtçe kaynaklara ulaşabilmek için kendi çabasıyla pek çok dil öğrendi, sonra da birikimlerini, anadilinin ve kültürünün gelişmesine katkı sağlayacak kitaplarla okuyucularına aktardı. Dilden medyaya, kültürden kadına kadar kendi coğrafyasıyla ilgili önemli birçok konuyu kitaplarında işledi. Bu özetlenmiş hikayenin kahramanı, Prof. Dr. Amir Hassanpour. Şu an Toronto Üniversitesi'nde Ortadoğu derslerine girerek akademik çalışmalarına devam eden Prof. Hassanpour, uğruna ömrünü geçirdiği "dava"sından Kanada'daki yaşamına kadar herşeyi Esmer'e anlattı.

MAHABAT'TAN TAHRAN'A

1944 yılında İran'da Mahabat'ın bir köyünde doğdum. Annem de aynı köyde doğmuş. Altı çocuklu bir ailenin dördüncü çocuğuyum. Kürtçe ile daha lisedeyken ilgilenmeye başladım. Ben büyürken annem ve diğer büyüklerim Kürt Cumhuriyetlerini anlatırlardı. Özellikle annem Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin birinci yılı ile ilgili konuşurdu. Ben de bir sürü soru sorar bazen bu yüzden onun canını bile sıkardım. Şimdi düşünüyorum da kültürüme karşı olan ilgimin ilk tohumları daha o zamanlardan atılmış. Annemi çok özliyorum. Çok iyi bir insandı. Tam bir Kürt kadınıydı. Mahabat'ın bir köyünde doğmuş, ben 14-15 yaşlarındayken de Mahabat'a yerleşmişler. Annem 1915 doğumlu. O yıl, Rus ordusu-

nun Mahabat'ta katliam yaptığı yıldır. Birinci Dünya Savaşı yılları yani. Aynı zamanda Ermeni katliamının yapıldığı yıl. O sene Rus ordusu Kürdistan'a saldırmış. O günler benim için rüya gibiydi. Bunlar tartışılırdı. Ama İran'da o zamanlar ne Kürtçe yazmak ne de okumak yasıldı. Bu yüzden gizli gizli bulabildiğim kitapları okumaya çalışırdım. 15 yaşındayken Kürt atasözleri koleksiyonum vardı. Doğru yazmayı bile bilmiyordum. Kendi kedime yazıp, okumayı öğrendim. Kütüphanelere giderek Kürtçe ile ilgili kaynaklara ulaşmaya çalıştım. Sırf bunun için Mahabat'tan Tahrân'a, oradaki Britanya Büyükelçiliği'nin British Council kütüphanesine giderdim. Ama bulduğum bütün kaynaklar, genelde İngilizce'ydi. Bu yüzden ilk işim İngilizce öğrenmek oldu. Sonra da bir ses kayıt cihazı edindim ve duyduğum şarkıları kaydettim. Bu üniversite sınavına girip, Tahrân Üniversitesi'ni kazanıncıya kadar sürdü. Üniversite eğitimimi bitirdikten sonra bu üniversitede dersler vermeye başladım. Kürtçe ile ilgili daha çok kaynağa sahip olmak için de zamanla Farsça, Kürtçe, İngilizce'nin yanı sıra Arapça, Rusça, Azeri Türkçe'si, İtalyanca ve Almanca'yı öğrendim. Öğrendiğim birçok dili, kendi kendime öğrendim. Herhangi bir dili tam olarak öğrenmek zaten mümkün değil. Örneğin Kürtçe yayıncılık üzerine yaptığım araştırmalar sırasında bulabildiğim tüm kaynakları okudum. 1930'larda Roma'da, Moderno'da kütüphane yayınlarına ulaştım. Amerika Illinois Üniversitesi'nde önemli kaynaklar var. Burada 1930'lardan bugüne düzenli olarak yayınlanmış İtalyanca kaynaklar var. Burada Kürtler ile ilgili araştırmalar yapmak mümkün. Radyo Beyrut'ta Kırmancı lehçesinde yayın yapıldığını öğrendim. İtalyanca bilmememe rağmen söz-

lük yardımıyla okudum. Sonra da İtalyan bir öğrencime kontrol ettirdim. Kürt kültürü üzerine hangi dilde olursa olsun bulduğum her kaynağı okuyorum. Farsça, Kürtçe, İngilizce okuyup yazabiliyorum. Arapça okuyorum ama konuşamıyorum. Rusça'yı anlıyor ama konuşamıyorum. İran'da Üniversitedeyken Kürt tarihi ve dili üzerine çalışmalarım sırasında Rusça çalıştım. Bunun için kursa gittim. Sovyet Kültür Merkezi tarafından düzenlenen Rusça kursuna katıldım. Kürtlerle ilgili Rusça yazılı çok şey var. Rüya mı hangi dille mi görüyorum? Bu biraz zor bir soru. Ama şunu diyebilirim ki, rüyanın durumuna göre bazen İngilizce konuşuyorum ama genelde Kürtçe olarak görüyorum. Çünkü çevremde ve okulda İngilizce konuşuluyor. Ama buna inanmayacaksınız gördüğüm rüyaların birçoğu çocukluğumdan beri gördüğüm rüyaların aynı.

İran'daki Üniversite demokratik değildi. Bu yüzden 1982 yılında daha iyi bir çalışma ortamı için Amerika'ya gittim. 1986'dan bu yana Kanada'dayım. Toronto Üniversitesi'nde Ortadoğu üzerine derslere giriyorum. Kürt kadınları, Kürt dili ve medyası üzerine birçok kitabım yayımlandı. Özellikle Nationalism and Language in Kurdistan, 1918-1985 (1992) adlı kitabım büyük yankı uyardı. Eşim Shahrzad Mojab da Toronto Üniversitesi'nde kadın eğitimi üzerine derslere giriyor. Eşim İranlı. O da çok kitap yazmıştır bu konuda. Özellikle namus davaları üzerine yaptığı çalışmalarıyla adını duyurmuştur. En son 2001 yılında "Women of a Non-State Nation The Kurds" adlı kitabını çıkardı. 22 yaşında bir oğlumuz var. O da öğrenci.

DAKİKA HESAPLARIYLA NEREYE?

Türkiye 80 yıl boyunca Kürtçe'ye değişik yasaklar koydu. Ama bu yasaklar hiç-

bir şeyin çözümü olmadı. Çünkü bir dil yasaklarla öldürülemez. Türkiye, Kürtçe'nin yaşaması için politikalar geliştirmeliydi, ama bunun tersi yapıldı. Sonra da utanmadan diyorlar ki, "Kürtçe güncel bir dil değil." Günümüzde teknoloji, bilim, tıp alanlarında sürekli yeni gelişmeler yaşıyor. Ve yaşayan diller de buna paralel olarak gelişiyor. Kürtçe, bu anlamda bir teknoloji dili, bir bilim dili, bir tıp dili olarak gelişemedi, kullanımı yasaktı. Şimdi kalkıp deniliyor ki, "Hepimiz bu cumhuriyetin vatandaşlarıyız." Eğer böyle inaniyorlarsa, bu yasaklar niye? Eğer Kürtler de cumhuriyetin özgür ve bağımsız vatandaşlarıysa, o vakit devlet, kendi imkanlarını, bu vatandaşların dillerinin ve kültürlerinin gelişmesi için kullanmalıdır. Bu Kürtlerin yaşadığı, Türkiye'nin komşusu olan ülkelerde bile gerçekleşti ama Türkiye'de halen mümkün olmadı. Irak'ta, İran'da devlet televizyonlarında Kürtçe kullanıldı, Türkiye'de halen dakikaların hesapları yapılıyor.

ŞIVAN NEDEN BURADA DEĞİL?

Dil üzerine bilinçli yapılan bir baskı politikası vardı. Bütün bunlara rağmen Türkiye Kürtleri mücadele edip dillerini bugüne kadar yaşattılar. Bir dilin yaşaması için kamusal alanın buna müsait olması gerekiyor. Devletin böyle bir politikası yoksa bir halk olarak Kürtler bunu başaramazlar. Bana göre Türkiye Kürtleri ellerinden geleni yapıyor. Bu hiç de uygun olmayan zeminde gazeteler yayınlıyor, dergiler çıkarıyor, kitaplar yazıyor ve kurumlar kurarak kültürlerini ve dillerini yaşatmaya çalışıyorlar. Kimse bir çabanın olmadığını söyleyemez. Şöyle durup geriye baktığımızda Türkiye'de yüzlerce kişinin Kürtçe bir yazı yazdığı, bir kitap yayınladığı veya belki de Kürtçe konuştuğu için cezaevine düştüğü günlerin yaşandığını görüyoruz. Mesela Şivan Perwer neden

halen Türkiye’de değil? Çünkü şarkılarını Kürtçe söylüyor. Parlamenterler, Kürtçe bir kelime ettikleri için parlamentodan atılarak yıllarca cezaevinde kaldılar. Bütün bunlar çok önemli mücadelelerdi. Eğer bu çabalar olmasaydı, dilden ve kültürden geriye hiçbir şey kalmazdı. Bu çabalar olmasaydı, Avrupa Birliği Türkiye’de bir Kürt sorunundan bahsetmezdi. Ama tekrar ediyorum, dilin ve kültürün kalıcılaşması, canlı olarak kalabilmesi için devletin de buna zemin yaratması gerekiyor. Bundan sonra Türkiye, harabeye dönüştürdüğü bu dil için elinden geleni yapmalı.

KÜRTLER TÜRKİYE ADINA AB’YE YÜRÜDÜ!

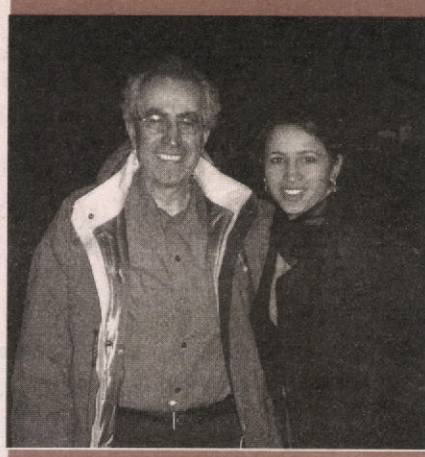
Türkiye, Kürtlerle ilgili adımları, AB yolunda yürümeye başlayınca attı. Bu ne Avrupa’nın, ne de Türkiye’nin isteği ile oldu. Türkiye’de Kürtler, 1925’ten beri varlık mücadelesi veriyor. Ve hâlâ bir sonuca ulaşamadı. Eğer Türkiye bugün attığı adımları o zaman atsaydı, şimdi durum hem Kürtler açısından hem de Türkiye açısından çok daha iyi olacaktı. Kürtlerin çabası olmasaydı Avrupa Birliği böyle bir sorunun varlığından habersiz olacaktı. Kürtçe hâlâ kanunlar önünde özgür değil. Kısmi özgürlük söz konusu. Ama ben ümitliyim. Bu da olacak.

FRANSA MODELİNİ ÖNERİYORUM!

Türkiye Kürtleri için Fransa modelini öneriyorum. Nedir Fransa modeli? Fransa’daki farklı diller ve kültürler, kanunlar önünde eşittir. Böyle olursa Kürt dili hayatın her alanında yaşayabilir. Yoksa sadece sözde bir özgürlük ve medyadaki kısıtlı kullanım pek bir şey getirmez. Mesela, Azadiya Welat diye bir Kürtçe gazete çıkıyor. Kaç kişinin haberi var bu gazeteden ya da kaç kişi okuyor? Bunun nedeni Kürtçe’nin hayatın her alanında hakim olamaması. Durum böyle olunca insanlar Kürtçe’yi sadece konuşabiliyorlar. Bir okuma yazma dili olarak gelişmiyor. Çünkü hakim olan dil Türkçe. Kürtçe kitaplar çıkıyor. Ancak okurları çok az oluyor. Mesela roman yazarı Mehmed Uzun’un kitapları Kürtçe. Ancak Türkçe çevirileri de yayımlanıyor. Kürtçe orijinalleri çok az satıyor, Türkçe çevirileri üst üste baskılar yapıyor. Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Kürtler şöyle bir çıkmazla karşı karşıyalar; Kürtçe, yaygın kullanılan okuma yazma dili olamadığı için, Kürt kültür üreticileri de kendi dilleri yerine yaşadıkları ülkelerin dillerinden üretim yapıyorlar. Bu çıkmaz bütün Kürt kültür üreticileri için böyle. Mesela Yılmaz Güney, büyük bir sinemacı. Türkiye’deyken Türkçe sinema yapmış. Ama yurt dışında sürgünde olduğu dönemde çektiği filmde de Türkçe kullanmış. Aslında Kürtçe kullanmak istiyor insanlar. Ancak ürünlerinin karşılık bulamamasından korkuyorlar. Bunun gerçeklik payı da var tabii ki. Kürtlerin, Kürtçe eserler vermesi gerekiyor. Kürtçe’nin okuma yazma dili olarak gelişmesi gerekiyor.

BİRÇOK DİL LEHÇELERDEN OLUŞUR!

Yıllarca Kürtçe’nin bir dil olmadığı, çünkü lehçelerden oluştuğu tezini savunup durdular. Bu yüzden yaşam hakkı tanımadılar. Oysa bunlar birer bahanedir. Örneğin Almanca, Norveççe, Erme-

Amir Hassanpour, Sevda Alkan’a konuştu.

Montreal’de Kurdish Pizza var. fakat Toronto’ya biraz uzak olduğu için çok sık gidemiyorum. Gidebilecek durumda değilsem, fakat canım sarma dolması çekiyorsa bunu evde kendi ellerimle yapıyorum.

nice gibi bir çok dil çok lehçelidir. Eğer baskılar kalkar ve devlet okullarda öğretilmesine izin verirse, lehçe olayı tamamen aşılır.

MUTFAĞIMIZI ÖZLÜYORUM

Kanada’da pek çok ülkenin halkı dilini, kültürünü hiçbir sorunla karşılaşmaksızın yaşıyor. Topraklarımdan kilometrelerce uzak o ülkede en çok özlediğim şey mutfağımız. Bu eksikliği bir şekilde gidermeye çalışıyorum. Mesela Montreal’de Kurdish Pizza var. Fakat Toronto’ya biraz uzak olduğu için çok sık gidemiyorum. Gidebilecek durumda değilsem, fakat aşın derecede canım sarma dolması çekiyorsa, bunu evde kendi ellerimle yapıyorum. Yalnız, eşimin de, benim de çok fazla vaktimizin olmaması nedeniyle daha çok Ortadoğu restoranlarına gidiyoruz. Kürtçe ihtiyacını ise kuzenlerim ile konuşarak gideriyorum. Bazen de Roj TV’ ya da internet üzerinden Kürtçe radyo dinleyerek gideriyorum.

IRKÇILIK YAYILIYOR

Toronto Üniversitesi’nde Kürtçe eğitim yok. Eğitim İngilizce veriliyor. Orada birçok ülkeden öğrencim var. Yahudi, Arap, Kürt ve Türkler de var. Fakat 11 Eylül saldırıları Ortadoğu kökenli insanları tedirgin etti. Birincisi, yüzü Ortadoğulu gibi görünen insanlara restoranlarda, benzin istasyonlarında farklı gözle bakılıyor. Amerika ve Kanada gibi ülkelerde ırkçılık hissedilmeye başlandı. İkinci Dünya Savaşında 6 milyon Yahudi öldürüldü. 11 Eylül’den sonra bu hastalıklı durum Batı’da tekrar ortaya çıktı. Onun için ırkçılığa dikkat etmeleri için öğrencilerimi uyarıyorum. ☺

Akik*

baldırların izin verse, yavru bir köpek gibi koyardım patilerimi göz koyan incidir ama, gözümü alan sedef kadardır sadakatim

acıydı vefanın peşinatı, taksidi kırgınlık, ödedim bitti bakiyesi nezaket, hoyrat bir ihanetin bedeli inciye def olurum

inciden kovulmuş bir aşk bu, boynu yadırgar sedefi bu kolyenin tam ortasında kan içinde kalmış kalbim

bir sedefkarın elleri gibi dingin, inci avcısı gibi sinsi artık ben batık bir geminin bordasındaki istirdiyeyim

kabuğumdan biri sedef döker, kakmakta öbürü inciye kopkoyuldum, musahhihin gözünden kaçarsa akikim

kıradım kendimden menkul, zaten kendikuyumcuyum defse bu, hala aklımda kuyuya atılan incinin sesi

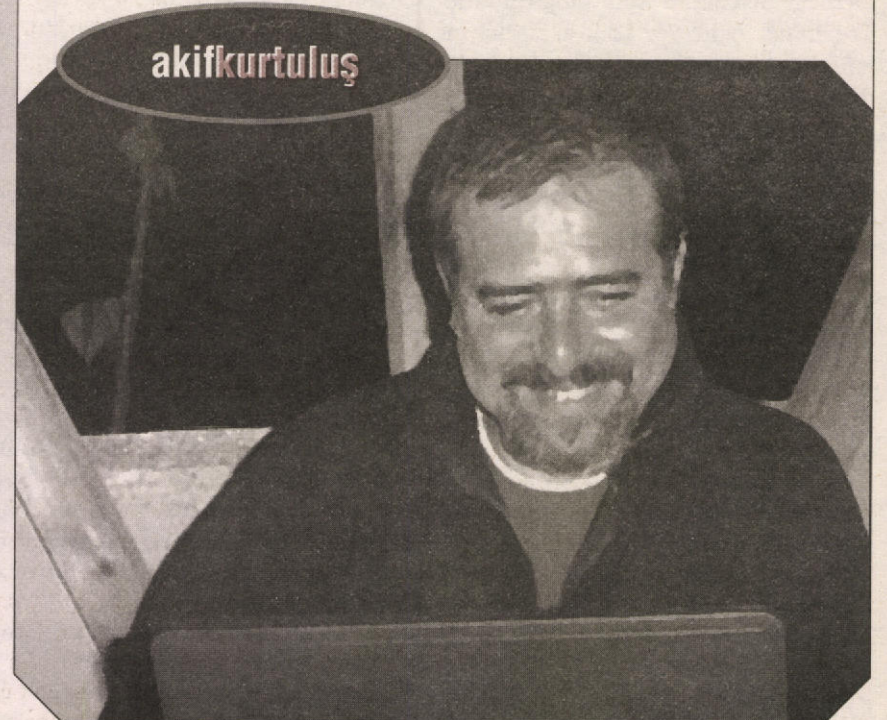
izledim nefret beslediniz, oynadım şirret buldum

bendeki maharet hepinizin nazarına değdi

şu ayaklarımdaki zincir, birinci sedef, birse definci n’olur birisi gömsün bu cesedi

başımda rakı içelim, şımaralım, ağlayalım

* Adam Yayınları tarafından, "Herkes Gitmiş" adıyla yayınlanacak toplu şiirler kitabından...

ferzende kaya

fkaya@esmerdergisi.com

HAKKINDA BİLİNÇLİ BİR SALDIRI BAŞLATILDI, MANŞETLER ATILDI VE YARGISIZ İNFAZ EDİLDİ, BÜTÜN BUNLAR YAPILIRKEN ONA HİÇ CEVAP HAKKI TANINMADI. KALBİ, O ÇOK SEVDİĞİ MEMLEKETİNDEN ÇOK UZAKLARDA, ZAMANSIZ DURUVERDİ. TÜM BU SALDIRILARA CEVAP VERMEK İSE DİLLERDEN DÜŞMEYEN ŞARKILARINA KALDI.

SUSACAĞINI SANANLAR YANILDI, AHMET KAYA ÜRETMEYE DEVAM EDİYOR. YAKINDA BİR KONSER VCD'SİYLE GELİYOR:

ÜLKEMDE SON TURNEM!

TARİH 16 Kasım 2000, yer Paris. Ajanslara şöyle bir haber düştü: "Ahmet Kaya, Fransa'nın başkenti Paris'in Porte de Versailles semtindeki evinde geçirdiği kalp krizi sonucu bu sabah 07:27'de yaşamını yitirdi. Eşi ve kızıyla birlikte yaşadığı evde kalp krizi geçiren sanatçıya önce eşi Gülten Kaya tarafından kalp masajı yapıldı. Eve 20 dakika sonra gelen sağlık ekibi de ilk müdahaleyi yaptı, ancak sanatçı hastaneye götürülemeden yaşamını yitirdi."

Onu Paris'te Pere Lachaise mezarlığında ölümsüzleştiren olayların başlangıcı İstanbul'da bir ödül törenine uzanıyordu. "Ben öldüğümde" diye başlayan cümleler kurmaya başlamıştı o günden sonra. Verdiği her demeçte, yaptığı her açıklamada, "Ben öldüğümde" diyordu, "Kimse arkamdan memleketini sevmiyordu demesin, ben bu memleketi Ardahan'dan Edirne'ye kadar severim." Her üç cümleden birinde "Dönmek istiyorum", "Linçin bitmesini bekliyorum" diyordu.

KÜRTÇE ŞARKI İSTEĞİ

Ne olduysa Magazin Gazetecileri Derneği Geleneksel Altın Objektif Ödül Töreni'nde oldu. Söz konusu dernek tarafından Ahmet Kaya, "Yılın Müzik Yıldızı" seçilmişti. Kaya da ödülünü almak için 10 Şubat 1999 günü törenin düzenlendiği İstanbul Princess Oteli'ne gitti. Her şey çok normal gidiyordu, ta ki ödül alma sırası kendisine gelene kadar. Kaya sahneye çıktı, ödülünü MGD Başkanı Dursun Karadağ'dan aldıktan sonra şöyle bir konuşma yaptı: "Ben bu ödülü yalnızca kendi adıma değil, bu ödülü İnsan Hakları Derneği, bu ödülü Cumartesi Anneleri, bu ödülü magazine emek veren tüm insanlar ve Türkiye halkı adına alıyorum. Bir de bu misyonu sana kim yükledi diye sormasınlar, bana tarih yükledi. Önümüzdeki günlerde bir kaset çıkarıyorum. Ben Kürt asıllı olduğum için bir Kürtçe kaset yapıyorum ve Kürtçe klip çekiyorum. Bu klibi yayınlayacak insanların olduğunu da biliyorum. Yayınlamazlarsa Türkiye halkıyla nasıl hesapla-

Ahmet Kaya, ifade vermek için gittiği DGM'de tutuklanmıştı...

şacaklarını da biliyorum."

Bu konuşma esnasında salondaki bazı kişiler masalara vurarak tepki verdiler; ama Kaya hiç aldırmandan şarkısını okudu. Şarkısı bittikten sonra, "Biz yaşamımız boyunca Türkiye'nin bölünmez bütünlüğünü savunduk. Ama Kürt halkının realitesini reddeden insanların da kafasından inmeyeceğiz, bu böyle biline" diye bir açıklama yaptı tepki gösterenlere.

Kaya daha sözlerini bitirmeden, salonu dolduran kalabalık tarafından protesto edilmeye başlandı. Bir grup Ahmet Kaya'ya hakaretler yağdırıyordu. Türkiye'nin bu "örnek" ve "seçkin" insanları, önlerindeki çatal ve bıçakları ona fırlatıyorlardı. Kaya, masasına oturmuş, salondaki gelişmeleri büyük bir şaşkınlıkla izliyordu. Garsonlar, masası etrafında bir araya gelmiş, atılan çatal ve bıçaklara kendilerini siper etmişlerdi.

Ahmet Kaya'nın karşı karşıya kaldığı bu tablo hemen hemen bütün televizyon kanallarında aynı anda verilmeye başlandı. Haber bültenlerinde "flash" haber olarak; Ahmet Kaya'nın Türkiye'yi bölmek üzereyken, bir grup vatanperver sanatçı tarafından suç üstü yakalandığı" veriliyordu.

Ertesi gün (12 Şubat 1999) gazetelerde şöyle haberler yer aldı: "Ahmet Kaya yuhalandı"

MGD gecesinde otelden çıkarken...

"Özgün müziğin temsilcilerinden Ahmet Kaya, Magazin Gazetecileri Derneği Ödül Töreni'nde söylediği çirkin sözlerle bardağı taşırdı."

"Çatal-bıçakların havada uçuştugu bu arbede sırasında güvenlik görevlileri de Ahmet Kaya'yı kulise kaçırdı. İhbar üzerine otele gelen polisler, Ahmet Kaya'yı gözaltına almak istediler. Ancak Kaya, polislerin gelmesinden birkaç dakika önce mutfaktan çıkarak, oteli terk etti."

"Bu tatsız olaydan hemen sonra sahne alan ve 10. Yıl Marşı'nı söyleyen Serdar Ortaç'a ayakta eşlik eden davetliler sanatçıyı çılginca alkışladı. Daha sonra bütün sanatçılar sahneye çıkarak 'Memleketim' adlı şarkıyı hep birlikte söylediler."

"AYIP ETTİN GÖZÜM"

Gülten Kaya'nın elinde bir demet mor menekşeyle, büyük bir yalnızlığa itilmiş kader arkadaşının Sevgililer Günü'nü kutlamaya gittiği 14 Şubat 1999 Pazar günü gazetelerden birinde şöyle bir haber çıktı:

"Ayıp ettin gözüm"

Ona Türk-Kürt diye bakmadık... Türküleriyle ağladık, güldük... TV'lerden evlerimize konuk ettik... Meyhanelerimizde rakı içtik... Sakalı, atkısı ve göbeği ile bizden biriydi çünkü... MEGER ÖYLE DEĞİLMİŞ AHMET...

Bebeğe, kadına, dedeye, askere kurşun sıkanlardanmış... PKK'lı Ahmet... Yazıklar olsun..."

Söz konusu haberde iddia edildiğine göre, Ahmet Kaya, 1993 yılında Avrupa'da PKK'nin düzenlediği bir konsere katılmıştı. Habere bir de fotoğraf eklenmişti, fotoğrafta Ahmet Kaya bir kürsüde şarkı söylüyordu, arkasında Kürdistan haritası ve Abdullah Öcalan'ın fotoğrafları vardı. Fotoğraf 6 yıl öncesine, yani 1993 yılına aitti. Anlaşılan birileri düğmeye basmış, Ahmet Kaya'yla ilgili linç sürecini başlatmıştı. İşte bu haber üzerine, ödül gecesinde yaptığı konuşma sebebiyle Kaya hakkında "Halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farkı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek" suçlaması ile soruşturma başlatan DGM Savcılığı soruşturmaya "Yasadışı PKK örgütüne yardım ve yataklık etmek" suçlamasını da ekliyordu.

DGM KAPISI

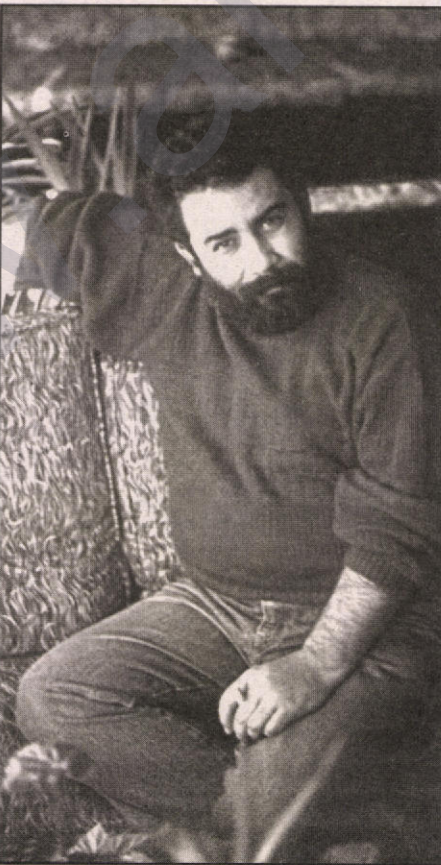
İşte bu hukuk trajedisi sözü edilen haberin çıktığı 14 Şubat'tan hemen sonraki gün yani 15 Şubat 1999 Pazartesi günü başlamıştı. Ahmet Kaya, hakkında açılan bu soruşturma çerçevesinde soruşturmayı yürüten DGM Savcılığı'na ifade vermeye gidiyordu. Cumhuriyet Savcısı Hadi Salihoglu tarafından alınan ilk ifadesinde, suçlamaların hiçbirini kabul etmediğini belirterek, bunları komik bul-

duğunu söylemişti Ahmet Kaya. Kürt realitesinden Cumhurbaşkanı'nın da bahsettiğini, gazete haberinde 6 yıl önceye atfen yer alan "Dağdaki adamın paraya ihtiyacı var" şeklinde asla konuşmadığını açıklamıştı. Savcılıkta alınan bu ifadenin hemen ardından, tutuklanması istemiyle DGM Nöbetçi Yedek Hakimliği'ne mevcutlu olarak gönderildi. Burada sorgusunda, savcılıkta alınan ifadesi ile benzer şeyler söyledi. Kaya'nın sorgusunu yapan İstanbul 4 Nolu DGM Yedek Hakimliği, savcının talebine uygun olarak tutuklanmasına karar vermişti. Ve ellerine kelepçe vurularak cezaevine gönderildi. Bunun üzerine avukatları Eren Keskin ve Zühtü Avcı 4 No'lu DGM'ye başvurarak, Ahmet Kaya'nın "sabit ikamet sahibi, adresi belli, kaçak değil" gerekçesiyle tutuklanmasına itiraz etti. İtiraz kabul edilince serbest bırakılmıştı.

ÖZEL LİNÇ PROGRAMI

"Ahmet Kaya özel linç programı" diye adlandırılıyordu yaşadıklarını Ahmet Kaya. Bu bir saatlik cezaevi macerasından sonra hiç bir şey normale dönmemişti. Esas sıkıntı dolu günler şimdi başlıyordu. Bu tarihten iki gün sonra, soruşturma savcısı, sanatçı için yurt dışına çıkış yasağı konulmasını talep etmiş, bu talebi inceleyen ve daha önce tutuklama kararı veren yedek hakim, Kaya hakkında yurt dışına çıkış yasağı konulmasına karar vermişti. İtiraz etme hakkının bulunduğu bu karardan ne sanatçının ne de avukatının haberi olmamıştı. Bu karardan ancak bir ay sonra iddianame hazırlanıp dava açıldığında haberleri olmuştu.

DGM Savcılığı 16 Mart 1999 tarihli iddianame ile Ahmet Kaya hakkında yasadışı örgüte yardım ve yataklık ile bölücülükten dava açtı. İstanbul 6 Nolu DGM'de yargılanmasına başlanan ve ilk duruşması 30 Nisan 1999 günü yapıldı. Sanatçı ilk duruşmaya 12 sayfalık bir savunmayla çıktı ve hiç bir zaman ülkenin bölünmesinden yana olmadığını, her zaman barıştan ve kardeşlikten yana olduğunu, Kürtçe şarkı yapma projesini magazinsel haber değeri olması bakımından MGD gecesinde açıkladığını söyledi. 1993 yılındaki konserde her zaman olduğu gibi sahne dekorunun konseri düzenleyenlerce yapıldığını, sahneye çıktığında arka planında yer alan harita ve fotoğrafı görmesinin mümkün olmadığını uzun uzun anlattı. Ayrıca, kendisinin değişik zamanlarda verdiği konserlerde,

şarkı aralarında ülkenin bölünmesine karşı olduğunu anlattığı konuşmalardan derlenmiş bir video kasetini delil olarak mahkemeye sundu.

SÜRGÜN...

Türkiye'deki yargı süreci devam ederken, saldırılar da sürüyordu. Gazete manşetlerinden yapılan saldırılarda da seviye gittikçe düşürülmüş, iş "siyasi linç"ten, kişisel düşmanlığa doğru kaydırılmıştı. İşte böyle bir ortamda, Kürtçe şarkı okuyacağını söylediği albümünün hazırlıklarını bitirdi ve yurtdışına çıktı. Türkiye'den ayrıldıktan sonra ilk olarak Almanya'ya gitti. Burada daha önce sözleşmeleri imzalanmış iki konseri vardı. Söz konusu konserlerini verdi; ancak her konserden sonra çok farklı bir Ahmet Kaya portresi yansıtıldı Türkiye'ye. Türkiye'deyken hakkında başlatılan kampanya yurt dışındayken de devam etti. Medya konserlerinin sonrasında, aleyhinde yayınlar yapmayı sürdürdü. Haziran ayında Almanya'da verdiği ilk konser, Hamburg'daki Hitthaus adlı bir düğün salonunda gerçekleşti. Konserde Türkçe ve Kürtçe şarkılar okumuş, dinleyenleriyle dertleşti. İşte bu konser, ertesi gün medyaya, "PKK konserinde

boy gösterdi" şeklinde yansıdı. İddialara göre konser salonunda, PKK ve Abdullah Öcalan lehinde sloganlar atılmıştı. Ekim 1999'da verdiği konser de benzer bir şekilde yansıdı Türkiye kamuoyuna. Almanya'nın Münih kentinde "Barış, Demokrasi ve Özgürlük Festivali" adı altındaki etkinlikler çerçevesinde sahne aldı Kaya.

Konserler sonrası medyaya yansıyan haberler savcılarını harekete geçirdi ve Ahmet Kaya hakkında çok sayıda dava açıldı. Bu sırada bir davasının hapis cezasıyla sonuçlanması, Türkiye'ye dönüş yolunu tamamen kapatmıştı. Avrupa'da yaptığı her şey takip ediliyor, söylediği her söz çarpıtılarak Türkiye'ye ulaşıyor ve hakkında açılmış bir DGM soruşturmasına dönüşüyordu. Bütün bunlara cevap vermek için iki defa basın toplantısı düzenledi Kaya.

ÖLÜNCE DEĞİL YAŞARKEN ANLAYIN

İlk basın açıklamasına yoğun ilgi gösterildi ancak yine Ahmet Kaya'nın umduğundan çok farklı bir şekilde yansıdı. Haberde Kaya süren mahkemesi yüzünden hakkında çıkan haberlerle ilgili suskunluğunu sürdürdüğünü ancak her konser sonrası yapılan haberlerden dolayı dayanamayıp basının karşısına geçtiğini vurguluyor ve bu konudaki sıkıntılarını dile getiriyordu.

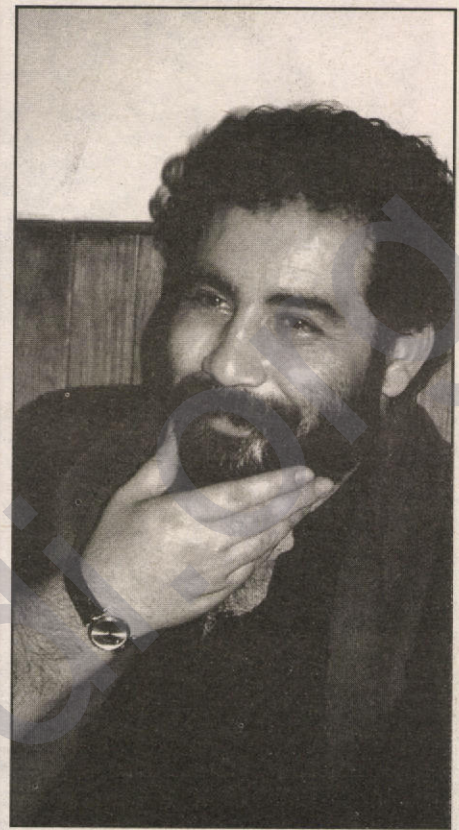
Toplantıda şu çarpıcı tespiti yapıyordu: "Ben, klasik bir kadere teslim olmak istemiyorum ve öldükten sonra değil, şimdi anlaşılacak istiyorum. Beni doğru anlama yolundaki en küçük bir çabayı, sağduyuyu ve hoşgörüyü çok özlediğimi ve bunu içinde taşıyan herkesi bütün içtenliğimle selamladığımı söylemek istiyorum. İnsanın kendisini asla ve tam olarak ifade edemediği bu sınırlı koşullar için beni bağışlamanızı diliyorum ve geldiğiniz için hepimize teşekkür ediyorum..."

Avrupa'da olduğu süre zarfında verdiği bütün mücadeleye rağmen kendisini anlatamadı. Daha doğrusu kimse onu anlamak istemedi. Ahmet Kaya oradan ne söylerse söylesin, nasıl bağırırsa bağırınsın, Türkiye'deki bazı çevreler bildiklerini okudu. Sanatçı aleyhinde çıkan haberlerin artması üzerine kaygılanıyor ve bir basın açıklaması daha yapma gereği duyuyordu. Bu sefer basın açıklamasında madde madde bütün saldırılara cevap veriyordu. Adeta bir yaşam manifestosu bu yazılı açıklaması:

" - Hayatım boyunca hiçbir siyasî parti ya da örgüte üye olmadım.

- Hayatım boyunca hiçbir siyasî parti ya da örgüte yardım ve yataklık etmedim.

- Hayatım boyunca ülkemizin bölünmez bütünlüğünü savundum, bağım-

sız ve demokratik bir ülkenin dürtüst bir yurttaş olarak yaşamak istediğimi söyledim.

- Hayatım boyunca, ülkemde yaşayan her insanın, bir diğeriyle barış içerisinde, kardeşçe ve sorunsuzca yaşaması gerektiğini ve onların birbirlerinin kültürüne saygılı olması gerektiğini savundum.

- Hayatım boyunca beni motive eden ve şekillendiren formasyonum, demokratliğim oldu.

- Hayatım boyunca dünyanın bütün dillerine, dinlerine, kültürlerine ve halklarına eşit mesafede durdum ve onları kucaklamaya çalıştım.

- Hayatım boyunca, bizi biz yapan, en dokunulmaz ve en kutsal değerlerin anneler olduğunu savundum; duygu olarak beni en çok onlar etkiledi, onlar için şarkılar yaptım.

- Hayatım boyunca bu sözlerin altını çizdim, ona uygun yaşadım ve ürettim ve bunun aksi hiç olmadı.

Şimdi ve bundan sonra beni değerlendirecek olan herkesin sadece bu sözlerimden yola çıkmasını, benim hakkımda oluşturulmaya çalışılan başkaca hiçbir yoruma değer vermemesini en asgarî, en insanî ve en demokratik talebim olarak sunuyorum.

Aylardır bu kadar hırpalandıktan sonra, bir gün yine şarkılarımla gündemlerinde olacağım basının, bu hassasiyetime karşılık verebilmesi ümidimle ve herkese sevgimle..."

Attığı her adımda kendisine çelme takıldı. Söylediği her söz çarpıtılarak aktarıldı, kendisini anlatamamanın derdine düştü. İşte böyle duygularla dolu, yüreğinde memleket özlemiyle, 2000 yılının 16 Kasım'ın da sabah saat altıda kalp krizi geçirerek vefat etti. ☹

Ahmet'in üretimleri cevaptır

Ahmet Kaya üretmeye devam ediyor. Çok yakında yeni bir ürün geliyor. Eşi Gülten Kaya, "Ülkemde Son Turnem" isimli konser görüntülerinden oluşan VCD ve DVD'nin hikayesini ve içinde yer alacak sürprizleri ilk olarak Esmer'e açıkladı...

AHMET Kaya üzerine çok şey yazıldı, çizildi. Ama ödül aldığı ve her şeyin başlangıcı olan o gecenin sorgulanması ve uzun uzun tartışılması gerektiği kanaatindeyim. Bunun, hem gecedeki durumla ilgili boyutu var, hem de sizin kendi durumunuz var. Siz bugün dönüp baktığınızda, Ahmet Kaya'nın canına mal olan olaylar için, "Değdi mi be Ahmet" diyor musunuz?

Değdi minin karşılığı sert aslında. Hayata doğru anlamda müdahale etmek isteyenlerin finalinin bu olmaması gerektiğini biliyoruz, gerçeğin kendisi bu! O yüzden değdi mi, değmediminin hesaplarını yapmıyoruz biz. Sadece şunu söyleyebilirim; Ahmet Kaya zaten var, ama Ahmet Kaya'nın karşılığı bu kadar ağır olmamalıydı. Eğer bu coğrafyada bir duruş sahibi iseniz ve bu durumun karşılığı buyusa, buna, bunu kurgulayanlar karar vermeli. Israrla büyüttükleri uçurumların dibini boylayanlar yani... Yok etmeye değdi mi sorusunun gerçek muhatapları. Bir ses kendini tüm coğrafyalara taşıyabiliyorken ve tüm zamanlara hükmedebiliyorken bu sorunun tarafları şunu bilmeli; onlar bu ülkenin sırtında bir hançer gibi duruyorlar ve onlara inat, ağız dolusu türküler söyleniyor! Kabullenmek adına değil, somut olan adına söylüyorum; tersi olsaydı bizim gibilerin durduğu yerden bakıldığında değerli olur muydu? Tüm zamanlarda fırtına kuşağının temsilcileri vardır ve onlar için geri adım atmak, daimi olarak kendini ispat etmeye çalışmak, değerli bir durum değildir.

O sıcak tartışma devam ederken, kendini anlatma ihtiyacı duydu mu Ahmet Kaya? Medyadan arkadaşlarını, tanıdıklarını arayıp söz hakkı istedi mi?

Hayır, öyle bir çaba içerisinde olmadı hiç. Sözüünü ettiğiniz tanıdıkların işlevselliği olmaydı bu, yani, görme özürülülerin bile görebileceği bu haksızlık! Dost tanımını içersine girenler, ya da en hafifinden bir ekmeği bölüşenlerin bunları yapması gerektiğine inanıyordu Ahmet. 'Bu benim değil, onların derdi olmalı' biçiminde düşünüyordu. Olması gerektiği gibi...Hayat bunun sorumluluğunu, duran tüm kalemelerin sırtına da yükleyecektir. Yeri gelmişken, bazı dostlarımızı anmadan geçemeyeceğim; Ellerindeki kalemlerin sorumluluğunu taşıyan Defne Asal, Arda Uskan gibi...

Bir de o gecede sarf ettiği sözler üzerinde duruyor

herkes. Ama bence Ahmet Kaya'nın duruşuna ilişkin itirazları olanlar, o geceyi bahane yaptılar. Yoksa Ahmet Kaya çok daha sert konuşmalar, açıklamalar yapmıştı geçmişte...

Evet, kesinlikle öyle. Ödül gecesi minik bir bahane, sonrasında açılan davadan beraat etmesi de bunun kanıtıdır. Ahmet Kaya bu ülkeye fazla geliyordu. Sistemin alıştığı duruş, mutlak 'taraf' olmak biçimindedir. Yani tek tip bir duruş ve o duruşun dışına çıkan hiç kimseyi tolere etmiyor burası. Suya sabuna dokunulmayan bir gidişat vardı ve Ahmet Kaya bu oyunu bozdu. Ahmet Kaya bardağı ağzına kadar doluydu ve ödül gecesi nihai bir damla oldu. Başından beri fırsat kollanıyordu, konserlerde, orada burada bunu denediler, yasaklamalarla, baskılarla, albümlerini toplatarak, yok sayarak, yapmak istediler. Ama Ahmet Kaya hep haklı çıktı, o gece ellerine yine bir koz geçti, yine denediler. Yoksa Ahmet Kaya'nın duruşunda değişen bir şey yoktu. Bir gecede olmadı bu, Ahmet'in duruşunun doğal uzantısıydı o geceki tavır. Mesela geçen gün Siyaset Meydanı programının eski bölümleri yayınlandı, Ahmet Kaya bir konuşma yapmış Kürt meselesiyle ilgili. Bunlar, Ahmet Kaya'nın baştan beri duruşunun aynı olduğuna dair birer belgedir. Fakat ödül gecesi ile birlikte anlaşılıyor ki tüm yollarımızı mayınlamışlar!

Ahmet Kaya'nın kitabını yazarken şunu gördüm. Öyle bir yaşam ki, bu yaşamın sonu sürgünde ölecek bitmeli, her şey kurgulanmış gibi...

Ahmet Kaya gibi sıra dışı ve cesur insanlar açısından ne gidişat olağan olur, ne de final...Öyle bir insan yaşamayıp ta, bir kitap ya da bir filmde kurgulanmış olsaydı herhalde böyle bir final yakıştırdı. Onun gibi insanlar, yürüdüğü tüm sokakların nereye çıkacağını bilir ve bu cesareti avuçlarında taşıyarak yürürler...Sağlıklı yaşayayım, programlı olayım, yüzümü gerdirip, bıyığımı boyayayım gibi kaygılarla yaşamadı Ahmet. İnsanın kendi bedenini düşünmesi doğru bir şeydir ama böyle bir kuşatılmışlık içersinde her zaman başka şeyler ön plana geçtiği için, 70- 80 sene yaşayıp, salanan sandalyesine kurulmak gibi bir nihai hedefi hiçbir zaman olmadı.

Ondan sonra işlerin başına geçip üretimlerine devam ettiniz. Birkaç ürün çıktı... Yarım kalan projeleri devam ettirmek adına mı bunlar?..

Onu sevenler üretimine doymadılar, tıpkı bizim gibi. Ahmed Arif-örneği geliyor aklıma...Daha fazla kitap yazmış olsaydı, biz onun şiirlerinden daha çok keyif alsaydık, ondan daha çok şey öğreneseydik keşke. Ahmet Kaya bir tane albüm çıkarsaydı da süreç aynı olurdu ama sevenleri ne ona doydular ne de ürünlerine. Sandıkta ki kıymetleri paylaşmak bana doğru geliyor, yoksa devamlılık adına değil ki sonuçta bana rağmen olacak bu devamlılık. Bunlar şu anda benim elimde. Sonuçta GAM Müzik bir vakıf değil. Kalıcı olabilecek bir yapı olmayabiliriz, Ahmet'ten geriye kalanları paylaşmak bana doğru geliyor, iyi geliyor. Eskiden yaptığı küçük-tek tek denemeleri tüm sevenleri olarak paylaşmak tüm zorluğuna rağmen çok sıcak geliyor bana.

Yaşasaydı bunları yayınlamazdı deniliyor, yayınlamazdı çünkü üretimine devam ederdi diyorum bende. Siz ne düşünüyorsunuz?

Tabii ki, üretimi devam ettikçe, şimdi yaptığımız projelere vakti olur muydu bilemiyorum. Bunları ben ona proje olarak sunar,

fikir verirdim sonucu gereklilik belirlerdi zaten. Olmayan üzerinden, kurgu ile konuşuyoruz şu anda.

Şimdi yeniden bir ürün hazırlığı içerisindesiniz. Ahmet Kaya ilk defa görüntüleriyle sevenlerinin karşısına çıkacak galiba...

Evet. 1998'de Ege ve Akdeniz'de yaptığı bir turne vardı. Açıkçası Ahmet'in görüntüsünü çok özlemiştik sevenleri, buna bir nebze olsun cevap vermek adına yaptık. Sözünü ettiğim turnede amatör çekimler yaptırılmıştık kendimiz için. Tek kamera ve tek açı çalışılmıştı genellikle. Sahne mixeri üzerinden şan kaydı yapılmamıştı HI 8 bir dijital aktüel kamera ile yapılmış, ışığı bile o ana has, yani profesyonel olmayan çekimlerdi bunlar. Fakat bunu da paylaşmak gerektiğini, bunun, sevenleriyle bir kucaklaşma olacağını düşündüm. Sahne performansı hep daha sıcaktır, onu da yaşasınlar istedim. Teknik olarak çok zor bir çalışma oldu. Kayıtları temizledik, düzelttik, bir ay GAM'da ön bir çalışma yaptım, sonra montaja girdik ve 17-18 şarkılık DVD ve VCD formatlı bir konser çıktı ortaya. Zaten sevenlerinin bildiği şarkılar bunlar, ama evlerinin içine kadar Ahmet'i konuk edecekler. Hiç yayınlanmamış Ahmet Kaya resimleri, bir stüdyo çekimi şarkı, discografi, özel konuşmalar ve açıklamalar ve başka sürprizler de olacak konserin yanı sıra. İsmi "Ülkemde Son Turnem" olarak düşünüyoruz. Değişebilir de. ES-MER'in ikinci sayısıyla eş zamanlı olarak çıkmasını umuyoruz.

Aleyhinde yazılan haberlere, atılan manşetlere cevap olabilecek konuşmalar da var içinde, bunları niye koydunuz?

Medyanın yönlendirdiği bir sokak ruhu var. Bunu bilsek te, müdahaleci olamıyoruz ve ne yazık ki bu ülkede medyanın attığı başlıkların etkisinde kalabilen insanlar da var. Gerçek gazeteciliğin ahlakına hiç yakışmayan başlıklar atanlar, (eğer o duyguları kaldıysa), kızaracak, utanacaklar ama, bu üründe "Vay şerefsiz" diye atılan bazı başlıkların pervasızlığına ayna tutmak gerekiyordu. 'Hazır ol' duruşlu gazetecilik(!), Ahmet Kaya'ya ilgili bu tür başlıkları kolay atsa da, altını dolduramadı-dolduramazdı. Başlarını kaldırıp, bir an bu hazır ol duruşunu gerekliliğini yapmaktan kendilerini alıkoyup, hayata yaptıkları kötülükleri görebilseler diye bekliyorsunuz. Çünkü bu ülkenin 'Kurtulamayışında' ne kadar pay sahibi olduklarını görmek zorundalar! Onların başlıklarının kontürü olması adına yola çıkmıyorum asla. Şu ana kadar onlara cevap verme gereği bile duymadım. Ama sokakta bu yaklaşımın etkisi altında kalmış kafası karışık insanlar var. Onların da kafalarındaki soru işaretlerini gidermek gerekiyor. Delilsiz, kanıtsız, insanların asılmasına tepkisiz kalmalarına alıştırmaya çalışıyorlar bu halkı bu ülkede. Bu pervasızlık hâlâ devam ediyor ve bunun önüne geçmek için bir adım olsun istedik hiç değilse. Hayata dair tüm acımasızlıkların bile bir adaleti olmak zorunda. Bu kadar adaletsizliğe karşı- çaba sarf etmek gerekiyor. Yoksa derdimiz, kimseye bir şey kanıtlanacak falan değil.

Nerede yapılmış bu konuşmalar?

Bir kısmı ödül gecesinde hemen önce çıktığı turnede, şarkı aralarındaki soluklanma konuşmalarından, bir kısmı da yurtdışına gittikten sonra yaptığı açıklamalardan. Her ikisini de sembolik düzeyde tuttuk... Bunlar ilk kez yayınlanıyor. Hep onun adına başlıklara taşınan cümleler var birilerinin hafızalarında. Çünkü Ahmet Kaya hiç konuşmadı-konuşturulmadı. Onun cümleleri olarak sunulanlar, 'Hazır ol gazeteciliği' yapanların kurgusal cümleleriydi. Ahmet Kaya kendi cümleleriyle ilk kez konuşuyor.

O manşetlere karşı dava açmayı düşündünüz mü hiç, o zihniyeti mahkum etmek adına bile olsa...

Tarih adildir! Bunu hızlandırmanın bir değeri olsa da, bunu yapmak yerine incitilen ruhumuzu onarmayı seçtik biz. Bunca hukuksuzluğa rağmen mi yapacaktık bunu? Açıkçası bu oyunların içinde olmak istemedik. Uğruna yaşayabilecekleri, ya da ölebilecekleri hiç bir değerleri olmayan, rotasını ve yörüngesini 'erk'e

BİR ADAM, KÜRTÇE BİR ŞARKI SÖYLEMEK İSTİYOR; ŞARKI SÖYLEDİĞİNİ ZANNEDEN BİR ADAM DA ONUN KARŞISINA ONUNCU YIL MARŞI'NI KOYUYOR, TARİH BUNLARA TOKAT ATA ATA İLERLİYOR

göre programlamış olanlarla hangi adaletin tarafı olacaktık ki? Bunu görmek zor değildi bizim için.

Geceden sonra, atılan manşetlerin sahiplerinin arasından, sizi arayıp pişmanlık duyduklarını söyleyenler, ya da herhangi bir şekilde bu pişmanlığı yaşadığını duyduğunuz oldu mu?

Olduysa da kamuoyu karşısında olmuştur, benimle kişisel bir köprü kurulmadı. Fiilen bunu telafi etmek çabası ile, "Peki Ahmet'in Suçu Neydi?" gibi başlıklar atıldı. Bildiğiniz şeyler. Artık öznesi olmayan bir duyarlılığın samimiyetini ya da değerini sorgulamam ben. Ekran Polisleri var hâlâ, hazırol duruşu ile uyuyup bir türlü uyanamayan! Kürtçe şarkılarla yeni dengeler içerisinde kendilerine yol açmaya çalışanlar var. Zedelenmiş özgüvenleri, paranoyaları ve travmaları ile sadece kendi köşelerinin aslanı kesilenler... Bunlara kafayı taksam üretime zaman kalmaz. Dört buçuk yıl öncesine dönüp bir kalemlerine bir de bu güne baksalar, o 'büyük öngörü'yu algılamaya çalışsalar bile fayda sağlarlar bundan. Ne diyebilirim ki...

"Böyle bir köprü pek kurulmadı" dediniz, girişimde bulunan oldu mu?

O gecenin kahramanlığına soyunmuş, en korkak aktörlerinden birisi mektup yazmıştı bana. Muhtemelen geceleri uyuyamıyordu. O gece itibarıyla çok yanlış anlaşıldığını, Ahmet Kaya'nın şarkılarıyla var olduğunu, onu inanılmaz sevdiğini ama buna rağmen o geceki tavrının yanlış algılandığını bu yanlış algılanmanın da onu çok huzursuz ettiğini, böyle bir yanlış algıya meydan verdiği için bağışlanmak istediğini, özür dilediğini belirtiyordu. Bu yazıya cevap verme ihtiyacı duymadım. Çünkü samimiyetine inanmıyorum. Samimi olsa

bunu bana yazacağına, kullanabildiği kürsülerden halka açıklardı. Güzel ülkenin, güzel şarkılarını söyleyen bir adam, Kürtçe bir şarkı söylemek istiyor; şarkı söylediğini zannedenlerin refleksi de Onuncu Yıl Marşı oluyor. Bu travmanın tedavisi yok ki...Tarih bunlara tokat ata ata ilerliyor ama bunlar iflah olmaz adamlar.

Kimdi bu kişi, ayrıca siz niye bunu kamuoyuna açıklamadınız?

Herkes tahmin eder, ismini anmak bile istemiyorum. Bu özrü açıklayıp, "bakın özür diliyor" demeyi hiç düşünmedim. Çünkü Ahmet Kaya ile aynı yerde isminin anılması bile büyük bir günah olur.

Bütün o saldırılar, toplumun gözünde Ahmet Kaya'nın değerini düşürmedi, daha da büyüttü. Herkes biliyor çünkü gerçekleri... Ama siz yine de cevap vermeyi düşündünüz mü?

Bu sıcak sürecin en başında cevap verme ihtiyacı içinde olduğumuz anlar oldu, çünkü irademize rağmen 'biz' anlatılıyorduk başka ağızlardan, irademiz yok sayılarak. Bu yanlış algıya müdahale etmek istiyorduk, fakat bu insani hakkı o sırada kullanamadık. Sonrasında bunu çok da önemsemedik. Çünkü aklı-selimi zorlayan abartılı ve soyut bir hikaye yazılmaya devam ediliyordu ve buna yanıt çabası içinde olmak bile akıllıca değildi.

Bu pervasızlığın içinde bir kuşak büyüyor artık. 15-20 civarı yaşlarda olan ve Ahmet Kaya şarkıları dinleyen bir kuşak var. Bunların kafası karıştırılmaya çalışıldı ama artık olanı biteni sağlıklı değerlendirebiliyorlar. Ortada şöyle bir durum var. Bir tarafın gazeteleri, televizyonları, köşeleri var, kürsüleri var ve bunları tank gibi, silah gibi kullanıp saldırıyorlar. Öte yandan, bizim tarafta savunma bile yok. "Göğsüm sonuna kadar açık" tevekkelünü, bu şaşırtıcı direnci gören ve bunu 'hakkı olanın yasası' ile açıklayan genç oğullar ve kızlar bunlar... Ahmet Kaya adına cevap verenler onlar artık.

Tarihe kalması açısından da önemli. Bir gün insanlar o manşetlerle karşılaştıklarında, cevaplarını da bulmalılar...

Evet, böyle bir değeri de var. Yakın ya da uzak gelecekte birileri durup tarihsel dönem olarak baktığında küçük ama somut deliller bulmalı. Birilerine cevap vermekten ziyade bunu amaçlıyorum. Çünkü bunlar var ve Ahmet Kaya'nın ağzından çıkmış cümleler. Bunu sandıklara kilitlemenin manası yok. Yoksa onun hakkında masa başı haberler üretmeler, o son derece bilinçli strateji oluşturanlara cevap vermek değil niyetim. Ahmet Kaya'nın üretim süreci devam ediyor, bu durumun kendisi bir cevap zaten. Yok sayma, öteleme tavrına karşı Ahmet Kaya'nın devamlılığı ve milyonların bunu istemesi zaten en güzel cevap. Şimdi yaptığımız ise tarihe küçük notlar düşmek.

Her ürünle birlikte Ahmet Kaya'dan mektup da geliyor. Yeni mektup var mı?

Bekliyoruz. Bugünlerde mektubun da gelmesi gerekiyor. İnternet sitemiz (www.ahmetkaya.com), daha doğrusu buluşma noktamıza gelen sorulardan çoğu yeni mektup üzerine. Onlara bir mektup daha gelecek ve belki bu sefer özel mektuplar da olacak. Bazı kişilere özel mektuplar da gidebilir.

Kim onlar?

Onlar kendilerini biliyorlar.

Söz konusu manşetleri atanlar mı yoksa?

Olabilir.

Ürünlerin devamı gelecek mi?

Ahmet Kaya bitmez. Ne üretmişse, ne bırakmışsa, ne yazmışsa elbette gün ışığına çıkmalı. Belki Ahmet Kaya'nın tasarladığı biçimde olmayacaktır bu ama artık öyle olamayacağı için üretildiği dönemin heyecanı paylaşmak lazım. Bizim açımızdan projeler devam edecek, gittiği yere kadar ama bunun da bir sonu yok gibi geliyor bana. Çok yakında 'Nota Kitapları Serisi'nin ikincisini de sunacağız. Yüzlerce şarkıdan bahsediyoruz, bu şarkılar Ahmet Kaya'nın cevaplarıdır ve hep hayatın gündeminde olacaklardır. Ahmet tek başına bir kalabalık olmaya devam ediyor anlayacağınız... ©

AHMET KAYA'NIN OKUDUĞU KÜRTÇE ŞARKININ SÖZLERİ

Çeşmeler akıyor
Kervan gidiyor
Geride bir şey kalmadı
Umut, ateş ve duman
Ve gezgin bir rüzgâr
Uykudan uyandırmışlar
Küllenmiş derin anıları
Ağlamaklı gözlerin, ballı dudakların
Kervan hızla gidiyor
Uzaktaki kentime
Söyle anne ve babaya
Yol gözleyen sevgiliye
Geleceğim
O gün gelecek...
(Xoşnaw Tilli)

Ayıp ettin 'gözüm'

YIL: 1993
YER: BERLİN
"Türkiye'nin bölünmesini istemiyorum" diyen Ahmet Kaya'nın, PKK gecesinde Apo'lu Kürdistan haritası önünde konser verdiği ortaya çıktı.

O fotoğraf

Hürriyet gazetesinin 'Ayıp ettin gözüm!' haberinde kullandığı fotoğraf, Ahmet Kaya ile ilgili yürütülen linç kampanyasının iç yüzünü çok iyi yansıtıyordu. Nitekim söz konusu manşette hiçbir iddia yazıldığı gibi değildi. Haberde yer verilen fotoğraf, 1993 yılında Berlin'deki bir konserde çekilmişti. Gerçekte böyle bir konser olmamıştı, böyle bir fotoğraf ise hiç çekilmemişti. Gülten Kaya, söz konusu konserin 1994'te Berlin'de Alevî Esnafı Cemiyeti diye bir kuruluşun yaptığı konser, Ahmet Kaya'nın o konserde sahne alan 20 sanatçıdan biri olduğunu söylüyordu. Berlin Alevî Esnafı Birliği ise, antetli kağıtlarıyla, dernek kaşeleriyle resmî bir yazı göndermişti: 'O konseri biz yaptık, hiçbir siyasi örgütle ilişkimiz yoktur, oraya sadece önderimiz olarak kabul ettiğimiz Seyit Rıza'nın bir portresini asmıştık...' O zaman bir ihtimal kalyordu, söz konusu fotoğraf fotomontajdı. Bunun için de fotoğrafın bilirkşi tarafından incelenmesi gerekiyordu. İşte bu talep mahkemeye iletildi, mahkeme heyeti talebi uygun gördü ve Hürriyet gazetesine yazı yazılarak söz konusu fotoğraf istendi. Ancak bir yıl süren duruşmalar, bu fotoğraf yüzünden iki dakikada bitiyordu. Duruşmalardaki bütün laf şuydu: 'Hürriyet gazetesine yazı yazılmasına, ellerindeki bütün filmlerin, fotoğrafların mahkememize gönderilmesine...' Bir yıl sonra hiçbir şey gelmemişti Hürriyet'ten. Sonunda mahkeme bu defa 'Polis marifetiyle delillerin gönderilmesi' diye bir yazı göndermişti. Ondan sonra gazetenin avukatlarından bir cevap gelmişti: 'Elimizde hiçbir şey bulunmamaktadır.'

Davadan beraat

Ahmet Kaya sürgün sürecini başlatan MGD gecesinde yaptığı konuşmadan dolayı hakkında açılan davadan beraat etti. Ancak bir gazete küpüründen yola çıkılarak, İstanbul DGM tarafından 3 yıl 9 ay ağır hapis cezasına çarptırıldı. Yurt dışındaki konserleri ve söyledikleri Türkiye'ye tamamen çarpıtılmış olarak yansıyınca, hakkında peşpeşe davalar açıldı. İşte hakkında açılan davalardan birkaçı:

"Frankfurt'taki bir konserinden dolayı İstanbul 3 No'lu DGM'de 4.5 ile 7.5 yıl arasında ağır hapis cezası istemiyle dava açıldı.

18 Şubat 1999 tarihinde Münih'te düzenlenen bir konserle ilgili olarak İstanbul 6 No'lu DGM'de de bir dava açıldı.

Hamburg'da 4 Haziran 1999 tarihinde yapılan konser sırasında, söylediği iddia edilen bir söz yüzünden Kaya hakkında, yine İstanbul 6 No'lu DGM'de bir dava daha açıldı.

Hakkındaki son dava da, Almanya'nın Münih kentinde düzenlenen bir konser sırasında yaptığı iddia edilen konuşmada, "Türkiye Cumhuriyeti'ni alenen tahkir ve tezyif ettiği" gerekçesiyle İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açıldı."

Hapiste 1 saat

PKK'ya yardımdan yargılanan Ahmet Kaya, 5 No'lu DGM tarafından tutuklandı. İtiraz üzerine 4 No'lu DGM, cezaevindeki Kaya'yı serbest bıraktı.

İYİ YA İLYAS SALMAN GÖZALTINA ALINDI

İYİ YA İLYAS SALMAN, 5 NİSAN 1999 GECESİNDE BERLİN'DE YAPTIĞI KONSERİNİN SONRASI İZMİR'DE GÖZALTINA ALINDI. İZMİR'DE GÖZALTINA ALINAN İLYAS SALMAN, 1 SAAT HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI. İZMİR'DE GÖZALTINA ALINAN İLYAS SALMAN, 1 SAAT HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI. İZMİR'DE GÖZALTINA ALINAN İLYAS SALMAN, 1 SAAT HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI.

CEZAEVİNDEN CEZAEVİNE DOLAŞTI

İZMİR'DE GÖZALTINA ALINAN İLYAS SALMAN, 1 SAAT HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI. İZMİR'DE GÖZALTINA ALINAN İLYAS SALMAN, 1 SAAT HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI. İZMİR'DE GÖZALTINA ALINAN İLYAS SALMAN, 1 SAAT HAPİS CEZASINA ÇARPTIRILDI.

Ahmet Kaya'nın Paris'te sona eren macerasında medyanın rolü büyük. O saldırılara karşı kendisine cevap hakkı hiçbir zaman tanınmadı. Nitekim Ahmet Kaya'ya karşı o malum geceden başlayıp cenaze törenine kadar süren bir psikolojik saldırı yapıldı. İşte Kaya'nın manşetlere verdiği cevaplar:

Bir ödül töreninde (ki, medya ve sanat adı altındaki iki dünyayı temsil eden insanlar oradalar) yeni repertuar çalışmamdan söz ediyor ve Kürt olduğum için, bu albümde Kürtçe bir şarkıya yer vermek istediğimi, ona bir klip çekmek istediğimi ve bu klibi ekranlarında yayınlayacak yürekten insanların varlığına inandığımı söylüyorum.

Kıyamet kopuyor.

Ağzımdan daha Kürt kelimesi çıkar çıkmaz hakaretler başlıyor ve toplumun sözüm ona önünde olması gereken bu insanlar, kardeş olduklarını her fırsatta iddia ettikleri bu insanlara olan tahammülsüzlüklerini böylece açığa çıkarıyorlar ve ondan sonra bildiğiniz (TV kanalları başta olmak üzere) dizi film(!) başlıyor. 42 yıldır bu ülkede Türkçe konuşan, okuyan, yazan ben, bir gecede "hain", "bölücü", "yavşak", "fikirsiz fikir suçlusu" vs. vs. ilan ediliyor. Bir Allah'ın kulu da kalkıp, "Yahu bu adam ne dedi ki?" diye sormuyor. Çünkü bu ülkeye ve bu ülke insanına sürekli suni gündemler yaratmak gerekiyor. Halkı bilgilendirmekle yükümlü tek ve tek güç medyanın halî ortada. Dünyanın herhangi bir ülkesinde

medyanın tavrı

(özellikle iddialı bir ülkesinde) böyle bir durumu tahayyül etmeye çalışın. Mantığının sınırları zorlanır eminim. TV kanallarında günlerce ve haftalarca benim görüntülerime eşlik eden neydi? Hangi hayatî ve tarihsel suçlarımdı? Nereye bölmüş ya da batırmıştım? Hangi kıyametleri koparmıştım? Kimi öldürmüştü ya da dolandırmıştım? Hangi insanlık suçunu işlemiştim? Ellerime neden takılmıştı o kelepçeler ve benim 11 yaşındaki kızım birdenbire nasıl bir babayla karşılaşmıştı o ekranlarda? Bu soruları daha çok soracağım. Cevabını bu ülke vermek zorunda. Bu sistem, bu halk...

Hangi bilgi ya da kültürel birikimine vize verildiği, halk adına beni oldukça ilgilendiren ve hayatının bir aşamasında birdenbire köşe yazarı olarak karşımıza çıkan bir zâtın köşe yazısından bir alıntı: "... Sen çıkardığın her kaseti alan sözde entelektüel dangalaklar sayesinde yüz binlerce cd sattın... ulan, ulan oğlu ulan..." Bu alıntıya fazla bir şey eklemek istemiyorum. Çünkü bunun yanıtını benim şarkılarımı dinleyen herkes kendi adına vermek zorunda.

Bir sanatçıya yapılan haksızlık, onu sevenlere karşı da yapılmış sayılmaz mı? Ne diyeyim? Köşe yazarı böyle olan bir halkın, kendisine yapılmış en büyük haksızlık hangisi acaba? Kendimden vazgeçtim, bence böyle bir köşe yazarına sahip olmak... Kendime bu üslubu

hiç yakıştıramasam da, köşe yazarı olabilmenin hakkını her şekilde veren gerçek gazetecileri tenzih ederek, içimde kalması için söylemek istiyorum: Köşe yazarı olmak için ellerindeki medyatik gücü, ailesinden insanlara cinsel taciz amacıyla kullanmak gibi bir referansa sahip olmak gerek galiba.

Benim Türkiye halkına "şerefsiz" demeyecek kadar büyük bir yüreğe sahip olduğumu bilmeyenler, bu lafın üzerine atlayıp kendi küçüklüklerini kapatmaya çalıştılar. Bunun adına niye küçüklük diyorum biliyor musunuz? Adam olmak kolay olmuyor, hele akıllı adam olmak hiç kolay olmuyor. Biri ortaya "haber" adı altında bir şey atıyor ve bunu, kaynağını, doğruluğunu, var olup olmadığını anlama ya da araştırma zahmetine girmeden, herkes kendine göre yorumluyor. Bunu neyle açıklayabileceğimi bilmiyorum. Çünkü bütün nitelemeler hafif kalır. Kimsenin aklına "bu gerçek-ten söylenmiş mi?" diye sormak gelmiyor mu sanıyorsunuz? Tabii ki geliyor. Bunu sormak işlerine gelmiyor.

Çünkü insan kendi yalancılığı ile yüzleşmekten rahatsız olur. Bu "vur abalıya" kolaycılığının bize ve bu ülkeye neler kaybettiğini bir bilebilseler keşke.

İşte Gidiyorum

Belki son birşey söylemek istedin birilerine Dert etme... Ben söyledim işte senin yerine

İşte gidiyorum.. Karşılıksız bir aşka kurban ettim ömrümü!. İşte gidiyorum, Toprak alsın benim bu hazin öykümü..

İşte gidiyorum, gurbet yorgunu gövdemi Çukura kim indirecek? İşte gidiyorum, Bu menfur cinayeti, şimdi çıkıp kim üstlenecek? Çürüdü gözlerim, yüreğim, bu yağmurlu şehirde... İşte gidiyorum, Beni kaldırın, hicranım kalsın tenesirde... Size yüzyıllardır sesini kaybetmiş Bir türküyü söyleyecektim... Ve bir yayla rüzgarı şefkatiyle Kırpiğinin ucundan öpecektim

Bir masum türküyü sadece Yüz binlerce mağdurun gönlünde Belki söyleriz hep birlikte Belki mahşerin birinci gününde...

Nasıl sevmiştim hepimizi Nasıl böyle oldu akıbetim? Ve nasıl çöle döndü O benim gül-gülistan memleketim?

İşte gidiyorum, hiçbiriniz, hiçbir dilde anlamadınız, Ben başımı verdim, sizinse İnsafsız bir linç oldu karşılığınız...

İşte gidiyorum, Penceresiz bir dünyanın bilinmez labirentine.. İşte gidiyorum, "Saçlarındaki yıldızları artık koparabilirsin anne!.."

Sonunda kaptırdım gönlümü Ölüm denen o kaypak türküyü

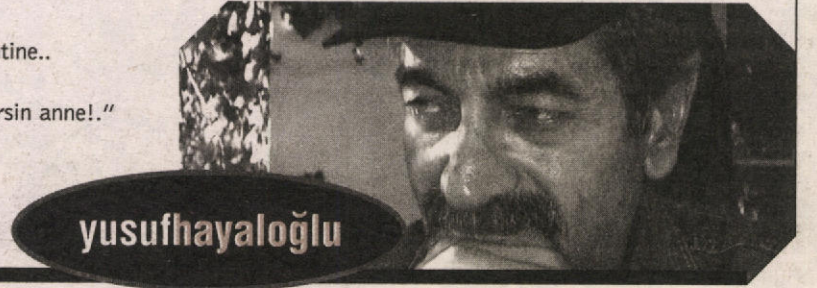
Ve işte kurtuldun benden Şen olasin ey sevgilim Türkiye!

Elbet benim de vardı, Kendime ve yurduma dair umutlarım... Belki bıraktığım yerden sürdürür Dostlarım, karım ve çocuklarım... Çatladı yüreğim, çatladı sazım. Demek ki böyleymiş yazım. Sizlere armağan olsun Sizlerden ödünç aldığım bu yürek sızım.

Bu nasıl hapis Tanırım. Sabah sabah bu ne hikmet, bu ne sis? Kalbime son mermiyi sıkmak Sana mı düştü ey güzel Paris?

İşte gidiyorum, kalmadı söyleyecek son sözüm.. Dediğiniz gibi olsun be! Dediğiniz gibi olsun gözüm!

İşte gidiyorum, Tükenmişti inancım, bu nankör hayata dair.. Belki benim için birkaç mısra döktürür Hayaloğlu diye bir şair!..

yusufhayaaloğlu

Doğru Bildiklerimi Yaptım

POPSTAR YARIŞMASIYLA TANIDIĞIMIZ SİMGE İLK KEZ ESMER DERGİSİ'NE KONUŞTU

O NU Ahmet Kaya'nın yeğeni olarak tanıdık. Bir televizyon kanalı tarafından düzenlenen şarkı yarışmasında çıktı karşımıza. İşin garip tarafı şarkı yarışmasının jürisinde yer alan birkaç isim, Ahmet Kaya'ya MGD gecesinde çatal - kaşık fırlatan isimlerdi. Kaderin garip cilvesine bakın ki, "Kürtçe şarkı söyleyeceğim" dediği için Ahmet Kaya'ya çatal - kaşık fırlatanlar yıllar sonra oturup Ahmet Kaya'nın yeğeninden, hem Ahmet Kaya şarkısı, hem de Kürtçe şarkı dinlemek zorunda kalmışlardı. Yarışma tam bir çekişmeye dönüştü. Ahmet Kaya'yı sevenlerin tama-

mi, yeğeni Simge Bağdatlı'yı tutuyor; taraftarlar ile Ercan Saatçi ve Armağan Çağlayan'ın da aralarında bulunduğu jürinin büyük bir kısmı sürekli atışıyordu. Yarışma bitti, Simge Bağdatlı ikinci oldu ve sesi soluğu kesildi. Simge'yi yaşadığı Almanya'da bulduk ve bütün yaşananları en başından itibaren konuştuk.

Sizi bir şarkı yarışmasında tanıdık, bu yarışmaya hangi amaçla katıldınız?

Ben yıllardır Almanya'da şarkı söylüyorum. Yarışmaya arkadaşlarımla yoğun istediği ve baskısı üzerine katıldım. Tek başıma verdiğim bir karar değildi açıkçası.

Katılım şartları nelerdi, neye göre seçtiler sizi?

Yüzlerce katılımcı vardı İstanbul'da. Jürinin önüne çıkıp şarkı söyledik, onlar da kendi kriterleri doğrultusunda seçim yaptılar. Fakat neye göre seçildiğimizi net olarak cevaplayamam.

Neden?

Çünkü kriterleri açıklamadılar, her jüri üyesinin kişisel beğenisine bağlıydı sanırım seçilebilmek. Bu konuda Zerrin Özer'den büyük destek aldım diyebilirim. İlk elemelerden beri bana destek veriyordu.

Seçildikten sonra bir anlaşma yaptılar mı sizinle, ne gibi şartları vardı?

Med Yapım'la anlaşma yaptık, anlaşmaya göre 5 yıl boyunca onlara bağımlı olarak çalışmalarımızı sürdürebiliriz. Sonra yarışmanın ortalarına doğru DMC'yle kontrat imzalandı, bunun süresi de 3 yıl.

Peki seçildikten sonraki ilk günün hatırlıyor musunuz? Nasıldı?

Birçok aşamadan geçtik. Her seferinde çok heyecanlıydım. Başarıktan sonra çok mutluyduk. Sanırım toplam 6 elemeyden geçtim. Hayatımda ilk kez bir yarışmaya katılmıştım. En sonunda finale kaldığımda çok sevindim.

Birinci olacağınızı ve sonuna kadar yarışmada kalacağınızı bekliyor muydunuz?

En başında beklemiyordum böyle bir şey. Ama haftalar geçtikçe diğer yarışmacıları tanımaya ve birinci olmaya başladıkça, finale kadar gelebileceğimi düşündüm.

Biraz yarışmaya ara verelim, çocukluğunuza dönelim, nerde doğdunuz, kaç doğumlusunuz, nasıl bir ortamda büyüdünüz?

18 nisan 1977 Almanya / Oberhausen doğumluyum. Çocukluğumla ilgili hatırladığım en önemli şey çabuk geçmiş olması. Mutlu bir çocuk muydum, değil miydin bilmiyorum. Annem ile babam ben 6 yaşındayken ayrıldılar. Haliyle biraz sorunlu bir çocukluğum oldu sanırım. Çok sık taşındığımız için 15'e yakın okul değiştirdim. Her seferinde yeni bir ortama ayak uydurmak zorunda kaldım. Bu da beni erken olgunlaştırdı sanırım.

Hangi okulları bitirdiniz?

12 yıl okudum. Liseyi bitirdim. Üniversiteye gitmedim. O dönem müzikle daha iç içe olmaya başladım. Tercihimi müzikten yana kullandım. Konservatuara gitmek istedim, ama gidemedim.

Müzikle ilginiz ne zaman ve nasıl başladı?

Ailede birçok müzisyen olduğundan, kendimi bildim bileli diyebilirim.

Babam gitar çalar, şarkı söylerdi. Almanya'da Türklerin kurduğu ilk orkestralardan birinin kurucusu. Eğlencelerde, düğünlerde çalardı. Annem de diğer müzisyen hanımlarıyla birlikte onları din-

lemeye giderdi. Dolayısıyla bende o ortam içerisinde büyüdüm.

Babanız ve annenizi kısaca tanıtır mısınız, kimlerdi, nereliydiler?

Annem Emine Kaya, 1954 doğumlu, babam Yaşar Bağdatlı, 1949 doğumlu. İkisi de Malatyalıdır. Malatya'dayken tanıyorlar, sonra babam küçük yaşta İstanbul'a taşınmış ailesiyle. Annem ise lise döneminde İstanbul'a gelmiş. İstanbul'da tekrar görüşmeye başlamışlar. Babam Almanya'da işçiymiş o sıralar, annemle evlenince birlikte Almanya'ya yerleşmişler.

Babanızın mesleği neydi?

Babamın asıl mesleği tornacılıktır, annem ise bir bankada memur.

Kaç kardeşiniz, diğerleri ne yapıyor?

İki kardeşiz, benden küçük bir erkek kardeşim var, ismi Anı.

Profesyonel olarak müzikle uğraşmaya ne zaman başladınız?

Doğuştan müziğe ilgiliydim. Ama ilk defa on yıl önce müzikle para kazanmaya başladım ve artık işim oldu. İngilizce şarkı yapıyorduk o zamanlar. Bir stüdyoda çalışıyordum.

Siz ne zaman sahne almaya başladınız?

On yıl önce başladım.

Şimdi sahne alıyor musunuz?

Evet, hafta sonları Almanya'da bir mekanda sahne alıyorum.

Tekrar yarışmaya dönecek olursak, yarışma günlerinin dışında neler yapıyorsunuz?

Hafta içi şarkı seçimi oluyordu, sonra provalar. Çokta boş vaktimiz oluyordu. Ben çıkıp İstanbul'u tanımaya çalışıyordum. Mümkün olursa ailemi ziyarete gidiyordum.

Şarkı seçimlerini kim yapıyordu?

Genelde herkes söylemek istediği şarkıyı hazırlayıp Ercan Saatçi'ye iletliyordum. Bazen Ercan Saatçi seçiyordu. Bazen ekipçe toplanıp seçiyorduk.

Seçimlerinize karıştıkları ya da itiraz ettikleri oluyor muydu?

Oluyordu tabii. Ama kimse zorla bir şarkı okumadı veya çok istediği bir şarkıyı söylenmesi engellenmedi. Daha çok tartışıldı belki.

Sonuçta bir TV programıydı ve temel kriter raytingti... Bu doğrultuda bazı şeyler kurgulanıyordu, diyebilir miyiz?

Yapım ekibinin neler düşüncü planladığını bilemem, ama muhakkak olabilenin en verimlisini hesaplamışlardır.

Dayınız Ahmet Kaya'dan dolayı, onun sevenleri seni de sahiplendi, böyle bir desteği hissediyor muydunuz?

Elbette hissediyordum... Hâlâ da hissediyorum. Onun sevenleri bana da sahipleniyor ve sevgilerini gösteriyorlar.

Dayınızla ne zaman tanıştınız?

Çocukken Türkiye'ye izne giderdik ailece. Bütün aile toplanır, kendimi bildim bileli tanyorum onu.

İletişiminiz nasıldı, siz de şarkı söylüyordunuz, neler geçiyordu aranızda?

BAZEN DÜŞÜNÜNCE BÜTÜN O DESTEKLERE RAĞMEN İKİNCİLİĞİME ŞAŞIRIYORUM. AMA BU KONUDA YORUM YAPAMAM. ÇÜNKÜ OYLARLA OYNANDIĞINA DAİR BİR DELİL YOK.

Beni çok severdi bunu biliyorum. Simge çok akli bir kız, dermiş hep anneme. Benim şarkı söylediğimi biliyordu, ama ben hiçbir zaman onunla bu konuda bir diyaloga girmedim. Ona hayrandım, ama bu konuda yardım istemedim hiç. Bana torpil yapacakmış gibi gelirdi, ayaklarım üzerinde durmayı başarmak istedim hep. Dayımın konserlerine girdim, onu hiç kaçırmadım. Beni ilk defa vefatından 6 ay önce dinledi. Çok beğendiğini söyledi. Biraz şaşırmıştı sanki. Ondan sonra ilk defa onun konserinde ben de şarkı söyledim. Paris'teydi, bekle dedi, ben Türkiye'ye dönersem seninle projelerim var, dedi. Ama ömrü yetmedi ne yazık ki.

O zamana kadar niye kendinizi dinletmemiştiniz?

Öncelikle dediğim gibi öyle bir kaygım yoktu. Bir de dayımı gördüğüm zaman, konuşulacak, yaşanacak daha önemli şeyler vardı. Ben nasıl olsa kendi yolumda ilerliyordum.

Hangi konserinde sahne aldınız?

Paris'teki bir konseriydi. Dayım sahnede idi. Onu dinliyordum. Birden size bir sürprizim var, dedi. Beni sahneye çağıracağını hiç beklemediyordum. Benim bir yeğenim var, sesi de çok güzel, dedi. Elim ayağım birbirine dolandı. Sonra bana seslendi, Simge gel kızım, dedi. Heyecanlanarak sahneye çıktım, onun şarkılarını okudum. Hayatımın en heyecanlı anlarından birisiydi. Ben şarkı söylerken o da bana gülümsüyordu. Çok güzeldi...

Yarışmada Ahmet Kaya'nın yeğeni olduğunuz biliniyor muydu?

Başlangıçta bilinmiyordu. Sanırım üçüncü haftada duyuldu.

Nasıl tepki verdiler?

Yüzüme karşı kimse pek tepki vermedi açıkçası. Zerrin Özer duygulandı, Ercan Saatçi gayet tepkisiz olmaya çalıştı veya oldu.

Bunun size avantaj ya da dezavantaj oluşturacağını düşündünüz mü?

İkisi de birbirini dengeledi, diye düşünüyorum. Elbette avantajımı gördüm ve yaşadım ama dezavantajları da oldu zaman zaman.

Ahmet Kaya şarkısını seçtiğiniz zaman, jüri-den ya da program yönetiminden bunu seçme diyenler oldu mu?

"Giderim" yarışma boyunca çok özel bir şarkıydı zaten. Zerrin Özer okumuştur. Bir toplantıda yanında kaydının olduğunu söyledi. Onu dinledik. Sonra kendi aramızda Zerrin Özer'le birlikte okuduk. O hafta 'en sevdiğin şarkı', haftasıydı. Benim bu şarkıyı çok sevdiğimi zaten herkes biliyordu. Onu okumak istediğimde de kimsenin itirazı olmadı. Jüri üyeleri o haftaki şarkı seçiminden habersizdi. Program gecesi haberleri oldu, ama biz yapım ekibiyle kararlaştırmıştık şarkıları. Onlardan kimse

itiraz etmedi dediğim gibi.

Sahneye çıkıp "Giderim"i okuyunca, jüri üyelerinin yüzleri bir acayip olmuştu, siz görüyor muydunuz?

Sahnedeyken, şarkıyı söylerken dikkat etmedim. Zaten çok heyecanlıydım. Sonra kaydı izlediğimde olanları görebildim. Zerrin Özer fenalaştı o gece. Ben şarkıyı söylerken bayıldı. Morali çok bozduktan zaten. Çok korkunçtu olanlar. Ercan Saatçi'nin yüz ifadesi çok negatifti. Genelde çok negatif bir elektrik vardı sanırım. Ama ben bunları daha sonra kayıttan izledim. O an hiçbir şey hissetmedim. Heyecandan başka.

Zerrin Özer'le daha sonra bu geceyi konuştunuz mu?

Zerrin Hanımı hastaneye kaldırdılar. Kendisini aradık, sağlığıyla ilgili haber almak istedik. İki gün hastanede kaldı, o geceyi tekrar konuşmadık bir daha.

Dayınızın akıbeti hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kanayan bir yara bu konu. Yapmak istediği, görmek istediği, yapması gereken, görmesi gereken daha o kadar çok şey vardı ki. Cesur bir insandı. Cesaretini hep örnek almak istedim kendime. Çok akıllı bir insandı, beyni sürekli çalışırdı. Bugün bir çok konuda küçük veya büyük gelişmeler yaşanıyor, dayımın bunda payı var diye düşünüyorum. Bugün atılan adımları ve yıllar evvel düşünmüş ve değiştirmek istemişti. Zamanın önünde giden birisiydi, onu anlamak istemedi kimse. Bugün onun söyledikleri ve savdukları bir bir doğrulanıyor. Ama ne yazık ki o bunların hiç birisini görmedi.

Kaderin garip cilvesi, diyorum ben. Ahmet Kaya'ya saldıranların başında gelen kişiydi Ercan Saatçi... Sonra Ahmet Kaya'nın yeğeni geldi ve gözlerine baka baka Ahmet Kaya şarkısı ve bir de Kürtçe şarkı okudu...

Evet. Ercan Saatçi'yle dayımın arasında sorunlar olduğunu biliyordum. "Giderim" şarkısını söylediğimde olumsuz tepki alacağımı da biliyordum. Ama, umurumda değildi bu, ben doğru bildiğimi yaptım.

Kürtçe şarkı seçiminiz nasıl oldu?

Her hafta bir başlık vardı ve o hafta etnik müzikler haftasıydı. Ben tabii ki Kürtçe okumak istedim. Çünkü bir tarafım, yani annem Kürt. Bunu söyledim ve kabul edildi, sorun olmadı.

Kürtçe biliyor musunuz?

Maalesef bilmiyorum, birkaç kelime biliyorum sadece.

Şarkınızı kim seçti?

Şarkıyı seçmek için yengemle (Gülten Kaya) buluştum. Birkaç şarkı dinledik birlikte. "Hewara Gule" isimli şarkıyı dinlerken çok duygulandım. Sözleri anlamadığım halde gözümünden yaşlar geldi. Bu şarkıyı okumalıyım dedim anında. Ve öyle de oldu.

Şarkıyı okuduktan sonraki günlerde nasıl tepkiler geldi?

Yüzüme karşı olumsuz tepki olmadı hiç. Sokaktaki insanların tepkisi çok güzeldi. İnanılmaz bir sevgi ve sahiplenme gördüm. Kimseden olumsuz bir tepki gelmedi.

"Beni bilinçli olarak birinci seçmediler" dediğiniz oluyor mu?

Bazen düşününce oluşan o havaya ve bütün desteklere rağmen ikinci olduğuma şaşıyorum. Ama bu konuda yorum yapamam. Çünkü oylarla oynandığına dair bir delil yok.

Albüm hazırlığınız var mı? Hazır hissediyor musunuz kendinizi?

Söylediğim gibi DMC Müzik'e bağlıyım. Çalışmalara başlamıştık. İskender Paydaş yapmak istiyordu albümümü. Her şey konuşulmuştu. Fakat araya bazı sorunlar girdi, işler uzayınca ben de Almanya'ya ailemin yanına döndüm. Müzik firmasıyla görüşüyorum. İşler netleşince tekrar İstanbul'a geleceğim. Önümüzdeki yaz bitmiş olmasını umuyorum.

O Vanilya Kokusu

Ayrılığın o acı karanfil kokusu

Kendisine saklayıp karanfilini

seni öksüz bıraktı...

O acı koku seni çocukluğunun

raylarına götürdü

Benimse ömrümü yakmaya

o vanilya kokusu

Koltuktan büyük bir uçurum

açılıyor artık...

O kokunun gecesi, biliyorum

benim sonum olacak.

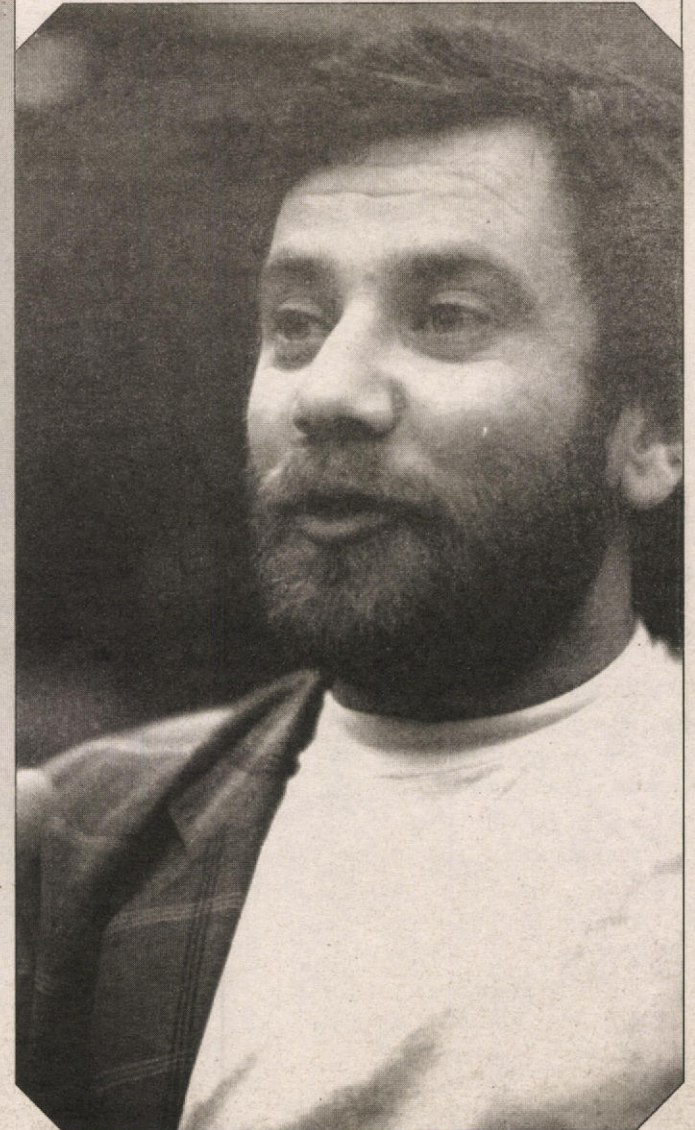
Bir karanfil çekiyor şimdi bizi

yukarıya... O vanilya kokusu

aşağıda rayların sonsuz öksüzlüğü...

01/01/2005

cezmiersöz

» şerafettin kaya

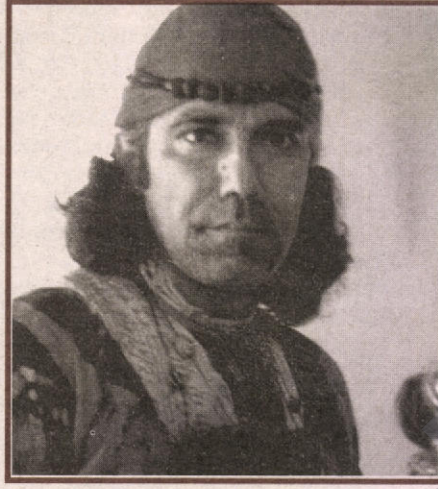

kulakfısıltıları

- > Yaşamak ve yaşatmak için kimseden izin almam, aşık olmak için de...
- > Düştüm alınıdaki keder çizgisine, ben iflah olmam artık.
- > Aşk kaç ölüm, kaç ayrılık ister? Bilin, bütün hesaplar benden.
- > Boyu kısa, akli büyük, sakat bir aşk gibi görüldü dün gece ay... Sen nerde kaldın?
- > Aydınlık, deniz uykusu gibi suskun, hadi hep birlikte ilerleyelim.
- > Sandalımın altına bırakılan küçük bir deliğin ihanetiyle gömülü gideceğini sananlar, üzülecekler tek başına kendi ölümünü taşıyan bu kötü şaire...
- > Birbirine sokulan iki günah gibiyiz seninle, sence öyle değil mi?
- > Sevgilim öyle çok güzel ki, kendi resminden düşmüş gibi...
- > Vay anasını ya, bu kadar olur, bu yaştan sonra hâlâ yaşıyorum.
- > Yüzüme karşı doğan sen ağlak güneş, çekil penceremden, kiminle uyudun dün gece.
- > Sokaklar kadar seviyorum gözlerini.
- > İşte sustum! Çok konuşursam, bırakıp gidersin beni.
- > Beni seversin diye bakmıştım gözlerine, o bakmadı, tanışamadık. ☺

AHMET Erhan'la birlikte Ankara'ya gidiyoruz. Sevgili şair yolda giderken, içki krizi tutma ihtimaline karşı, pet şişeye, votka, üstüne de sodayı doldurup ağzını sıkıca kapattı. Birlikte Ankara'ya doğru yola çıktık. Şair pet şişeyi elinde ovuşturup duruyordu. Oradan buradan sohbetler ediyorduk. Şiirden, şairlerden, sarhoşluktan ve insanlardan söz ederek, Ankara yolunu bir an önce tüketip dinlenmek istiyorduk. Artık Bolu'yu geçmiştik, sevgili şairin içki içesi tuttu. Pet şişeyi açarken, sodanın tazyikiyle kapak bomba gibi ses çıkararak fırladı. Bu patlamayla birlikte otobüste bir panik havası yaşandı. Şoför otobüsü sağa çekip durdu, muavin patlamanın kaynağını araştırmaya başladı. Yaralı olup olmadığını kontrol etti, yaralı yoktu. Ben susuyordum, şair Ahmet Erhan sürekli, "Ben yapmadım, ben yapmadım" deyip duruyordu. Sonra birden

ŞAİR'İN HALİ...

şöyle seslendi: "Şero kapak nereye gitti, bulamıyorum!" Bu söz üzerine yakayı ele verdik, muavin duymuştu, patlamanın kaynağının şair olduğunu tespit etmişti. Bizi otobüsten indirdi, yolcuların çoğu dışarıda, merakla bekliyorlardı. Muavin suçluları, yani bizi yakaladığını, pet şişenin kapağının fırlamasıyla ilgili bir patlama olduğunu açıkladı ve yolcular rahatlamış bir şekilde otobüse bindiler. Şoför ve muavin bizi orada bırakarak gitmeye karar verdiler. İkimiz de şaşkındık, bizi otobüse almıyorlardı. Sonunda şoförü ikna ettik, ama tek şartları vardı, pet şişeyi yanımıza almamak kaydıyla, otobüse bindirdiler. Şair Ankara'ya iner inmez, pet şişesiz otuz beşlik votkayla, sarmaş dolaş sarhoş oldu. Sordum, neden bu kadar içiyorsun diye, hemen cevap verdi: - Sivas'ta insanlar yakıldıktan sonra böyle oldum. ☺

İşte savaşacaklar
İşte savaşıyorlar
Ah ölecekler
İşte ölüyorlar

Yalan söylemek lazım, yalandan başka tutunacak dalımız kalmadı... Bu bir zorunluluk. Yalan söyleyecek kadar sevmedik birbirimizi, hatta kendimizi. Aslında yalan değildi, hepsi düşlerimizi. Biriktirdiğim ne kadar olmayanı varsa, onları anlattım. Siz de, o da, bu da, herkes anlattı. Bir insanın yalan söylememesi için durumunun çok iyi olması gerekir. Durumu iyi olanların yalan söyleme hakları yoktur. Yalan yoksuldaşların hayat karşısındaki silahıdır. Yalanlarımızı zenginlerin varlıkları üzerine kurduk. Hep yalanlarımızla sokulduk birbirimize. Öyle sevdik, öyle aşık olduk, öyle tartıştık ve öyle kavga ettik. Yalanlarımızın bittiği yerde ise ayrılık birbirimizden. Ayrılıklarda yaşadık aşkı biz.

Tam böyle derken, kavuşulamayan efsane aşklar geldi aklıma...

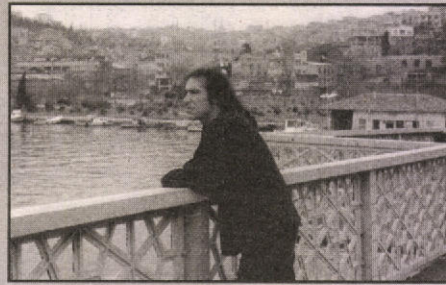
yalan söylemek bir haktır!

Milletin efendisi köylüye sormuşlar, "aşk nedir", diye... O da "Kızı seversin, istersin, vermezler, işte aşk budur", diye cevap verir. Biz ayrılıkların, efsane aşklarına geri dönelim. Bu kavuşulmayan efsanevi aşkların kahramanları Leyla ile Mecnun, Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre, Arzu ile Kamber, Mem ile Zin, Ferhat ile Şirin... bir araya gelip dertleşmişler. "Birbirimizi hep kavuşamadığımız için sevdik. Kimse mutlu sonumuzu konuşmadı. Yüzyıllardır hep imkansız aşk efsanelerini yaratmak için acı çektik." Artık buna bir son verme kararı alırlar ve çocuklarını anne annelere ile babaannelerine bırakarak, ayrılıkları protesto için piknik yapmaya giderler. Piknikte sıkılıp "bu mutluluk bizi bozdu" diye tartışmaya başlarlar. Sonrası mı;

İşte ayrılacaklar, İşte ayrılıyorlar
Ah ayrıldılar... Vah ayrıldılar...
İşte başladı aşk.
Yalanlarımız, kavuşamadığımız, anamızın ak sütü gibi helal acılarımız... ☺

KÖTÜ PANİK ATAK

Yalnız bir yaz gecesini gibi tünelden evime yürüyerek gitmeye karar veriyordum. Ama ya o gelirse, yani panik atak. Yok canım bu güzel havada neden gelsin ki... Peki ya gelirse, iyi şeyler düşünmem lazım. Keşke içkiye hiç başlamamış olsaydım. Eskiden sigaradan nefret ederdim. Beraber yürüdüğüm bir sevgilim olsaydı. Eve gittiğimde biraz şiiir çalışırım. Çalışırım da ya evde canım sıkılırsa. Gece yarısı panik atak olursam Ferzende'lere giderim. Ben neden bu kadar yalnız biriyim. Peki ya panik atak olursam. Yok canım olmam, neden olayım ki durup dururken... Köprüye de az kaldı, Unkapanı köprüsünü geçersen, tehlike kalmaz. Köprüyü koşarak mı geçsem acaba? Gelse bile beni yakalayamaz, ya yakalarsa... Haliç'te ne güzel, Galata köprüsü, bu ışıklar, hay Allah ya panik atak olursam... Köprü'nün neredeyse yarısına geldim, hala gelmedi, olmam artık canım. Geri mi dönmem acaba? Yok yok aklımdan çıkartırsam bir şey olmaz. Eve gidip çay yaparım. Birini mi arasam, kontör de kalmamış. Köprü'nün üstünde de kimse yok. Şu köprüyü bir geçsem. Birini arasam, ya şimdi kalbim birden bire durursa, biri bana yardım eder mi? Şuraya otursam mı, köprü'nün tam ortasındayım, geriye de dönmem artık. Kontörüm de yok, keşke yürümeseydim,

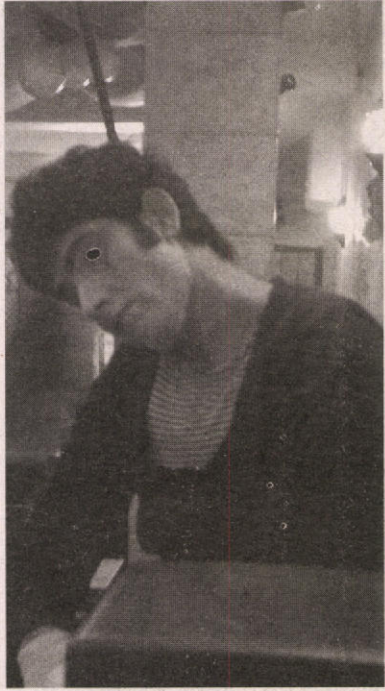
böyle yalnız yola mı çıkılır.
Ne yapsam, ah ölüyorum. Köprü'nün korkuluklarını tutup, birinin gelmesini beklem daha iyi.
Kaldım şimdi burada, ne ileri gidebiliyorum ne de geri.
Uzaktan biri nihayet bana doğru geliyor, nasıl biri acaba, bana yardım eder mi? İyi ki biri geliyor, beni ölmekten kurtarabilir. Ona nasıl selenssem, ben ölüyorum, lütfen beni kurtarın diye bağırırsam mı? Adam neredeyse yanuma yaklaştı, beni de geçti, gidiyor, bu son şansım. Ama ona selenemedim, arkasından bağırمام lazım, gitme dur, beni kurtar, demem lazım.
Ona ben hastayım, diyemedim. Adam gidiyor, ben öldüm artık.
Nerden aklıma geldi bu yürüme işi.
- Rahatsız mısınız?
Hayatım kurtuldu, adam benim panik atak geçirdiğimi anladı.
- Evet, biraz öyleyim.

- Neyiniz var?
- Panik atak oldum...
- Bu nasıl bi şey, nasıl olunuyor?
- Size yardım edeyim mi?
- Benim koluma girerseniz, iyileşirim.
- Pek anlamadım ama, madem öyle gireyim koluna... bu nasıl bir hastalık?
- Benim hayatımı kurtarıyorsanız şu anda. Siz olmasaydınız ölmüştüm.
- Sahi mi, gerçekten ölecek miydiniz?
- Sizi de yolunuzdan alıkoymdum.
- Olsun, önemli değil. Köprüyü geçince iyileşeceksiniz, öyle değil mi?
- Bilmiyorum. Siz nerelisiniz?
- Tunceli'liyim.
- Ha öyle mi, Ferhat Tunç'ta Tunceli'lidir, tanışırım onunla, Tuncelililer iyidir. Köprüyü geçtik, isterseniz siz geri dönebilirsiniz?
- Olmaz sizi evinize kadar götürmeliyim, yolda ölürseniz, vicdan azabı çekerim. Demek ki panik atak diye hastalık var ha!
- Evet, ben öyleyim.
- Tamam benim evim burası, sizi bayağı yordum.
- Hayır, yormadınız. Bende öylesine yürüyordum.
- Siz Taksim'e gitmiyor muydunuz?
- Evet öyleydi ama şimdi vazgeçtim, Eyüp'e doğru gidiyorum.
- Hayatımı kurtardığınız için sağ olun.
Ne tuhaf bir adam. Hızır mıdır, derviş midir, nedir. Taksim'e gidiyordu, vazgeçti, şimdi Eyüp'e gidiyor. ☺

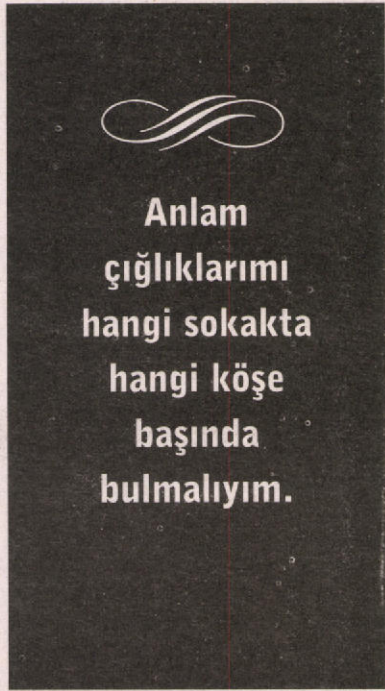

pardon ben kimim

PANDOMİM

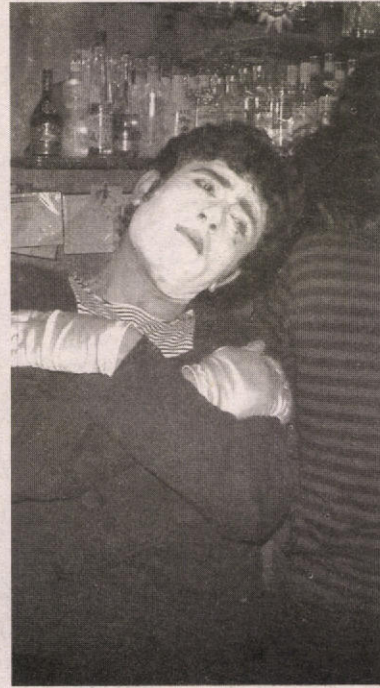
Düşlerimi ve
kimliklerimi
belirlemem
gerek.

Anlam
çığlıklarımı
hangi sokakta
hangi köşe
başında
bulmalıyım.

Cesaret...
Kendime ve
insanlara
dokunmam
lazım...

şiir «

Çürüdü Vicdan

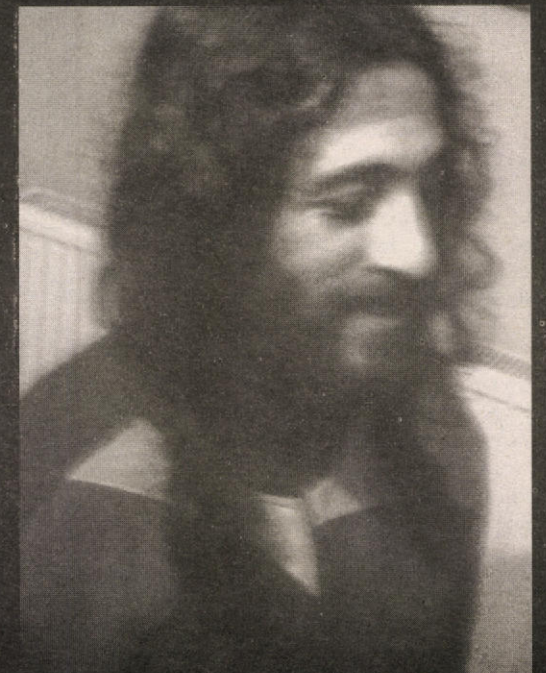
Efkarlı rüzgarlar esmeye başladı
Kafamın karma karışık olduğu saatlerde
Kayıp düştü umut ellerimin arasından
Koptu kıyamet
Mahşerim gelmeye başladı öfkemin
arkasından...

Şimdi hiçbir sözün tesir etmediği
bir zamandayım
Evet şimdi bir başka acımın ve
mutiluluğun anlamı yok artık
Susuz kalmışım Kerbela çölünde
Kimse güldüremez beni

Demek ki şimdi
Şerefsizler arenasında çaresizce ezilir onur
Biliyorum Spartaküs ucuzca satmayacaksın
Çıldırın da acıdan
Ey onur...
Adını bilmediğin niceleri senin için
darağacında
Adını anmayacağım,
çürümeye yüz tutmuş vicdan
Şimdi bırakın rüzgar saçlarımı oksasın...

05/01/2005 - Soğanlı

mehmet
aydemir

muhsin kızılkaya
mkizilkaya@esmerdergisi.com

Herkes soyadıyla tanıdı Baksi'yi

Sürgünde geçen otuz yıl boyunca, sürgünün yüreğinde açtığı gediği kapatmak için yaşadı Mahmut Baksi. O öyle bir gedikti ki, oradan her türlü rüzgar giriyordu.

HER şeyi şakaydı Mahmut Baksi'nin. Hayatı şaka karıştı, öyle yaşadı; ölümlük de şaka yaptı! Bir hastane odasında öldü Stockholm'de. Karlı bir kış günüydü. Bütün ailesi küskündü ona. Ölüm döşğinde, son anda yanına vardı ağabeyi Lütfi Baksi... Aralarındaki husumete şahit olanlar Lütfi Baksi'ye hak verdiler; ama hemen arkasından ölümden öte yol yok, "sekerat" anında bir faninin son dileği neyse o yerine getirilir; ağabeyi Lütfi'nin gelip kendisini görmesini istemişti, son anda, son dileğini yerine getirdi ağabeyi, elini tuttu ağabeyinin ve öyle teslim etti ruhunu.

DERLER Kİ CAN VERİRKEN ÇOK MUTLUYDU!

Ağabeyi muhalifti PKK'ye. Stockholm'de bir toplantı düzenlemişlerdi başka muhaliflerle. Toplantıyı birileri basmış, Lütfi Baksi'yi kravatıyla boğmaya kalkmışlardı. Yapanlar, PKK'li olduklarını gizlemişlerdi. Bu olay üzerine Mahmut Baksi bir İsveç televizyonuna çıkmış, ağabeyini MİT'in öldürmeye kalkıştığını söylemişti. Söylemişti de iki tarafı da kızdırmıştı. Yapanlar, "Baksi neden bize MİT ajanı yaftasını yapıyor" diye kızmış, ağabeyi de "Kardeşim bile bile PKK militanlarını aklıyor" diye köpürmüştü. Mahmut Baksi ne İsa'ya Mesih demiş, ne de Muhammed'e Resul... İki cami arasında binamaz kalmış, ne İsa'ya, ne de Musa'ya yaranmıştı!

BÜTÜN HAYATI BÖYLE GEÇTİ ONUN!

Ölürken de şaka yaptı dedik yazının başında. Şöyle ki:

Bir vasiyeti vardı Baksi'nin; ölürse Diyarbakır'da toprağa versinler istemişti. (Bu vasiyet meselesiyle ilgili bir hoş anekdot daha var: Kavgalı olduğu insanlardan biri de Yaşar Kemal'di. Yaşar Kemal, 1960'lı yılların sonunda Baksi'nin İsveç'e gidip yerleşmesine vesile olan adamlardan biriydi. O yıllarda aralarından su sızmazdı. Daha sonra, 1970'li yılların o kanlı günlerinde İsveç'e gidip yerleşenlerden biri de Yaşar Kemal'di. Orada dostlukları pekişmiş, daha sık görüşür olmuşlardı. 12 Eylül darbesinden sonra Yaşar Kemal Türkiye'ye döndü. Yazarlığını kaldığı yerden sürdürdü. Baksi ise Stockholm'deydi. Artık aralarında nasıl bir şey geçtiyse, Baksi bir anda Yaşar Kemal'e düşmanlık beslemeye başladı. Öylesine bir Kürt milliyetçisiydi ki Baksi, kendisi kadar milliyetçi olmayan herkes bir şekilde "yaramaz" adamdı. Aradan yıllar geçti, 1992 yılında Türkiye'ye geldi Baksi. Gelir gelmez de Aktüel dergisinde bir röportajı yayınlandı. Röportajın başlığı çok çarpıcıydı: Yaşar Kemal'e Nobel Edebiyat Ödülü'nü vermelerini Mahmut Baksi engellemiştir! Bu haber

ne derece doğrudu; Baksi için hiçbir önemi yoktu doğruların, onun için önemli olan sansasyondur. Çamurunu atardı, temizlemek zorunda olan da karşıındakiydi. Hatta bunu bazen o derece sevimli yapardı ki, karşıındaki elini boğruüne koyar, sadece öfkeli gülümsemekle yetinirdi. (Örneğin, bir büyük gazetesinin çok okunan bir yazarna "eşcinsel" demişti; adamın eşcinsel olmadığını bilenler, "Baksi adam eşcinsel değil ki, neden eşcinsel dedin" diye sorduklarında, Baksi, "Adamın eşcinsel olmadığını ben de biliyorum, ama bunu ispatlamak ona düşer" cevabını vermişti.) Bu Yaşar Kemal hadisesi de böyle başladı ve düşmanlıkları hep sürdü. Bu arada, Yaşar Kemal 90'lı yılların ortalarında tekrar İsveç'e gitti bir süreliğine. Burada Gülistan Perwer'in sesinden "Sinanê Kirîv" şarkısını duydı ve çok sevdi bu şarkıyı. Vasiyetidir Yaşar Kemal'in, ölürse eğer Gülistan mezarında bu şarkıyı okuyacaktır. Yaşar Kemal'in bu vasiyetini duyan Baksi boş durur mu, hemen çıktı o dönemin Med TV'sine ve ölürse eğer, mezarında Gülistan Perwer'in "Sinanê Kirîv" türküsünü okumasını istedi. Yaşar Kemal'in vasiyeti, bir anda Mahmut Baksi'nin vasiyetine dönüşmüştü.) Dönelim Baksi'nin vasiyetine. Vasiyetine göre Diyarbakır'da gömülecek, Gülistan'da mezarında "Sinanê Kirîv"i okuyacak. Ancak öyle olmadı.

Öldüğünde Stockholm'deydim. Karlı bir kış günü, hastane morgundaki cenazesinin önünden geçtik. Bir tabuta uzatmışlar, kravatını bağlamışlar. Ölmemiş gibiydi. Sırayla geçtik önünden. Şivan Perwer arkamdan geliyordu. En yakın arkadaşımı Şivan. Beraber bütün dünyayı dolaşmış, Avrupa'nın bütün içkilerini Baksi, Şivan'ın sesi eşliğinde içmişti. Böbrekleri de böyle iflas etmişti. Durdu önünde Şivan, "Hani sen benden önce öleceksin Xalo demiştin, beni neden yalnız bıraktın?" dedi ve bir türkü mırıldanmaya başladı. Şivan'ın türküsü dua yerine geçmişti, belki de şimdi ateşten koruyordur öteki dünyada o türkünün nağmeleri onu, kim bilir.

Sonra bir kiliseye götürdüler cenazesini. Bir de burada andılar onu. Kürtlerden başka İsveçliler de vardı. Kilisenin içi tütsü kokuyor, mumlar yanıyordu her yerde. O müthiş akustikte aslında Yaşar Kemal'in vasiyeti olan şeyi Gülistan Perwer yerine getirdi. Tabutunun yanında "Sinanê Kirîv"i söyledi. Sonra çıktı cenazesi yola, Diyarbakır'a gidecekti ve işte karşıklık da bu sırada öldü.

Kululu bir genç ölmüştü o günlerde bir trafik kazasında Stockholm'de. Cenazesi Konya Kulu'ya gidecekti. Gitti de, Kulu'da toprağa verecekleri sırada cesedi, bir de ne görsünler? Bıyıklı, yaşlı bir adam duruyor karşılarında. Meğer İsveçli hastane yetkilile-

ri hayatlarının hatasını yapmış, gencin cesedini Kulu'ya göndereceklerine, yanlışlıkla Mahmut Baksi'nin cesedini göndermişlerdi. Tabutu tekrar kapatırlar, ceset tekrar Stockholm'e geri gider, ondan sonra tekrar Diyarbakır'a...

DIYARBAKIR'DA TÖREN

Diyarbakır'da tam istediği şekilde bir törenle verildi toprağa.

1995 yılında tanıştım onunla. Bir yaz günüydü, Stockholm'un yemyeşil olduğu zamanlar... Mehmed Uzun'un iki romanını çevirmiştim Türkçe'ye. Kendisinin bir kitabını da çevirmeme istiyordu benden. Bunu direk söylemedi, Türkçe yayınlanan bir dergi, kendisinden "Gundikê Dono" adlı romanının bir bölümünü istemişti, acaba onun için ilk bölümü çevirebilir miydim? Hay hay, başım gözüm üstüne! Memnuniyetle! Hastalığı bir hayli ilerlemişti. Böbrekleri iflas etmişti. Dostlarının şaka karışık takılmasıyla içinde hiçbir iç organı olmadığı halde, yaşamakta inadına diretiyordu! Yapıtım istediğini, sonra bana karşı öylesine bir "yanlış" yaptı ki, anlatsam roman olur. Özetle olan şuydu: Ben bir Kürt genciydim ve henüz yolun başındaydım. Ona gitmişim, Mahmut Abi, ne olur bir romanını Türkçe'ye çevirmeme izin ver, sen meşhur bir adamsın, benim adım çevirmen olarak yazar Mahmut Baksi'nin adının yanına yazılırsa benim için çok büyük bir referans olur demişim, o da izin vermiş buna, ben de onun romanını katil etmişim! Olsun, varsın desin, hiç kızmadım ona, hayatı boyunca karşısına çıkan herkese yaptıklarının bir benzerini yapmıştı bana çünkü. Yalnız değildim, sadece beni düşünerek "düşmanlık" yapmamıştı, onun için gocunmadım, kızmadım ona; Baksi'nin hayat biçimiydi dostlarına karşı bu tür davranışları, başka türlü davranmayı bilmiyordu çünkü.

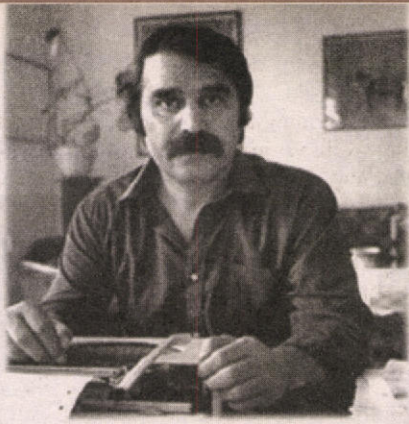
Hastalanmadan önce gezip görmediği yer bırakmadı. İçki içmediği şehir komadı, şişeler yetmiyor, damacanayla tedarik ediyordu içkiyi. Şivan Perwer'in sesinde ölümsüzleşmiş bir çok Kürtçe klasik parçayı, hepimiz Baksi'ye borçluyuz. Sesi güzeldi, bir sürü gecede Şivan'la birlikte çıkıp türkü söylerdi.

Görmek istediği uzak diyarları, bir konferans ayarlatıp gidip görürdü. Avustralya seyahati bunlardan biridir. Sydney'de yaşar yazar Şahîne B. Sorekli, Kürtçe yayın yapan bir radyoları var. Baksi, Şahîne'den bir konferans ayarlamasını ister. Şahîne, üniversiteye bildirir Baksi'nin talebini, üniversite üstüne atlar böyle bir önerinin. Bir Kürt aydını Stockholm'den Sydney'ye gelecek Kürt meselesi konusunda onları aydınlatacaktı. Üniversitenin konferans salonu akademisyenlerle hınca hınç dolar. Baksi'nin planında bu yoktur; bir küçük yere birkaç Kürt gelecek, Baksi biraz yarenlik edip şehrin nimetlerinden yararlanacaktı. Karşısında yüzlerce akademisyeni görünce Baksi'nin dili tutar, İngilizce'si "Yes it is"ten öteye gitmiyor çünkü. Başlar konferansa, bilebildiği bütün İngilizce kelimeleri arka arkaya dizer, İngilizce'si biter, saatine bakar, konferansın bitmesine hala bir saat var. Çaresiz kalır, elini kulağına götürür, başlar "Lawkê Madeni" uzun havasını söylemeye. Türkü uzundur, Baksi uzattıkça uzatır, salon sesiyle yankılanır. Uzun uzun konuşmak yerine, dinleyicilerine uzun uzun bir konser verir. Alan memnun, satan "Allah hepinizden razı olsun, beni bu zulümden kurtardınız" der.

Ya New York konferansı... Konferansta

Mahmut Baksi Yılmaz Güney ile birlikte.

Mahmut Baksi, Kendal Nezan ile Şevki var. Baksi ortada oturuyor, sağında Kendal Nezan, solunda Şevki... Kendal Nezan, kumral bir adam, yakışıklı ve her halinde Avrupalı bir görünümü var. Şevki ise esmer bir adam, bir Kürt'ten çok bir Hintliye benziyor. Baksi konuşurken, bir ara Kürtçe'nin Hint-Avrupa dil grubunda yer alan bir dil olduğunu söylüyor. Sıra sorulara geliyor, bir Amerikalı Baksi'ye, Kürtçe'nin, Hint-Avrupa dil grubunda yer aldığı söylenildiğini hatırlattıktan sonra, "Bu konudaki referansınızı öğrenmek istiyorum" diye soruyor. Baksi mahçuptur, onun öyle referanslarla falan işi yoktur. Kısa bir sessizlikten sonra her zaman olduğu gibi en kestirme cevabı bulmuştur. Amerikalıya döner, "Evet Hint-Avrupa dedim, referansım mı" sol tarafındaki Şevki'yi gösterir, "İşte Hint", sağ tarafındaki Kendal Nezan'a döner, "İşte Avrupa" der. Konu orada kapanır.

Kıbrıs Rum kesimine Memo Yetkin'le yaptıkları resmi seyahati anlatmak ise bu yazının sınırlarını zorlamak olur.

En iyisi onu, ne son zamanlarda girdiği polemiklerle, ne dostlarına yaptığı haksızlıklarla, ne kıldığı kalplerle, ne de siyasi duruşuyla hatırlamak; onu hatırlamak istiyorsanız nükteleriyle hatırlayın yeter. Öyle yaparsanız eğer, yattığı yerden kafasını kaldırıp muzip muzip güler, siz de her şeyi unutursunuz.

Öldüğünde, Stockholm'de yazıp o zaman yazı yazdığım gazeteye gönderdiğim anma yazıyla bitirmek istiyorum onun portresini... Şunları yazmışım hakkında:

"...sürgünde yaşamak korkunçtur. Sürgün, bir insan ile doğup büyüdüğü yer arasında, benlik ile benliğin gerçek yuvası arasında zorla açılmış olan umarsız bir gediktir." (Edward Said, Kış Ruhu)

Sürgünde geçen tam otuz yıl boyunca o "gediği" kapatmak için yaşadığı Mahmut Baksi. O öyle bir gedikti ki, oradan her türlü rüzgar giriyordu. Ve hayatı bütün o rüzgarlara göre biçim alıyordu. Kâh doğudan esiyordu o rüzgarlar, kâh batıdan... Bağrı hepsine açıktı, yüreği hepsine yetiyordu. Hastalığından önce şehir şehir dolaşarak, hastalığından sonra başucunda bir telefon, elinde bir ahize, o ahizeden koca bir dünyayı evinin içine getiriyordu. Ona ulaşan her haber, gittikçe büyüyen bir topa dönüşüyordu. O top kimi zaman ateşten bir top, kimi zaman da komik bir anıya dönüşüyordu. Sürgüne yazgılı bir "korkunç hayatın" kâbusları, çoğu zaman dostlarının üstüne devriliyordu.

"Sürgünde elde edilen kazanımlar sonsuza dek arkada bırakılmış bir şeyin kaybedilmesiyle sürekli olarak baltalanır." (E. Said, Kış Ruhu)

Öyle olmasaydı, İsveç'teki konumu, oturmuş, bilgelik düzeyine erişmeye müsait yaşamışlığı, Kürt edebiyatı, Kürt mizahı adına çok önemli ürünler vermesine imkan tanıyabilirdi. Çünkü zekiydi, keskin bir gözlem yeteneği vardı ve çok az kişide bulunan mizahi bir dilin sahibiydi. Kürtçe'yi çok iyi kullanıyordu, bildiği Kürtçe sonradan öğrenilmiş, çalışılmış bir dil değildi, dili annesinden öğrendiği dildi. İskandinav'a da çok iyi bir çevre edinmişti, herkesle ilişkileri vardı. Ancak, Kuzeyin bu soğuk ikliminde,

yani sürgünde elde ettiği bütün bu kazanımları, arkasında bıraktıklarına hayıflanmasından, her gün azar azar kendi eliyle öldürüyordu.

"Sürgünlük, özünde kısıncık bir haldir. Sahip olduğunuz çok az şey olunca, clinizdekilere saldırgan bir korumacılıkla tutunursunuz. Sürgünde elde ettiğiniz şey tam da bölüşmeye niyetiniz olmayan şeydir; sürgün olmanın en nahoş yanları kendinizin ve vatandaşlarınızın etrafında sınırlar çizirken ortaya çıkar: Abartılı bir grup dayanışması, hatta sizinle aynı müşkül durumda olabilecek kişilere bile duyulan tutkulu düşmanlıktır." (E. Said, Kış Ruhu)

Onun için önce çok dost kazandı, sonra bütün o dostlardan kendine çok büyük düşmanlar yarattı. Sevgisini hoyratça kullandı, çok insanın kalbini kırdı, çok kişiyi kendine küstürdü. Hiç kabuğuna sığmadı, hep onu kırmak istedi. Ve kabuğunu kırıyor derken, etrafındaki her şeyi kırdı döktü. Kurduğu dil, kendi dili değildi; sürgünün açtığı "gedikten" gelen rüzgarlara kapırdığı için kendini, o dille samimiyetini anlatmakta güçlük çekiyordu. Fazlasıyla güncel gelişmelerin etkisindeydi. Gündelik ilişkilerin geçici esintilerinden artakalan dili, etkili olmasına engel oluyordu. Onun için, örneğin bir Musa Anter olamıyordu. Oysa Musa Anter gibi militan ruhuydu, ancak bu militanlığı Musa Anter gibi mizahıyla yumuşatamıyordu. Hırçındı, ancak Musa Anter gibi hırçınlığını bilgeliğiyle dengeleyemiyordu. Sivri dilliydi, ancak Musa Anter gibi diline sahip çıkamıyordu. Ve en önemlisi Musa Anter gibi herkese eşit mesafede durmayı beceremiyordu.

"Milliyetçilik bir yere, bir halka, bir mirasa ait olmanın beyanıdır. Bir dil, kültür ve adet ortaklığı tarafından yaratılan yurdu onaylar ve bunu yaparken sürgünün getirdiği harabiyeti kovar." (E. Said, Kış Ruhu)

Böyle olmasaydı, bu kadar yıl, bu kadar hastalıkla baş etmesi mümkün değildi. Milliyetçiliği çok güzel taşıdı. Milliyetçilik, onu hayata bağlayan yegane şeydi. Onun için, bütün milliyetçi akımların diline egemen olan bir hamaseti benimsedi. Belki de, alttan alta hissettirdiği o mizahi duyguyu o hamasi dilinin her yerine buluşturmayı beceremeseydi o kadar çok insanı etkilemeyecekti. Kürtlerin karakterine sinmiş olan mizah, onu sürekli besledi. Bu mizah sayesinde hayatı alaya aldı. Sağlığında bütün dünyanın içkilerini içerken hep hayatla dalga geçti, oyun oynadı, madik attı, hayatı parmağında oynattı. Bütün bunlardan dolayı onu tanımayanlar onu hep sevdi, onu tanıyanlar ise, onun sadece bu mizahi dilini, hayatı alaya alır yanını sevdi.

Bütün sürgünler gibi, parçalanmış hayatının parçalarını yeniden birleştirmek için her dönemde kendini yeni bir form içinde öldürmeye çalıştı. Tam otuz yıllık sürgün hayatı boyunca, hep bunun için uğraştı. Hiç sevmediği bir Aralık gününde yıllardır çektiği acılarından kurtulurken, onu Filistinli şair Mahmut Derviş'in dizeleriyle uğurlamak düşünüyor hepimize:

"Ama ben sürgünüm
Gözlerinle damgalayın beni
Neredeyseniz oraya götürün
Her neredeyseniz oraya.
Yüzümün rengini geri verin bana
Ve vücudun sıcaklığını,
Kalbin ve gözün ışığını
Ekmeğin tuzunu ve ritmi.
Toprağın tadını... Anavatanımı.
Gözlerinle siper olun bana.
Hüzün malikanesinden
bir kalıntı diye alın beni.
Trajedimden bir dize diye alın;
Bir oyuncak diye alın, evden bir tuğla diye,
Alın ki çocuklarımız geri dönmeyi hatırlasın." (S)

bir acayip yokluk

-turgut uyar için-

bir uyumsuzluktur bu çokça
örümceklerin ördüğü
ters yüz eder gemileri, balkonları
çift kilitli günah evleri

sonra uzak bir akşamın kıyısında
olmayan elleri çapraz
durur avuç avuç su içer
kuyu kapalı çıkırcık yok aslında
-öyleyse yemekten sonra bir duble sek rakı-

kaygısı okunur yüzünden
Hurûfî ve melâlî
-sevgilim sevgilim / hüzne yer var hayatımızda-

gemilerin uzun upuzun düdüklerinde
iskele alınıp verilir
yolcu yok his zaten yok
-sevgilim sevgilim / hüzne yer var hayatımızda-

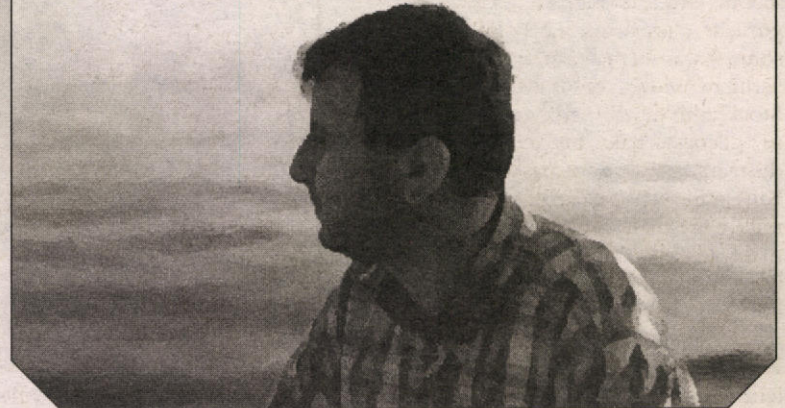
çapraz fişeklik takar
geyikli gecelerde
bu şiir ona adanmıştır yok
adamakıllı hüznün
var yüzümden belli

gider bir kovuğun dibinde
uyur ışıltılı
ağzında 'arz-ı hâl'i
dudağında diyemedikleri

ölüm tarihi 85, tam 19 yıl olmuş
aylardan ağustos dedikleri
yıllardan sarhoş

temmuz 2004, silivri

ihسانtevfik

Keko Yılmaz

BAZI YAZILAR VARDIR SİHİRLİDİR, OKUDUKÇA OKUYASI GELİR İNSANIN. HER KELİMESİ, HER SÖZCÜĞÜ ÇARPAR DA GEÇER. DÜŞÜNÜN Kİ ŞIVAN PERWER ALMIŞ KALEMİ ELİNE BİR YAZI YAZIYOR, YAZININ KONUSU İSE YILMAZ GÜNEY... O ZAMAN NE OLUR? YAZI SİHİR OLUR, İŞTE O YAZI...

YILMAZ Güney beynimde hep efsanevi bir kişi olarak yaşadı.

Onunla ilk karşılaştığımda gözlerime inanamamıştım. Bu gerçek olamazdı. Çocukluğumun, gençliğimin beyaz perdede ki Yılmaz'ı bana çok içten, çok sıcak, çok yakın davranmıştı. Çoğu kez düşlerin gerçekleşmesi kişiyi derinden sarsar, titretir. Ben de alabildiğine etkilenmişim doğrusu ilk görüşmemizde. Dokunsam sanki uçup gidecek, sanki bir daha geri gelmeyecek gibi bir duyguya kapılmıştım. Yanılmıyorsam yalnız beni değil, Türk olsun, Kürt olsun herkesi etkilemiştir Yılmaz. Bu özellik O'nun doğasında vardı. Bu sır O'nun kişiliğinde saklıydı, tıpkı Harran'ın geçmişi gibi... Zikzaklarla düşe kalka sonuçta kökeniyle yani "Boynu Bükükler"le bütünleşmişti. O bir bakıma

[şivanperwer]

"Boynu Bükükler" in isyanı, başkaldırısı, haykırışıydı...

1983'te Yılmaz'la ilk kez Paris'te karşılaşmıştık. O sıralarda Paris'te bir Kürt Enstitüsü açılacaktı. Ben ve Yılmaz gecenin kutlamasına çağrılıydık. O konuşma yapacak, ben de çalıp söyleyecektim. Yaşam, bizleri geldiğimiz Siverek'te değil de Paris'te buluşturmuştu. Yılmaz'la aynı gecede program yapacak, onunla aynı sahneyi paylaşacaktık... Bu, benim için bir gururdu, bir mutluluktı. Bu, benim için unutulmaz bir anıydı.

Gece başlarken ben birden 1968'lere döndüm. Siverek'te yazlık bir sinemada, Yılmaz'ı beyaz perdede görmek için sinemanın önünde uzun kuyruklar oluştururduk. Bilet parasını nice çilelerden, nice yorgunluktan sonra yani ayran, buzlu su, kaynatılmış çekirdek satarak elde ederdik. Ara sıra da baba cebinden çarparak ve de dayağı göze alarak koşardık Yılmaz'ın doyumsuz filmlerine. Yılmaz'ı görmek, onu birkaç saatliğine yaşamak, dayağa da, horlanmaya da, yorulmaya da değerdi doğrusu... Film boyunca hepimiz birer Yılmaz ke-

silirdik. Hareketlerimiz, gülüşümüz, yumruklarımız ondan birer parçaydı. Siverek'in sokakları binlerce Yılmaz'la dolup taşardı. O bize haksızlıklara karşı isyanı, başkaldırışı öğretiyordu. O içimizde, yüreğimizde, beyinlerimizde yenilmeyen, bileği bükülmeyen efsanevi bir kahramandı. Onu görmek ona dokunmak, okşamak, onunla konuşmak ancak fotoğraflarla olanaklıydı...

İşte şimdi Paris Kürt Enstitüsü'nün gecesinde ben, o efsanevi kişiyle aynı sahneyi, aynı programı paylaşıyordum. Kürt halkı Yılmaz'ı filmlerinde bağrına basmış, beni şarkularımda yaşıtıyordu. Ben halkımızın bu doyumsuz sevgisini, coşkusunu, alkışlarını Yılmaz Güney ile bölüşüyorum gecede... Kürt halkı kendisinden yana olanları, kendisine benzeyen sanatçıları hep bağrına basmış, onları el üstünde tutmuştur. Bu halk hatırlar, gönül bilir, vefalıdır. Gecede on binlerce kişi Yılmaz Güney'i alkış seline tutmuş, onunla bütünleşmişti. Yılmaz'ın varlığı, Yılmaz'ın başarıları onlara sonsuz bir güç, sınırsız bir inanç veriyordu...

Yılmaz Güney bir gelenekten geliyordu... O zengin ve çarpıcı tarihsel bir mirasın ürünüydü. Bir yanı Harran, bir yanı Muş'tu. O kültüdü, gelenektir, sanattı. O direnmedi, başkaldırıydı, kavgaydı. O yeri geldiğinde Muş Ovası kadar sessiz ve durgun, gerektiğinde de Siverek'in kara taşları kadar kızgın ve keskindi. O hiçbir zaman korkudan, gerçeğinden, toprağından kopmadı, köküne, sapına kadar bağlı kaldı. Kendi kökü üs-

Bir ara bizim Gülistan, Yılmaz'a "Abi" dedi, "Sen hem devrimciyim diyorsun, hem de filmlerinde kadın dövüyorsun, bu bir çelişki değil mi?" diye takıldı.

Yılmaz tüm sevimliliğiyle, artistvari bir poz vererek, "Siverekli olduğumu unutma Gülistan" dedi. Gülistan da, "Anladım abi, anladım. Bizim evde de bir Siverekli var" esprisini patlatmıştı...

tünde yeşerdi, dal budak saldı....

- Neredesen abim? demişti ilk karşılaştığımızda. Yıllardır seni arıyorum. Şarkılarını, ağıtlarını ezberledim birer birer... Ben o şarkılarda bilendim; o şarkılarda halkımı yaşadım, halkımın nabız atışlarını duydum. Ama seni bulmak olanaksız. Aramızda sanki Çin seddi var. Birileri bu seddi yorulmadan, usanmadan örmüş. Ama sevgimiz, inandığımız dava bu engeli yıktı geçti. Bak işte şimdi beraberiz. Bu çirkin duvarları kim örüyor, neden örüyor, anlamak güç...

- "Arayan bulur Keko", demiştim. Belki de yanlış adreste aramışsın diye takılmıştım. Biliyorsun çoğu şeylerimiz postaya takılıyor. Biz de bir yerlere takılmışız herhalde. Bundan böyle birbirimizi iadeli taahhütlü arayalım...

- Neden olmasın Keko. YOL'daki o Türkçe müzik neydi öyle? Arap filminde pop müzik gibi bir şey. Oysa YOL kendi doğal yapısına, kendi kökenine özgü bir müzikle gerçekleştirilmeliydi bence. Kürt filmine Türkçe müzik yabancı kaçıyor, uymuyor. Bence Hesene Muso ve Miho wî wî olmasaydı, film tümünden kopuk olacaktı.

- YOL'da senin müziğin olsun istedim. Ama sen Kaf Dağı'nın arkasındaydın.

Oysa Yılmaz Güney'in, Kürt yaşamını içeren filmlerinin Kürtçe müziğe gereksinimi büyüktü. Özellikle benim müziğim o filmleri daha da etkili yapabiliyordu. Nasıl ki bir Amerikan caz müziği bizim havamıza, suyumuzda, doğamıza, kültürel yapımıza uyum sağlamıyorsa, kopuk ve yabancı şeyler de Kürt kültürüne, Kürt filmlerine uyum gösteremez, yapay kalır. Cazı kökeninden koparırsan yoz bir şey ortaya çıkar. Günümüz Türkiye'sinde Kürt müziği ne yazık ki özgün melodisinden soyutlanarak icra edilmektedir. Bu yoz müzikle belki kısa vadede bir yerlere gelinebilir. Ama tutunmak, onunla uzun yıllar ayakta kalmak güçtür. Ortalıkta sözüm ona bir hayli Kürt kökenli sanatçı var. Ama sanat yok. Bunlar Kürtçe melodileri aslında çarpıtarak ve çok kötü içeriklerle, şurasına burasına bozuk birkaç Kürtçe sözcük serpiştirerek piyasayı etkilemeye çalışıyorlar. Ama Kürt halkı sonuçta bunlara itibar etmiyor, bunları bağrına basmıyor. Kürtçe kasetlerin satılmaması veya Kürtçe melodilerin bir yerde tıkanıp kalması bundandır. Kürt halkı kendi gerçekliğini iyi biliyor, iyi görüyor. Halkımız kendi öz kültürüne sıkıca bağlıdır

ve onu her koşulda yaşatmaya çalışıyor.

Paris Kürt Enstitüsü'nün kutlama şenliğinden iki gün sonra Yılmaz Güney'le unutulmaz bir gece geçirmiştik. Yılmaz, Kürt sorunuyla ilgili bir şeyler yapmak istiyordu. Bir arayışın içindeydi. O en kısa zamanda Kürdistan'a dönme-yi tasarlıyordu. Kürt halkı sonsuza dek boyunduruk altında kalamazdı. Tarihle hesaplaşmak gerekirdi. Birçok Kürt liderinin sürgündeki acı dramının bilincindeydi. Kürdistan'a ölü değil, canlı dönmek gerekirdi. Oysa yüzlerce Kürt yurt-severi hep aynı sonucu paylaşarak, halkından uzaklarda gözlerini yummuşlardı. Yılmaz bunu yaşıyordu. O, bu acı sona kesinlikle düşmek istemiyordu...

Gecede bir hayli Kürt politikacı, sanatçı, yazar, ressam vardı. Herkes rastgele halıların üzerine oturmuş konuşuyordu. Yılmaz ve ben, biraz yüksekçe bir sedirde oturuyorduk. Bize biraz ayrıcalık tanınmıştı. Konuklardan Mamoste Lütfi Baksi bize takılarak "Bak Kürt halkı sizleri yükseklerde oturtmuş, bunun kıymetini bilin" deyince, Yılmaz Güney gülererek, "Yüksekliğimiz bir döşek kadar abim" demişti... "Döşekten düşsek de bir yerlerimiz kırılmaz herhalde" diye şaka yapmıştı.

Bir ara bizim Gülistan, Yılmaz'a, "Abi" dedi, "Sen hem devrimciyim diyorsun, hem de filmlerinde kadın dövüyorsun, bu bir çelişki değil mi?" diye takıldı. Yılmaz tüm sevimliliğiyle, artistvari bir poz vererek, "Siverekli olduğumu unutma Gülistan" demişti. Gülistan da, "Anladım abi, anladım. Bizim evde de bir Siverekli var" esprisini patlatmıştı...

Ve işte bu güzel insan, Kürt halkının bu yetenekli evladı hiç beklenmedik bir anda bizleri bırakıp gitti. Ne yazık ki çoğu örgütümüz Yılmaz'a gerektiği gibi sahip çıkmadı, onu yaşatmak için çaba göstermedi... Yılmaz'ın o sonsuz yeteneği, çok yönlülüğü, dar ideolojik kalıplar içinde boğmaya çalışıldı. Ona bir sa-

natçı, bir yaratıcı olarak değil, ideolojik bir biçimde yaklaşılmalı istendi...

Ben geleneklerimize uyararak Yılmaz için bir ağıt yapmak istedim. Yılmaz bunu hak etmişti kanımca. Yılmaz'ı şarkılarda yaşatmak, onu kuşaktan kuşağa bir Kürt kahramanı olarak taşımak gerek. Ama gel gör ki çoğu örgütümüz buna karşı çıktı. Sesimi boğmaya çalıştılar. Onlara göre Yılmaz politik olarak yanlış bir yerde seyrediyordu. O bir Kürt lideri değildi. Cephede şehit olmamıştı. Oysa Yılmaz Güney bir şarkıya, bir ağıta sığmayacak denli bir Kürt kahramanıydı.

1984 Eylülünde Baksi ile Paris'e doğru yol alırken çimimizde fırtınalar kopuyordu. Almanya'dan yazar Ömer Polat'ı da yanımıza almıştık. Üçümüz bir tek laf etmeden ölü sessizliği içinde yolları deviriyorduk. Baksi ile Polat arka koltukta oturmuş hınçlarını içki şişelerinden alıyorlardı. Şişeler boşaldıkça onlar da hüngür hüngür boşalıyordu... Ben ise kendimde değildim. Her an bir kaza yapabiliyordum. Oysa ben bu yolda çokça gidip gelmiştim. Her Paris'e gidiş, benim için bir yaşamdı, bir coşkuymuştu. Ama şimdi o coşku, o heyecan yerini korkunç bir yıkıma, bir üzüntüye bırakmıştı. Şenliğe değil, yasa gidiyorduk...

Yaşamı kavramak güçtür... Sen gel tüm yaşamında zulme, işkenceye, baskılara, hapishanelere göğüs ger, diren, dik

dur, Paris'te ölüme yenil. Hem de dünyanın seni alkışladığı, seni bağrına bastığı, seni onurlandırdığı bir ortamda... İnanıyorum ki, nasıl Yılmaz Güney en zor anlarda, en zor koşullarda bile diz çökmedi, küçülmedi, gururunu çiğnetmediyse, gene aynı biçimde ölüme karşı da başını dik tutmuştur. Çünkü onun sözlüğünde "korku" kelimesi yoktu...

Fransa'ya girmek için Ömer Polat'a vize gerekiyordu. Ömer'i o Ağrı Dağı gövdesiyle arka koltuğa yatırmıştık. Niyetimiz gizli geçmekti. Ama sınıra vardığımızda bu korkumuz çabuk geçti. Sınır alabildiğine boştu ve ortalıkta polis yoktu. Sanki sınır polisleri bile Yılmaz'ın yasını tutuyordu. Çünkü onlar da bu kara haberi radyo ve televizyonlardan öğrenmişlerdi. Gece boyu yol aldık. Sabahın erken saatlerinde Paris'e vardık. Paris bizler için eski Paris değildi. Her şey siliş, her şey anlamsızdı. Sokaklarda Yılmaz Güney'in başarılarını değil, ölümünü duyuran afişler asılıydı... Ben ilk kez ölü afişlerinin bu denli canlı ve çarpıcı olduklarını Yılmaz'da görüyordum. Yılmaz'ın o sert ve hayat dolu bakışları nasıl yok olup gidebilirdi. Yaşam bu denli iğrenç, bu denli anlamsız mıydı?

Bin bir güçlülük ve korkunç sancılarla Yılmaz'ın tabutuna yaklaştık. Fatoş Güney, tabutun başına siyah giysileriyle bükülüp kalmıştı. Oysa bundan birkaç ay önce Fatoş'u bir gelincik kadar süslü ve güzel olarak Yılmaz Güney'in kolunda görmüş, onlara gıpta etmiştim...

Kendimden geçerek "Niye öldün Yılmaz?" haykırışım çoğu yüreği, tekrar ağlatmaya yetmişti salonda. Tabuta baktıkça ölümün soğuk nefesini hissettim. Kahroldum. Koca Yılmaz bir tabuta sığmıyordu, sessiz...

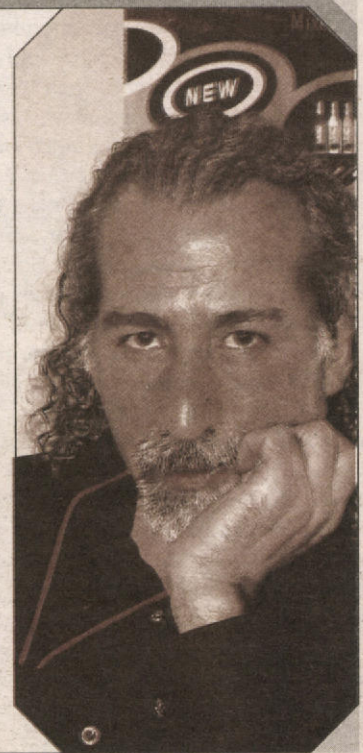
Ölüm adın kalles olsun... (9)

Beğim

beğim siz

asla yaşlanamıyacağınız sokaklara durmadan bayraklar asarken cezayirli mülteci bir kadın bir ispanyolla sevişiyordu sevişmek en küçük örgüt o aşk en uzun direnişti

fadılöztürk

Pigme Asilzâdesi Yalabık Agn Somon Ya

selim temo

selim@esmerdergisi.com

gami dergisi, porno dergi çıkardıkları da oldu. 4 forma çıkan bu dergilerde 5 forma tutan günlüklerini yayımladılar. Etraflarına topladıkları birkaç genci önce Kürtlerden daha Kürtçü, sonra Türklerden daha Türkçü yaptılar (Bizim ilköğrenliğimize “yeterince Kürt değil”, erginliğimize ise “Kürt yok, o halde Kürt değil” demek onların “yöntem”inin karşıt veçheleridir). Her konuda en bilgili kişiler onlardı tabii. Bütün plastik sanat görgüsü kavun karpuz sergisi dolaşmak olan ve bahse konu aydınlarca kurtarılmayı bekleyen biz zavallı halka “estetik” bile taşıdılar. Bu öyle bir görgüydü ki, sanatın pek çok değerini yok etmekle kalmadı, tamamen komplocu zihnin ürünü olan eleştirel tutumu da meşrulaştırdı. Akabinde sanat-edebiyat eleştirisi pek çok kişi ve dergi tarafından şantaj hükümünde bir sosyal faaliyet olarak icra edilmeye başlandı.

Bir de “sürgün” icat ettiler kendilerine. Bu sürgün safatası, kafalarındaki itti-hatçı, darbeci, elitist maziye, ansiklopedilerdeki fotoğraflarında bastonlarına dayanarak objektife bakan paşa etfâline olan özentilerinin bir ifadesiydi. Ellerini kollarını sallayıp uçağa atıldıkları gibi Avrupa’ya gittiler; ama orada mazinin tozu bile kalmamıştı. Onlar “sözde” sürgündeydiler, ama fikriyatları iktidardaydı.

“Bilim” “yöntem”leri, çamur at izi kal-sın mahiyetindeydi. Çamur atılan kişi on-ları ciddiye almayıp “her dediğine he de-yin” diye tavsiyede bulunanları dinleyince, bu sükûtu ikrâdan bildiler. Bir insan teki de kendini kütüklerden fotokopi toplayıp “aklamak” gibi ahmakça bir zorunluluk hissedip karşılıklarına çıkınca da, süt dökmüş kedi gibi pıstılar. Bilim sandıkları şey, icat ettikleri olguları “özgün” tarzda okumala-rından başka bir şey değildi. Buna göre birtakım göstergeler “ilişkilendirilir” ve bunun üzerinden mümkün olan/olmayan en aşırı yorum yapılır. Yıllarca sağcı/faşist çevrelerin, “onlar”ın da içinde olduğu sol geleneği okuma biçimini yeniden üretme-leri, kendi tarihlerinin bir latifesi olsa ge-rek. Homongolos filan, anlayın işte.

Bu “bilim” “yöntem”ini uygulayarak bir soy ağacı da ben çıkarıyorum. “On-lar”dan biri olan bu “bir”i, bu bilimsel te-zimi çürütsün bakalım:

M.E.Ö. (Milattan Epey Önce) 2674 yılında Snopya güçleri kara Afrika’ya girdiklerinde, buranın turşusunun makbûl olduğunu fark etmişler-di. O halde ne yapılmalıydı? Tabii ki benim tahminim ger-çekleşecekti: Burada kalınmalı ve işin incelikleri öğrenilmeliydi. An-cak benim bugün kestirebildiğim şe-yi yapmadı inekler. Burayı en yeni tekno-

Onlardaki kişisel tonun, ne edebiyat, ne siyaset, ne tarih, ne sosyoloji, ne Marksizm, ne de felsefe gibi disiplinler içinde bir karşılığı vardı. Asıl felaket bunu geç fark etmek değil, her insanda potansiyel olan “onlarcı” düşüncelerin açığa çıkmasıydı. Çünkü onların “bilim” “yöntem”i Tanrısal ve sanrısalıdı.

lojik cihazlarla doldurup ülkelerine döndüler. Dönerken yanlarına çamsakızcıobanar-mağani, birkaç fındıkkurdu, bir yalçapkıını ve Pigme asilzâdelerinden Qambihostêrî-gaz’ı almışlardı. İlk kez benim ifşa ettiğim gibi (bkz. Şebnem Kısaparmak’ın Poetika-sına Giriş, 534. bölüm, s. 8843), bu şahıs, daha sonra Snopya’nın en önemli tantuni-cisi olacaktı. Ancak burada durmadı, Rivar Luane’ye geçip burada dönercilik yapmaya başladı ve paranın minderine koymayı ba-şardı. Bu arada çevre edinmeye başlıyor, gün geçtikçe de dükkânı büyütüyordu. So-nunda midye işine de girdi. Rivar Luane sa-hillerinde midye çıkmadığını fark edince (Hemen devrim tarihimize not düşüyo-

rum; Rivar Luane sahilleri üç nedenle mid-ye tarımına uygun değildir: 1. Rivar Lua-ne’de çıkan midyeyi kimse yemez, 2. Rivar Luane diye bir yer olmayabilir, 3. Bunu sonra yazarım) Çemüçem ellerine vardı. Burada 3 oğlu, 76 kızı, 3 de hünsası ol-muştur. En büyük oğlunun adı Yalabık Agn Somon Ya’dır. Aslında bu isim daha da uzundur, ama ben de Attilâ İlhan’ın Ga-liyef kısaltması gibi tasarruf edeyim bari. Yalabık Agn Somon Ya, daha sonra, çekir-ge sürülerine karışarak Tanganika Çölü’ne kadar gitmiş, burada hayat yok anam deyip Melatom’a gitmiştir. Burada okuma yaz-ma, cebir, çocuk bakımı, folluk çalma ve lostralık öğrenmiş, bir süre sonra da Melatom tarafından Grönland sahillerine gön-derilmiştir. Bunu da ben açıklıyorum: Ora-yı büyük Melatom’un bir parçası yapmak için çalışan Yalabık Agn Somon Ya, yanlış-lıkla İskenderun açıklarındaki bir şamandı-raya çıkmıştır. Yalabık Agn Somon Ya ile şamandıranın aşkı, en egzotik meyvelerinden birini vermiştir. Onu bir tür karikatür, bir tür aydın performansı olarak tanımla-mak mümkündür.

İşte size “bilim”in hassosu!

Bilimsel yöntem, olgular üzerinden so-nuçlara varma olarak formüle edilir. Bilim ile yöntem sözcükleri yan yana geldiklerin-de tartışılmaz olan güzergâh, olgular üz-erinden sonuca gitmektir. Ancak bunun ye-rine, yani var olan (olayların tasnifiyle elde edilen) olgular yerine, kendinin olgu icat et-meye başlarsanız ve bütün düşünme siste-matiğiniz bunun üzerinden şekillenirse, en hafif deyimle sahtekarlık yapmış olursunuz.

Sanrıların ortaya çıkması ile pazarda alıcı bulması, Kürtlerin Ortadoğu’daki güç dengesinde adlarının geçmesi sürecine denk düşüyor. Yahudilik iddiaları deli saç-ması, ama şu ABD ile işbirliği üzerinde -şimdilik- bir soru marifetiyle durulabilir ta-bii: ABD’nin Afganistan’ı işgalinde de Peştunlar ve Özbeklerden oluşan bir Ku-zey İttifakı vardı. Baylar buna neden karşı çıkmadılar acaba? Allahtan Afganistan’da küçük bir Kürt nüfusu var ve anılan süreç-te adları bile geçmedi. Eğer anılan süreçte etkin olsalardı, bu baylar Taliban tarafını tutardı. Bundan kimse kuşku duymamalı. Bu grup şimdilerde Saddamcı kesilmedi mi zaten? Saddam’ı herkes biliyor ya, Sad-dam’ın bile Irak’taki Kürtlerle defalarca özerklik antlaşması yaptığı biliniyor mu acaba? Sakın bu emsal filan teşkil etme-sin. Yol yakınken Saddam’ın ipini bira-kırsınız artık.

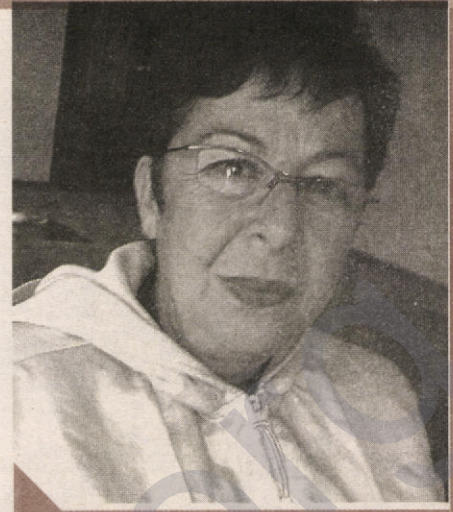
İyisi mi siz emekliye ayrılın ve emekli komiserler gibi apartman yöneticiliğiyle filan iktifa edin.

Gülmek istediğimizde sizi hatırlarız. ☺

Mahmut'un Kokusu

O gün Mualla'nın (terzi kadının adı buydu: Mualla) evine dikiş götürmüş oluyor o da. Kocası, yani Mahmut da içerdeymiş meğer. Nasıl anlıyor kocasının içeride olduğunu? Kokusundan elbette.

[feyzahepçilingirler]

AYNI yaşaymış; ama bakımsız olduğu için, şimdiki halinden daha büyük, daha yaşlı görünürmüş. Üç oğlu varmış. Arka arkaya doğurmuş üçünü de. Aralarında pek yaş farkı olmamasından belli. Büyüğü, okul çantasını köpeğiymiş gibi arkasından sürüklemiş hep. Ortancası silah süsü verdiği tahta parçasıyla, "Dışın... Dışın..." sesleri çıkararak, mahallenin çocuklarını önüne katıp kovalarmış. Küçüğü de ağabeylerinden ya birinin ya ötekinin peşine takılıp avaz avaz bağırarak donsuz koşar dururmuş. Kamyon şoförüymiş kocası. Kamyonun sahibi değil, sadece şoförüymiş yani. Odunluk, kömürlük olarak kullanılan; iç lastik, motor kapağı, madeni yağ, eski krikko, bijon vs. konan yarı bodrum katın üstünde, merdivenle çıkılan geniş bir kapı önü; aynı hole açılan iki odası olan bir evde otururlarmış. Kışları ortasına kocaman bir maşinga soba kurulan mutfak, sade mutfak olmakla kalmaz; hem yemek odası, hem oturma odası; hatta ara sıra yatak odası olarak ailenin bütün yükünü çekermiş.

Kocasının kamyonun sahibi değil, sadece şoförü olduğunu şuradan da biliyor ki daha sonra kocası tarafından "cehennem dibini" diye nitelenecek yerlere iş aldığı söylemek için eve gelen, kaba hatlı, alnı derin oyuklar halinde kırışık, ensesi kara bir adam daha varmış. Malın sahibi, işte o, kamyonu iş bulan, bulduğu işleri haber vermek için eve vakitli vakitsiz gelen adammış. Mahmut pek sevmezmiş mal sahibini. Mahmut diye bahsedilen kocası, mal diye sözü edilen de kamyonmuş.

Mahmut yapılı bir adammış. Mal sahibiyle aynı topraktan yoğrulmuş; ama onun gibi ezik, hep gizli şeyler anlatıyormuş gibi fısır fısır konuşan bir adam değil; daha kabadağı görünümü, daha iri, hep yüksek sesle, bağırır gibi, kavga eder gibi ve çoğu zaman küfürlü konuşan bir adammış.

Evdde, hep atlele dolaşırken görüyor Mahmut'u. Hep yaz mı? Değil. Ama bir kez kareli, kalın, tüylü, kaba bir gömlekle görmüşlüğü var, onun dışında hep atletli Mahmut. Bedenen çalışmaktan besbelli, vücudu kash, pazulu, dipdiri ve terli. Nedense hep terli. Koltukaltı kolları kara kara ve uzun uzun. Kendine özgü bir kokusu var: Mahmut'un kokusu. Kötü değil, sadece Mahmut'un oralarda bir yerde olduğunu haber veren bir koku.

Mahmut'un mahallenin terzisi ile gizli bir ilişkisi var. Terzi kadının bir de adı olacaktı. Biliyordu onu da. Neydi? Cemile gibi, Naciye gibi bir şey.

Hele bir gün var ki onu hiç unutamıyor. Karabük'ten mi, Ereğli'den mi bir yerlerden yüklediği inşaat demiriyle dolu kamyonu evin önüne çekmiş Mahmut. Yükü boşaltmaya vakti mi olmamış, teslim için kararlaştırdıkları zamandan erken mi dönmüş, öyle bir şey. Ertesi gün indirecekti demiri, nakliye ücretini de o zaman alacaktı. Kasası demir yüklü koca kamyonu evin önüne çekip kahveye gitmiş.

O gün Mualla'nın (terzi kadının adı buydu: Mualla) evine dikiş götürmüş oluyor o da. Kocası, yani Mahmut da içerdeymiş meğer. Nasıl anlıyor kocasının içeride olduğunu? Kokusundan elbette. Çünkü Mahmut'un kokusu, Mahmut'un varlığını haber veren en büyük işaret.

Şeftali yüklemeye gittiği bir yaz günü Bursa'dan suni ipek entarilik kumaş getirmişmiş ona Mahmut. Mualla'ya gidiş nedeni bu. Model beğenecek, diktirecek elbiseyi. Ama içeri girmeden daha, kapıyı epeyce geç ve saç başı dağınık olarak açıp karşısında onu görünce Mualla'nın betinin benzinin atmasından, ters giden bir şeyler olduğunu anlıyor. Neredeyse içeri almayacak Mualla onu. Anlamsız bir şeyler geveliyor. Dikiş çokmuş da, çok sıkışık duruyormuş da, bayram da yaklaşmış da... Ne bayramı? Bayram geçeli üç ay olmuş, en yakın bayrama altı-yedi ay var daha. Mualla'yı kenara itip giriyor içeriye Nadide. Onun adı da Nadideymiş, Aygen değilmiş. İçeri girer girmez, kuşklarında haklı olduğunu anlıyor. Kapıda, Mualla'nın suratını görünce ciddi ciddi kuşklanmış demek. Bu yüzden Mualla'yı sertçe itiverip dalmış içeri. Baskına gelmiş gibi. Gerçekten baskına geldiğini bilmeden. Kocasının buzlu camlı kapının arkasında olduğunu, kapı çalınca onu oraya kendisi itmiş kadar iyi bilirken kedinin fareyle oynaması gibi oynamak istemiyormuş Mualla'yla. Mualla'nın üstünde yakasız, kolsuz, neredeyse askılı sayılabilecek bir basma elbise... Böyle açık saçık giyindiği yetmiyormuş gibi elinin ayağının birbirine dolaşması... Telaş, paniği... "Var bunda bir iş." deyip başlatıyor kedi-fare oyununu Nadide olarak. Kâh giyimine takılıyor, kâh son günlerde pek güzelleştikten dem vurup Mualla'nın yüzünün kızarmasını zevkle izliyor; kâh, "Ne o kız, biri mi var hayatında?" diye filmlerden öğrendiği sorular soruyor. Kocası gizlendiği odadan çıkıp, "Ne işin var burada? Yürü eve!" dese yapacak bir şeyi yok aslında. Boyununu büküp paşa paşa tutacak evin yolunu. Sığınacağı bir baba evi, güveneceği kimsesi yok çünkü. Kalkıp gitmesi için gözünün içine baktığını gördükçe Mualla'nın, camlı kapıya endişeli gözlerle baktığını gördükçe, sonunun kötüye varacağını, Mahmut'un camlı kapının arkasında öfkeden kudurmakta olduğunu bile bile ve bundan korktuğu kadar da vahşi bir zevk alarak uzatıyor oyunu. Sonunu anımsamıyor ama. O ara uyanmış demek.

Gün gün sürüyor aslında rüya. Ertesi gece, yenisi, eskisinin bittiği yerden başlıyor. Zaman, pek geriye dönmüyor; gerçek yaşamdaki gibi. Dügünlerini dünmüş gibi anımsıyor ama. Limonata ve pasta ikram edilen, hatırlı misafirlerin limonatalarına gizli gizli votka karıştırılan dügünlerden

biriydi. Bütün mahalle arkadaşlarının yanı sıra, bugünkü hayatından yanlışlıkla o tarafta geçmiş birkaç kişi de araya karışmıştı. Odacı Hilmi Efendi mesela, başı örtülü karısını alıp gelmiş oluyordu düğüne. Demek bugünkü yaşamından, bankadan bir tek hizmetlilerin katılabildiği, onların düzeyinde bir düğüdü bu. Bir kere de kredi servisinde Buket, karşı komşu Hidayet Hanım'ın kızı Gülfidan olarak çıkmıştı karşısına. Hikmet Bey pek girmezdi rüyasına. Ne kendisi olarak ne Mahmut olarak ne de başka biri olarak.

Ne kadar süredir böyle yaşadığını bilmiyor Aygen ya da Nadide. Gündüzleri Aygen, geceleri Nadide. Gündüzleri, DORA Holding Genel Müdürü Hikmet Bey'in zarif eşi, Konut Bank müşteri servisi şefi, televizyonlardaki gibi evlerde oturan, gazetelerin sosyete sayfalarında sık sık "en şık" seçilen Aygen Hanım; geceleri Şoför Mahmut'un karısı, üç çocuk anası, hem öksüz hem yetim Nadide. Mahmut'a (yine rüyasında) gördüğü rüyaları birçok kez anlattığını anımsadığı halde, Hikmet'e, her gece aynı rüyayı gördüğünü bir türlü söyleyeme-

mişti. Söylerse bir sihir bozulacaktı, bir daha aynı rüyayı göremeyecekti gibi gelmişti ona ve her seferinde vazgeçmişti.

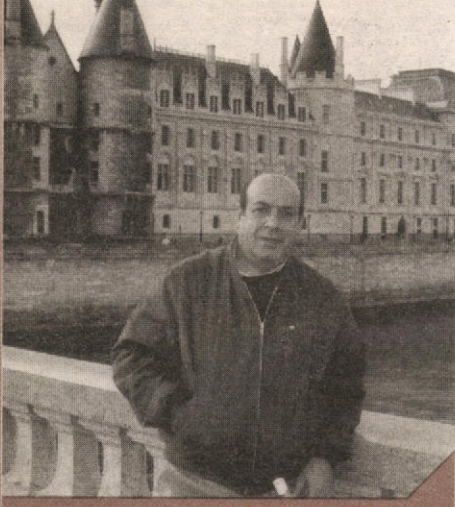
Her gece yatağa girdiğinde öteki yaşamına uyanacağını biliyor. Aynı bedende iki kişinin yaşamını ayrı ayrı yaşıyor olmak, herkesin yalnızca bir yaşam hakkına sahip olduğu bu dünyada "duble yaşam" şansına kavuşmuş olmak gibiydi. Rüyası o kadar canlı, o kadar hakikiydi ki hangisinin gerçek yaşamı, hangisinin rüya yaşam olduğunu bile karıştırdı bazen. Sanki hiç okumamıştı; en iyi okullardan diplomalar almamış, iyi bir evlilik yapmamış, kaderinin kendisine çizdiği yolda yürüyerek eski yoksul mahallesinin yoksul evlerinden birinde ömür çürütmekteydi. Hiç etrafında bütün servis çalışanlarının fir döndüğü Aygen Hanım olmamıştı sanki.

"Kalk kadın! Kalk da bir kaşık çorba kaynat. Ne sırtıyorsun uykunda? Gene o saçma sapan rüyaları mı görüyorsun?" diyen ses mesela... Rüyadaki Mahmut mu; yoksa gerçek hayatta Mahmut diye biri var mı? Koku Mahmut'un kokusu, başka kimsenin kiyle karıştırılmayacak öz kokusu hem de, ses de onun sesi ama... Kim bilir! ☺

Sev Beni

gibiler ülkesinde
gibi gibi sevme beni
kara gözlüklerin ardından
görmezden gelme beni
çok acılar verdiler
sen verme
çok zamansız öldüler
sen ölme
herkes beni yendi
sen yenme
acıyı çıkart yüzümden
gül...
gülmene al beni
korkuyorum sev beni

mehmetesen

hasipkaplan

hasipkaplan@esmerdergisi.com

İstiklal Caddesi

AŞIK OLMAK, ŞİMDİ Kİ GENÇLER GİBİ SOKAKTA SEVGİLİ ÖPMEK ÖYLE KOLAY DEĞİLDİ. HEMEN "VATAN HAINİ" İLAN EDERLERDİ.

BEYOĞLU'NDA "Caddesi Kebir", "Grand De Rue" ya da İstiklal Caddesi denince herkesin durup düşünmesi, hatta azıcık şapkasını çıkarması gerekiyor. "Tünel meydanından", "Taksim Meydanı'na" öylesine bir yol, öylesine bir cadde akar ki bir ırnak, bir insan seli, rengarenk, her ses, her renk, her ülke, her yaştan. Karşılıklı sokakları can damarları, sokaklara yayılan kafeleriyle yaz esintilerinde göreceksiniz, sonra bunu yapan mühendislerin ruhuna birer fatiha okuyup cennetlik olmalarını isteyeceksiniz.

İstiklal Caddesi'ni her kuşak bir farklı anar, kravatlı beyefendiler, kürlü hanımefendiler dönemine, işgal zamanlarından randevuevi günlerine, Varlık Vergisinden kanlı pazarlara, sinemadan, tiyatroya, pavyonlarına, barlarına, restoranlarına, beş yıldızlı otellerine, Haliç manzarasından Galata Köprüsü'ne, Topkapı Sarayı'na, oradan Kız Kulesi'ne, Boğaz'a kadar herkesin yaşamına kazanmış bir iz bırakmıştır.

Bizim kuşağın gençliği, sağcısıyla solcusuyla vatan ve devrim uğruna şeş şeş olmuştu, ne vatani kurtarabilirdi, ne de doğru dürüst yaşayabilirdi. Aşık olmak, şimdiki gençler gibi sokakta sevgili öpmek öyle kolay değildi. Hemen "vatan haini" ilan ederlerdi adamı. Sonra Freud Amcanın dediği gibi "bastırılmış duygularını" Marmara Şarabı ile kabartıp dalardı Abanoz Sokağı'na. Her köşeyi Anadolu'nun yağız delikanlıları tutmuş, "mal var, buyrin" dedikçe, salonlarda güzel hatunları seyrederek, parasızlıktan İstiklal Caddesi'ne çıkar, kesintisiz üç film birden izlemek için sinema salonlarına pasolarıyla dalardı.

Beyoğlu, Pera'sı, Galata'sı, Galatasaray'ı, Balık Pazarı ve muhteşem binaları ile terk edilmiş duygusunu veriyor insana. O metruk binalarda hüznün dolaşıyor. Yönetenlerimize helal olsun vallahi, vergileri, harçları halka nasıl dayatacağını çok iyi biliyorlar. 17 Aralık AB müzakere tarihi tartışmaları içinde emlak vergilerini yine arttırarak, harçlara yüzde 11.2 zam yaptılar. En pahalı yer Beyoğlu İstiklal Caddesi, 100 metrekare olan bir yerin sahibi, yılda 1 milyar 40 milyon lira vergi verecek. Koçlar, Sabancılar, Holdingler, büyük marka mağazalar, lüks alışveriş yerleri mi var? Hayır. Son zamanlarda en fazla açılan işyerleri simit sarayları, küçük küçük kafeler, kültür merkezleri ve daha çok kitapçı dükkanları, sinemalar, kültür sanat etkinliklerinin olduğu yerler. Müdavimleri de daha çok öğrenci gençler, entelektüeller ve emekçi halktan oluşuyor. Onun içindir ki en ucuz mağazalar, kafeler, barlar, restoranlar İstiklal Caddesi'ndedir. Sosyete daha yeni yeni merak salmıştır. Hafta sonları nüfusun iki, üç milyonu bulunduğu söyleniyor. Sinema, tiyatro, sanat etkinlikleri arkasından Nevizade'de balık yiyip bir iki kadeh atıyorlar. Tünel'den Taksim Meydanı'na kadar her yürüyüşümden birçok tanıdıkla karşılaşırım. Esnaf şu an kiralalarını zor

ödeyebiliyor, kalabalıkların yoksulluk nedeniyle canlı bir alışverişe dönemediği söyleniyor, her gün birçok işyeri kapanıyor. Bu halde gayrimenkul kiralaları artarsa ne olur, kiraya yansır, kira ücretlere-fiyatlara yansır, zaten pahalı olan hayat daha da pahalılaşır.

Sanatın, kültürün merkezi İstiklal Caddesi'ne yüksek vergiler konurken, boğazın villaları durur, Maslak'ın gökdenlenleri gökleri deler. "Varlık Vergisi" alışkanlığı ile Beyoğlu İstiklal Caddesi'ne yüklenmek hangi insaf ölçülerine sığar bilemem. Beyoğlu'nun Kasımpaşa'sından olan Başbakan Erdoğan'ın İstiklal Caddesi'ni çok iyi bildiğini ve günün birinde kendi mahallesini hatırlayarak bu duruma el atacak kadar delikanlı olduğunu düşünüyorum. Beyoğlu-Galata-Balat-Eminönü turizm bölgesi ilan edildikten sonra daha ortada bir şey yokken, gayrimenkul fiyatları kiralar katlamalı artmaya başladı. İstiklal Caddesi üzerinde de bazı oyunlar oynanıyor. Kültüre, sanata, yaşama, üç kuruluşluk halkın keyfine kıyılmak isteniyor. Oysa bilgi toplumuna erişmiş en bilinçli ve kendi sivil toplumunu oluşturmuş yurttaşlarımız, Beyoğlu'nda İstiklal Caddesi'nde yaşıyor. Caddeyi de randevuevlerinden, batakhanelerden, mafyadan kurtararak, emekleriyle bugüne getirdiler. Eski, köhne, kaderine terk edilmiş güzelim tarihi yapıları sanatçıların ruhu işledi, boyadılar, süslediler, renk renk, cıvı cıvı insanları aktırdılar, fark edilen güzellikler yarattılar. Park Oteller dikildiğinde ses verdiler, betona hayır dediler. Geçmiş yönetimlerin tarihi dokunun arzına geçen zevksiz şekilsiz, banka ve büyük şirket beton binalarına inat elde kalan birkaç güzelliği yaşatmaya çalıştılar. Şimdi İstiklal Caddesi yarattıklarının bedelini vergiyle mi ödeyecek, ödülü bu mu olmalı, teşvik edileceğine, geliştirileceğine, engellenmesi neden?

Malum fikradır hanı, Osmanlı'nın son günleri ekonomiyi gitmiyor, paşanın erkani toplanmış çözüm arıyor, para kaynağı bulacak. Bir akıllı çıkıyor, Galata Köprüsü'nün Eminönü tarafına bir zabıta koyalım, geçenden bir akçe alsın demiş. Uygulamaya konulmuş, ekonomi düzelmemiş tekrar çare aranıyor, bakmışlar ki halkta şikayet yok. Bu sefer Karaköy tarafına bir zabıta koymuşlar girenden bir akçe çıkandan bir akçe alınmış. Yine şikayet yok, ekonomiyi düzelmemiş. Devlet erkani hemen köprülerinin ortasına da birer memur koyalım, ayrıca geleni de gideni de becersinler demiş. Uygulama başlamış, köprüde kuyruklar oluşuyor, halk şikayetçi, paşa merak etmiş erkani toplamış, ne oluyor diye, "Efendim köprü ortasında vatandaş becerilirken kuyruk oluşuyormuş, şikayeti bundan, buna bir çare bulunsun istiyorlar" demişler.

Kıssadan hisse, aha böyle suskun bezdirilmiş cemaatin kulları, Cumhuriyetin eşit ve özgür yurttaşları olarak derin uykulardan uyandılar. ☹

İki Dünyanın Ölüsü

"hey you,would you help me to carry the stone?"

pink floyd

zafer'e

bana ormanlardan söz et
ölümün üç yaprağından..

herkese bir vedayla bakan mürekkep
kardeşim
sen şimdi iki dünyanın ölüsüsün!
kalbim iki yıldır sonsuz bir dua iniltisi..

ben ölmedim
güzü kıskandıran boynum
ölmedi leylakları söverek
ama dünya da almadı beni

çocukluğum eski bir musluk sesi
ve ölümün üç yaprağı..

o sızılı kuyuya vardır beni
sen iki dünyanın kederisin..

bu taşı götürmeme
bu suyu kirletmeme yardım et şimdi!

kemalvarol

Nasıl Kürt Oldum!

1991'de PKK tarafından esin alınan askerlerle beraber...

D 983-87 yıllarında Londra'da BBC Türkçe Servisi'nde çalışıyordum. 30 yaşımı aşmış olmama rağmen hala askerlik yapmamıştım. Döndüm memlekete ve 3 aylık paralı askerliğe yazılıp sırtımdan büyük bir yükü atmış oldum.

O zamanlar Agence France Presse'in (AFP) İstanbul muhabiriyim, BBC'ye haber geçmeye devam ediyorum, bürom Cumhuriyet gazetesinin içinde.

Kürt meselesi o dönem en önemli mesele. Durumun resmi adı 'Düşük Yoğunluklu Savaş'. AFP ve BBC de özel olarak Kürt meselesine ilişkin haberlere ilgi duyuyor.

İyi muhabir olabilmek için alanda çalışmak gerek, sağlam ve zengin haber kaynaklarına sahip olmak lazım, ayrıca da konu hakkında çok okuyacaksınız. Ve tabii ki tüm taraflara eşit uzaklıkta durulacak. Elimden geleni yapıyorum. Ayın bazen bir, bazen iki haftası bölgedeyim. Diyarbakır, Mardin, Batman, Cizre, Şırnak, Hakkari, Van, Sirt'te yerel meslektaşlar, siyasetçiler, belediye başkanları, aydınlar, esnaf, militanlar, vali, komutan filan kim varsa görüşüyorum. Ama daha yeniyim. Resmi yetkililerle temasta henüz bir sorun yok, onlar resmi görüşü aktarıyor, ben de notlarımı alıyorum. Ama o kızgın günlerde, Kürt siyasetçilerle görüşmelerde bir sorun, bir tıkanıklık, bir çekingenlik var. Bana resmi ağızla konuşuyorlarmış gibi geliyor. Henüz bir içtenlik sezemedim. Hatta bana karşı belirli bir kuşku bile var sanki...

- Nerelisiniz?

- Ben İstanbulluyum

- Babanızın kökeni? Anneniz ne taraftan?

- Dedeniz?

Bu sorulara verdiğim yanıtlarda da Doğu ve Güneydoğu Anadolu tabir edilen bölgelerden bir kent bulunmadığı için muhataplarım benim Kürt meselesine ilgi duymamı pek kavramıyorlar o zaman.

- E peki siz niye bu Kürt meselesiyel bu kadar ilgilisiniz?

- Gazetecilik yapıyorum, bu konu önemli. Pek yazan çizen de yok ve genel olarak sadece resmi görüş yansıtılıyor da ondan. Üstelik ben yabancı basın çalışıyorum.

Yanıtlarımın onları tatmin etmediğini biliyorum ama işin doğrusu da bu.

Bu muhabbet uzunca sayılabilecek bir süre bir sürü yerde tekrarlandı. Ve her seferinde

- Peki ailenizde hiç Kürt yok mu?

- Secerenizi iyice incelediniz mi?

1987'den bu yana bir gazeteci olarak Kürt meselesini yakinen ve yerinde izliyorum.

İlk 2-3 yıl yerel muhataplarım bir Türk gazetecisinin Kürt meselesine bunca ilgi duymasını pek anlayamadı. Hatta benden kuşkulananlar da oldu. Çünkü Kürt olmam gerekiyordu. Sonunda...

- Bir kaç kuşak öncesi Kürt olabilir mi?

Olumsuz yanıtlarım Kürt dostlarımı iyice üzüyor. 'Allah'ın Türkü kalkmış buralara geliyor, köy köy geziyor, herkesle konuşuyor, işi de yavaş yavaş öğrendi, neymiş gazetecilik yapıyormuş. Var bunda bir numara ama acep ne? Ajan filan olmasın?' diye düşündüklerini tahmin ediyorum.

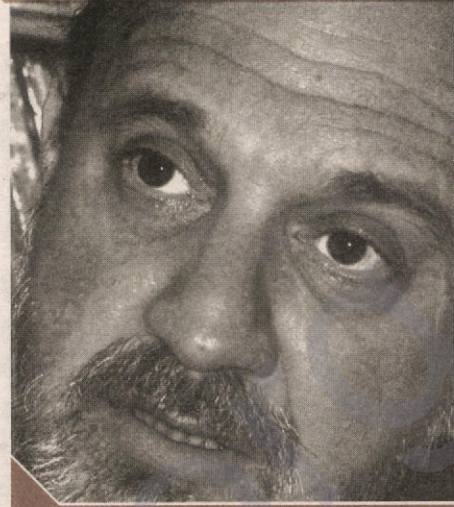
Bir avantajım var, o yıllar BBC Türkçe Servisi'nin saat 22.45-23.30 arasında haber bülteni yayınlanıyor. Med TV filan yok henüz. Neredeyse bütün Kürtlerin kulağı o saatlerde BBC'de. Bir kaç kez, özellikle Cizre'de otelde ya da daha sonra Orhan Doğan'ın evinde, dışarıda süren çatışmaları, kurşun, top, panzer, sesleriyle birlikte naklen haber olarak geçtim. Ertesi gün sokakta beni görenler pek memnun. Sanki olağanüstü bir iş yapmışım gibi. Ama o zamana kadar medya organlarının neredeyse hepsi olayları tek yanlı olarak aktardıkları için benim yaptığım düz, normal habercilik olağanüstü sayılıyor. Bir de ben hem BBC'nin kuralı hem de benimsediğim bir ilke olduğu için PKK'den 'bölücü terörist örgüt' diye söz etmiyorum haberde, 'Silahlı Kürt militanları' diyorum. Sadece bu niteleme bile Kürtlerin gönlünü kazanmaya yetiyor. Yine de Kürt olmadığım halde Kürtlerin sorununa bir gazeteci olarak eğilmem Kürt cenahında tamamen anlaşılabilir, açıklığa kavuşmuş bir hadise değil.

- Babanız Kürt değil mi?

- Hiç mi Kürtlük yok yani sizde?

- Belki dedenizin dedesi Kürt'tür, İstanbul'da çok Kürt vardır çünkü...

Artık sıkılmaya başlıyorum.

ragıpduran
ragip137@hotmail.com

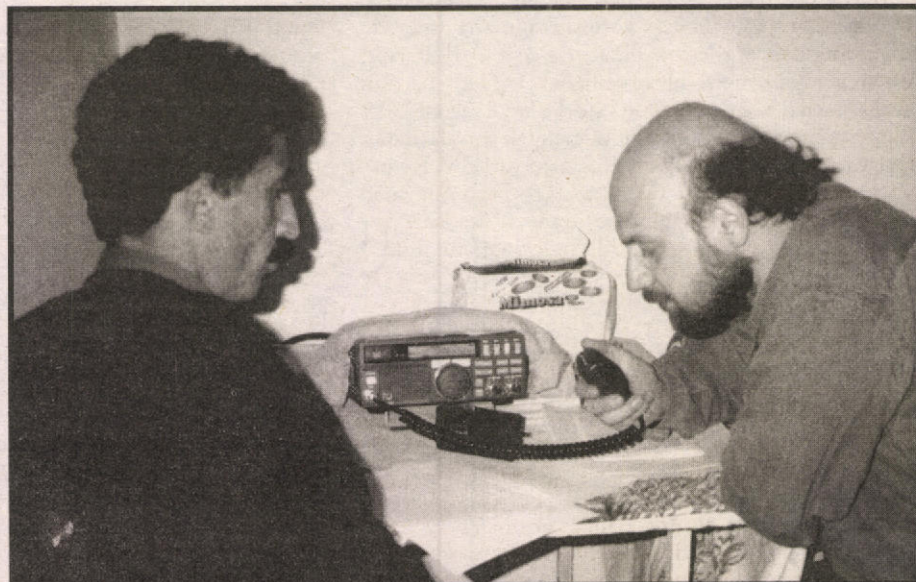
Bir akşam galiba yine Cizre'deydi sülalemin ırksal geçmişi hakkında uzun ve sıkıcı bir muhabbet başlamıştı. Bayağı da sürdü. Karşı taraf diretiyor. Kürt olmam gerekiyor. Konuyu değiştirmek için başımdan geçen gerçek bir olay anlatmaya başladım:

-Geçen seneydi galiba, Celal (Başlangıç), Ergun (Aksoy), Vedat (Yenerer) vardı yanımda, ya da şimdi tam hatırlamıyorum yanımda kimin olduğunu. Karlı bir gün Siverek'te dolaşırken, kaydım fena halde düştüm, dirseğim yarıldı, şakır şukur kan akıyor, kendimdeyim ama bayılacağım neredeyse. Apar topar hastaneye götürdüler. Gençten efendi bir doktor vardı. Çok kan kaybetmişim. Biraz kan verdiler...

Öykünün geri kalan kısmında başka ilginç bir şey anlatacağım ama cemaatte bulunan yaşlı Kürtlerden biri atıldı hemen:

- Heval Ragıp desene sende Kürt kanı vardır!

Gerçi bizim arkadaşlardan biri, benim için 'O, Siverek kazasından önce de Kürt meselesiyle ilgileniyordu' dedi ama artık yaşlı başlı Kürt dostumuzu hayal kırıklığına uğratmak istemiyorduk. ☹

Rıza Altun'la Bekaa'da. Yıl 1994...

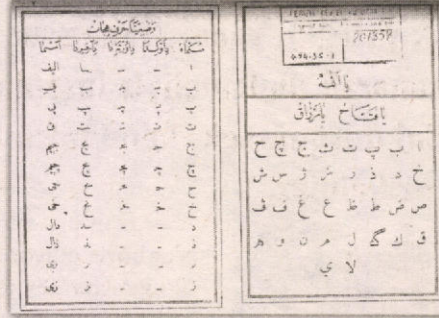
Halil Hayali Bey

mehmetaliizmir

mail@esmerdergisi.com

**Hayranı olduğu
Bediüzzaman Said-i
Kürdi'nin izinden
gitmek isteyen
Motkili Halil Hayali
Bey yaptıklarıyla
onun da saygınlığını
kazanmıştı...**

HALİL Hayali (Halil Hayalî-i Mutki), Bitlis'in Motki kazasının Modan aşiretine bağlı, çevresinde saygıyla anılan bir ailedendir. Doğum tarihi hakkında kesin bir kayıt bulunmamakla birlikte 1848-1850 yılları en kuvvetli ihtimaller olarak göze çarpar. Halil Hayali, çocukluğunda Nur talebelerinin üstadı Said-i Kürdi'nin tavrından etkilenerek eğitim konusunda özel bir çaba sarf etmiştir. İlk öğrenimini Diyarbakır'da gördükten sonra da dönemin bilim merkezi olarak görülen İstanbul'a gelerek Üniversite okumuştur. Osmanlı döneminde çeşitli devlet kademelerinde görev alan Halil Hayali Bey'in son memuriyeti de Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi muhasebeciliğidir. 1900 yılından itibaren aralarında Kadri Cemil Paşa, Ekrem Cemil Paşa, Kamuran ve Celadet Ali Bedirhan Bey'ler gibi onlarca gence kucak açıp onların kendi ilgi alanlarında daha da gelişip başarılı olmaları için her türlü desteği sunmuştur.

'Mekteb-i Tıbbiye'de öğrenci olan Diyarbakır'ın Çermik ilçesi Zazalar'ından Ziya Gökalp ile tanışarak birlikte Kürtçe'nin gramerini ve sözlüğünü yazmaya başlarlar. Özgürlükçü düşünceleri nedeniyle okulla ilişkisi kesilen Ziya Gökalp, Diyarbakır'a geri dönünce ve beraberinde de bu çalışmaları da götürür. Meşrutiyetin ilanında Halil Hayali ve Ziya Gökalp ikilisi, Selanik'te toplanan İttihat ve Terakki Cemiyeti kongresinde buluşurlar. Ziya Gökalp'in, Diyarbakır delegesi olarak katıldığı kongre için İstanbul'da bulunduğu sırada Halil Hayali kendisinden beraber hazırladıkları Kürtçe gramer çalışmalarını ister. Ancak Gökalp bunları yakıştırmayı söyleyerek geri vermek istemeyince Halil Hayali bu eseri yeniden yazmaya başlar.

Halil Hayali Kürt Terakki ve Teavün Cemiyeti'nin kurulması için ön ayak olan Hayali, Kürt Neşr-i Maarif Cemiyeti'nin de kurucularından birisidir. Bediüzzaman Sadi-i Kürdi; "İki Mekteb-i Musibetin Şahadetnamesi Yahut Divan-ı Örfi ve Said-i Kürdi" adlı kitabında Halil Hayali'den söz eder:

"İşte milli onurun bir örneğini size takdim ediyorum, ki o da Motkili Halil Hayali Efendi'dir. Milli onurun her alanında olduğu gibi dilbilimi alanında da derinleşmiş ve dilimizin esas olan alfabetini ve gramerini hazırlamış ve diyebilirim ki bu uğurda gösterdiği gayret, çalışma ve çabalar onun maneviyatıyla bütünleşmiştir. Bu kişi, örnek bir onurlu davranış göstermiş ve gelişmeye muhtaç dilimize dair temel atmış olduğundan, onun yolunu izlemeyi ve bu alandaki çalışmalarını daha da geliştirmeyi onur sahiplerine tavsiye ederim."

Ekrem Cemil Paşa ve Musa Anter'in Anlattıkları...

Ekrem Cemil Paşa da kendi hayatını anlattığı "Muhtasar Hayatım" ad-

lı eserinde Halil Hayali Bey'den büyük bir saygıyla bahseder:

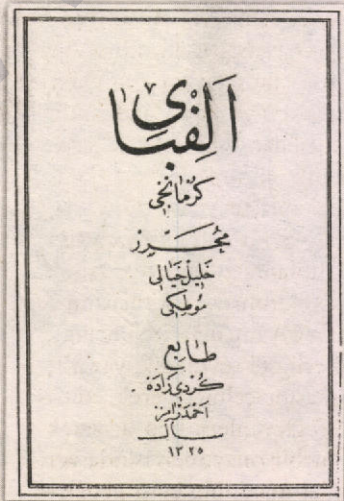
"İstanbul'da Kürt talebelerine hocalık eden, büyük ruhlı ve azimli, pek büyük bir Kürt hakkında bir kaç söz söyleyeceğim. Bu sözünü edeceğim kişi, Motkili Halil Hayali Bey'dir. Aydın, himmetli bir vatanperverdi. Biz gençler bu zatı 1909 yılında İstanbul'da tandık. O vakitler yaşı elliye mütecevizdi. Cuma günleri Divanyolu'ndaki Diyarbakır kıraathanesine gelir bizi toplardı. Kürt tarihinden, Kürt hamaset ve mefahirinden çok şeyler anlardı. Tarihi, milli ve edebi konuşmasının sonu gelmezdi. Biz gençler büyük bir ilgi, zevk ve heyecanla konuşmaları dinler ve çok şeyler öğrenirdik. Bu zat İstanbul'daki öğrencilere 20 sene hocalık yapmıştır. Bunu yaparken de bıkmaz, yorulmazdı. Ben 1928 yılında Kastamonu hapishanesinden çıktıktan sonra, İstanbul'da bir çok defalar ziyaretine gittim. İki seneden beri yataktaymış, 1929'da İstanbul'u terk ederken bu büyük adamı daha ağır hasta bir vaziyette yatakta bıraktım."

Musa Anter de "Hatıralarım" da saygıyla andığı bu değerli insanı şöyle anlatır: "Halil Hayali Bey, kendisini gördüğümde bugünkü Orman Fakültesi baş muhasipliğinden emekliydi. Pırıl pırıl bir ihtiyardı. Oldukça kültürlü ve o ölçüde güzel kalem olan Halil Hayali Beyin gözlerinde adeta vatan aşkı parlıyordu. Benim bütün emelim, sağlığında, bu zalim milletlerin ayakları altında çiğnenen ve bu millete layık olmayan Kürt milletinin kurtuluşunu görmektir derdi. Kızı Nazmiye Hanımla oturuyordu. Halil Hayali, ölümüne yakın kendisindeki alışma notlarını bana verdi. Bunların içinde paha biçilmez vesikalar vardır. Ziya Gökalp'in kendi eliyle yazdığı Kürtçe grameri ve Kürt dili üzerine araştırmaları vardı."

Elifbeye Kurmanci

İstanbul'da vefat eden, Osmanlı dönemi aydınları arasında önemli kültürel çalışmalarıyla saygın bir yere sahip olan Halil Hayali'nin, Kürtçe ile ilgili önemli çalışmalar yaptığı biliniyor. Kürtçe'nin Kurmanci, Zazaki

lehçeleriyle, Türkçe, Farsça, Arapça ve Fransızca'yı bilen Halil Hayali Bey Kürt dilinin bilinen ilk alfabetinin (Elifbeye Kurmanci) yanı sıra Kürtçe'nin Saff û Nahv'ini (Dilbilgisi) ve Kamus'unu (Sözlük) hazırladığı biliniyor. Bunların yanı sıra yayın organlarında çıkan yazıları Kurmanci lehçesinin ilk düzyazı örnekleri arasındadır. O, Türkçe'den Kürtçe'ye çeviri yapan ilk aydınlardan biri olarak da kabul edilir. Halil Hayali'nin bu çalışmalarının duyurulmasının yapılmasına rağmen ne yazık ki dönemin Rojî, Kurd, Yekbûn ve Jîn gibi dergilerinde yayınlanmış yazıları dışında bugün elimize ulaşan başlıca eseri "Elifbeye Kurmanci"dir. ☺

Elektra Uçurumu

Sadece bir an
uçurum kan ve rüzgar
ışınların çarpışmasıyla
yiter
aslan bir pençe indirir
gelir geçer şarabi hayat
sadece bir an
o yüceliğe ermek için
beyazlaşır
her yer

Asırların yargısı
beline bir zamanlar sardığın
hava kabarcıkları moleküller hepsi
onunla yüklü
o kırık arzun şimdi
yaşam alanlarında üçlü bir beden
hiç tükenmeyen saydam
dairelere doğru

Bebek çağ şimdi
ölümlerin coğrafyasında
haritayı yeniden çiziyor
daha şimdiden
çarpmada
yüzgeçlerini hava anemonlarına

Islak otlukta parlayan
kor gibiydi
düşünceleri de
zamanla buluşan bir sarmal
döngüsel açığa eş
gelip giden yarıklar açmıştı toprakta
yerin sıvı katmanı
oynak belirsiz ateşsi
kızıl matematikle yüklü

Bakışlarında gizliydi tüm bunlar
ben gözlerine Antimuan çekerken
kuma yazmıştın ince parmaklarınla
kristalin en ince frekansında
tüm doğum öncesi
kasırgaları
yükselmis seveleri pek uzaktaki aşk mayasını
eğilip bükülebilirliğini
o yüce korkuların
Sırtındaki yük
korku ve yazgı
nice varlığın gizli gölgesi olmadı mı

gülselinal

Vedat Günyol, Nevin Ünalın ve Gülseli Inal

Bir Genç Şaire...

GÜNÜN hikayeleri, acıları, gündemleri, düne ait olanı yener; zira dün çekip gitmiş, olup bitenin dehşeti, gizemi yitmiştir. Yinede bugünün, dün ile beslenip sonraki günlere evrileceğini bilenler, öncekini yadsımaz ve kendi koşulları, dönemi içinde o emeğe bir anlam atfederek temkinli atarlar genç adımlarını.

Bizim adımlarımız ise çok kurşunlanmış; bu yüzden yaralı ayaklar taşıyan ömürlerimiz, kös kös bakınarak uzun yaşayan kaplumbağaların dünyasında, kısacık ömürlerin telaşıyla koşuşturan kelebeklere benziyor... Ama bütün telaşımıza rağmen, biliriz ki kaplumbağalarındır dünya; bunu ve ölümün bilincini hiç unutmadan yaşarız bu yüzden.

Bu yüzden şiirlerimizde “yenik serçe”ler, zarif, kırılğan kelebekler ve hayatla, sistemle erken tanışmanın dehşetiyle yaşından fazla büyümüş başı belâda çocuklar dolaşır hep. Kaplumbağaların, yani yetişkinlerin dünyasında hayatın ve insanın kaç buçuk bucak olduğuna dair hüsransilsileleriyle ihtisash kılınmışızdır çünkü biz...

Bu yüzden bir ömre çok hikaye sığdırıp sağ kalmış olmanın tek imtiyazı, (ki bu bir imtiyazsa) gereğinden fazla anı ve örselenmişlik biriktirmiş olmaktır; ama yazıyorsanız, yazdıklarınızın hayatla sınanmış olmasıdır bir de. Tabii ki bu da “izlenim”siz, hikayesiz olmaya her zaman yeğdir.

Çok hikaye anlatan, ama kendi hayatının hiçbir hikayesi olmayan bazı yeni yetme “yazar ve çizar”lara göre, kendi doğumundan önce hayatın tescil ettiği hiçbir yaşanmışlık yoktur; bu yüzden birinci tekil şahıs anlatımlara kul’dırlar, tüydürler. Çünkü “özne” değildiler ve bu yüzden hayatın öznesi olabilenlere dürtüsel bir nefret duyar, bunu da apaçık adlandırmaktan imtina ettikleri için, öğrenmeye henüz heves ettikleri edebi kriterle bunu açıklamaya, savlarına böyle kılıflar uydurmaya da doğrusu ancak kendilerini inandırırılar.

Aslında anlamak gerekir ki, hayat ve yaşadıkları sosyo-kültürel dönem, onlara büyük hikayelerde, serüvenlerde özne olma ve bu hikayelerin imbiğinden bir “kimlik” oluşturma olanağı da vermemiştir. Verse bile, cüretleri neye, ne kadar yetecekti; o da bir başka boyutudur konunun. Kendi içlerindeki “yabancı”ya ve boşluğa baktıklarında, orada bir “kimse” göremeyince, iğdiş edilmiş içlerindeki haseti bir biçimde istifra etmelerinin de anlaşılabilir olduğunu düşünüyorum...

Muhalf bir kimlik, bazen bir iktidar

Kuşku, bizi çok yetişkin yapar. İnanarak bakmalıyız olup bitene, inanarak dinlemeliyiz insanları. Herkesin yalan söylediğini düşünürsek, kendimizinkiler dışında hiçbir doğrumuz kalmaz...

oluşturur; tabii o “kimlik” çizilesidir. Çünkü muhalif, her tür erk ve kurumun, iktidarın dışında varlık bulmalı, kendine böyle ifade olanakları oluşturmalıdır. Kimilerinin, yazarın “özne” olduğu ifade biçimlerine taşıdıkları antipatiye gelince, burada gözden kaçırılması gereken bir nüans var ki o da şu: Bir adam, askerlik anısını konuşarak anlatıyorsa, sadece askerlik anısını anlatıyordur; ama bir yazar, bir yaşamışlığı anlatıyorsa, o betimlemelerin içinde dünden beslenip diyalektik bir ilintiyle bugünle ilişkilendirilen bir felsefi ya da mantıksal düzenek vardır veya muhakkak olmalıdır. Anlatımının katmanları olmalıdır.

Kuşku, bizi çok yetişkin yapar. İnanarak bakmalıyız olup bitene, inanarak dinlemeliyiz insanları. Herkesin yalan söylediğini düşünürsek, kendimizinkiler dışında hiçbir doğrumuz kalmaz... Bir adam durduk yerde bir süreli yayında bir yazı yazıyorsa, onun bir meramı, hayata, orta yere savurmak istediği bir ünlemi vardır. Ama onun karşısına dikilip, “Dünya kaplumbağalarıdır, bu yüzden bunları yazmaya ne gerek var!” derseni ve demekle de kalmaz, bunu yazılığımıza temel izleği yaparsanız, siz, o kaplumbağaların kulvarından düşünen bir yalancısınız demektir ki, bu üslubu benimseyen hiç kimsenin ne bir yazar ne bir insan olmayı başardığı da görülmemiştir.

Çünkü nereden biliyorsunuz ki o, zaten dünya kaplumbağaları olduğu için yazıyordu.

Ankara’ da bir genç şair, bir gün bana: “Abi, sana çatarsam, yolum açılır! Bu

işler böyle oluyor,” demişti. Sonra da kattığım bir söyleşide (sanırım 1996 yılıydı) bunu yapmış ve:

“Ahmed Arif, Ahmet Telli, siz, hepimiz feodallarsınız!” diyerek kalabalıkta bağıra çağıra beni itham etmişti. Ben ise söyleşi bitince, onun koluna girerek çıkmıştım oradan. Çünkü modernizm sürecindeki bu ülkede yeni estetik ve ideolojik tercihleri, kanımca “feodalleri” de itham eden o yirmili yaşlarında gençler oluşturacaklardı. Feodalite onlarla birlikte tasfiye olacak, (her ne kadar yıkılacak “feodal” ben olmasam da) onlar yıkacaklardı. Bu tepki ve bu ithamın içerdiği ayrık ve içeriden cüret -zira o da bir Kürt’tü- hoşuma gitmişti... “Elbette kızacak, yeni edebi ve estetik tercihleri, kurguları bu hınçtan ve hırstan oluşturacaklar,” diye düşünmüştüm. Sonra o delikanlıyla çok sık görüşmüştüm o dönem. Çünkü esmerliğiyle, cüretiyle bir zaman Diyarbakır’dan gelip geçmiş gençliğime benziyordu.

Yıllar geçti ve o ithamlardan sonra onlardan “yeni” bir edebi-estetik tercih çıkmadı.

İlk olarak 1994’te bir imza gününe geldiğinde tanıştığım o genç, şimdi otuz yaşlarında ve bir anlamda edebiyatın televolecilik boyutunu -özel arkaplanlarla- yeğlemiş görünüyor.

Elbette ki bir yapıyı, bir çatıyı yıkarınız, yıkabilirsiniz; kendinize, ürettiklerinize güveniyorsanız, bağışlamaz, yerle bir edersiniz! Bu, filan müteahhidin binası değildir; sanat ve yazı, hep yeni gelenlerin öncekileri yerle bir etmesiyle gelişmiştir ve edebiyat tarihi bunun örnekleriyle doludur. Ama öncekinin yerine “daha yeni” ya da “daha iyi” bir şey koymamız gerekir. O esmer delikanlıya -ve onun türevlerine- tam on yıl sonra bir çift söz söylemek, bu yüzden farz şimdi: Biz, bu ülkede ustalarımıza çatarak, satışarak şair olmadık. Şiirimizi yazdık, kendi hikayelerimizi anlattık ve bu dünyayla, hayatla, sistemle ve bu sistemin yarattığı ucube insanla ihtilafımızı, birey ve kuşak olarak da coşkularımızı, yıkımlarımızı yazdık. Ama asla eyyamcılığı, ithamcılığı, edebiyat komiserliğini sevmedik; yazarlığımızı bir başkasını çelmeleyerek edinmedik. Bunu yeğleyenlere hep acıyarak baktık. Hatta hiçbir onay mercisinde yer almayıp, şiirimizi manipüle edip gençle-

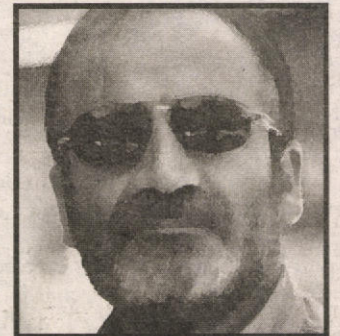
rin önünü kapayanlarla kesintisiz kavgalar ettik.

Ama onlar, edebiyatla iştigal etmek adına bizim yazı hayatlarımızı yakın markaja alıp ithamlar yöneltmeyi, sıkı şiirler yazabilmekten daha kestirme bir yol saydılar. Yetmezlik duygularıyla bizimle, gölgeleriyle, ceketleriyle kavgaya edenler her dönem oldu kuşkusuz. Çoğu zaman bu ülkede bir şeyler yapamayanlar, bir şeyler üretenlerden daha fazla patırtı da çıkardılar. Fakat, şair olmak adına siz, entelektüalize etmeye çalışan bir dilsel üslubun laf ebeliğiyle bir tür edebiyat komiserliğine soyunursanız, zaman, hayat ve şiir sizin üzerinizden geçip gider. Hem zaman hem şiir böylesi bir tercihi her zaman yener... Bu kadar konuşmak yerine, siz insanların okuyup ezberledikleri, olmadı sadece benimsedikleri iki dizinizi göstermelisiniz!

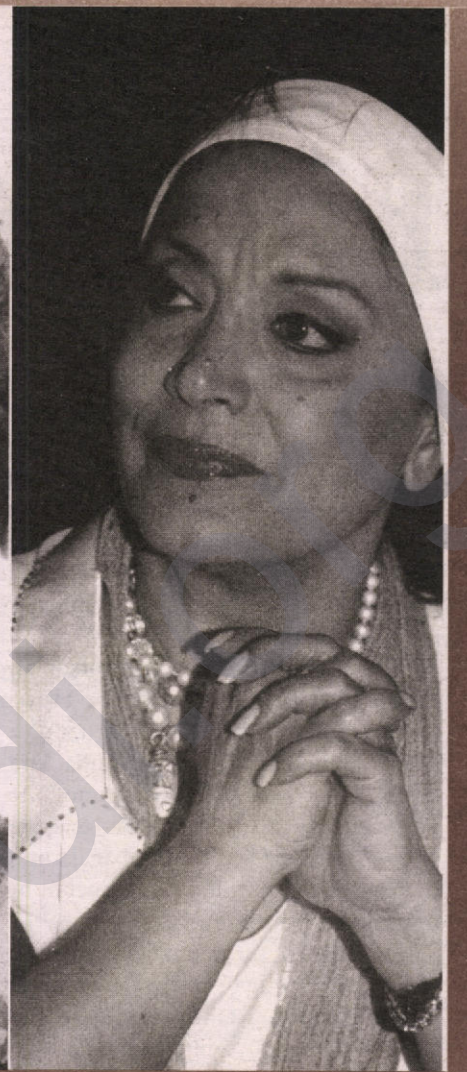
O kötü, bu eğri, bu ilkel de, senin moderniten nerede ve senin ürettiğin ne diye sormazlar mı adama! Bak, on yıl önce bir konferans salonunda beni hiç olmadığım bir şeylerle itham ederken, benim seni, sizi anladığının gölgesi kadar beni anlamaktan yoksun olduğunuzu gördükçe gülümsüyor, çünkü sizi acınası buluyorum. Oysa acınası olmaktan daha berbat ne olabilir?

Hatırlar mısın o ithamından sonra bir ara evime geldiğinde, “Sen edebiyatın Yılmaz Güney’isin” demiştin. Bu komplimanı benimsemedim, ama sustum; çünkü ben bir şey değilim, haddimi de bilirim. Senin yaşından beş yıl eksik süre, yani tam yirmi beş yıldır yazıyorum ve bunun takdirini de kendimin dışındakilere bırakıyorum. Ama sen, asıl sen edebiyatın Erol Taş’ı olmaya çok hazır yanıyorsun sataşan, yargıç kaleminle! Doğrusu nasihat eden ve yaş ve konumda olmayı hiç benimsemiyor ve sanırım ilk kez böyle bir yazı yazıyorum.

Esmer Dergisi, kalbimizin esmerliğinden izler taşıyor. Bu dergi için yazacaklarıma bir tema belirledim: Hüsrans... Bu sayfalarda edebiyat dünyasında, yaşamda tosladığımız “hüsrans”ları yazacağım. Oturup not aldım ki ne göreyim, tam kırk iki “hüsrans” hikayesi konusu saptadım. Tabii siz bir yavaşklar panayırında yaşıyorsanız, bir de esmerseniz, artık “hüsrans” enflasyondur. Üçüncü sayıda görüşmek dileğiyle... (M)

[Yılmazdabaşı]

Siyah perçemini yar yar dökmüş yüzüne

BEN 23 Nisan 1954 yılında İstanbul Edirnekapı'da doğmuşum. Ailem Malatyalı. Doğumumdan 4 sene evvel İstanbul'a gelmişler. Annem babam terziydi. Babam memlekette usta bir terziymiş. Benim adımlı halam koymuş. Halam, ev sahibi Belkis Hanımı severmiş. Belkis Hanım ile eşinin muhabbetleri halamı çok etkilemiş, 'İnşallah kızımızın da onun gibi kısmeti iyi olur, iyi kocaya varır' demiş. Gerçekten de öyle oldu."

14 SENEYE DEĞDİ Mİ?

Burada kahkahalarla gülüyor kırmızılar içinde karşımda duran minik ama kendinden emin duruşuyla Belkis Hanım. Duymuşluğum vardı şimdiki eşiyile yıllarca süren kaçamakları. Zira Sami Bey, bu küçük kızın Ankara'da pavyonlarda türkü söylediği sıralarda koruması ve aynı zamanda şoförüydü ve evliydi. Sami Bey eşinden boşanamadığı için Belkis Hanımla o çok istedikleri izdivaçları gerçekleşmiyordu. Ama dile kolay 14 sene beklemişler ve şimdi 14 yaşında bir oğulları var. Değmiş mi 14 sene diye merak edip soruyorum?

"Tabi tabi, değmez mi? Eşimden çok memnunum, Allah bin defa razı olsun."

Konu evlilik olunca laf uzar diye ben hemen toparlıyorum ve hikayenin başına dönmek istiyorum; anne Fatma Akkale ve Abdullah Akkale'nin köylerinden çıkıp büyük şehirlere gelişle değişen hayatlarına ve bir terzi çocuğu olmanın

reyhanalaççığecik

reyhancicek@esmerdergisi.com

80'lerde her Cumartesi beklediğimiz müzik eğlence programlarının değişmez bir simasıydı o. Parlak kıyafetleri ve "Dağlar Seni Delik Delik Delerim" türküsüyle ailemizden biri olmuştu. Ne o sahneye çıkmaktan bıkiyordu ne de biz onu seyretmekten... Zaman içinde TRT ile arasının açıldığı dönemler de oldu, "Devlet sanatçılığı" ödülünü red ettiği de... İşte 30 yıllık sanat hayatına 22 albüm, 10 film sığdıran Belkis Akkale'nin portresi...

ne demek olduğuna...

"Ben terzi bir ailenin çocuğuyum, aynı zamanda babam köyünün en iyi sanatçısıymış. Ağır misafirler köye geldiğinde muhtar, 'Abdullah'ı çağırın' dermiş, 'türküler söyleyin'. Bu yüzden ben gözümü açtığımda elimde dikiş iğnesi, dilimde türküler vardı, baba mesleği olarak. Terzi çocukları beni anlar. Her ne kadar konfeksiyona yenilmiş olsa da terzilik mesleği, mahalle köşelerinde hâlâ varlığını sürdürmeye çalışanları gördükçe duygulanırım. Benim terziye de olur olmaz iş çıkarırım ki o işine devam etsin. Terzi çocukları çok iyi bilir, terzi ailenin yaşantısı çok zordur. Bütün çocukların ellerinde iğneler vardır, sufleler yapılıır, düğmeler dikilir, ilikler açılır ama sonuçta meslek olarak seçilmez. Çünkü çocuklukta bayağı bir bıkkınlık verir zaten. Çocukluğum böyle türkülerle, dikiş iğneleriyle geçti."

Anlaşılan kumaşa teyel yaparken müziğe teğet bir çocukluk geçirmiş. Müziğe nasıl başladı acaba?

"Babam sesinin sürekli takdir görmesinden olacak, İstanbul'a geldiğinde ders almayı kafasına koymuş. Ona Sadi Yaver Ataman'ı önermişler. Ataman'dan ders almak istemiş ama hayat koşulları buna müsaade etmemiş. Bir yandan çocuklar, bir yandan iş, İstanbul'un sırtına yüklediği garibanlık da eklenince ders alamamış ve içinde ukde olarak kalmış. Ben de terzilik yapmak istemediğimi ve mü-

ziği meslek olarak seçmek istediğimi söylediğimde 'Sadi Yaver Ataman'ı bulayım, ben ders alamadım, sen al' dedi ve benim yolculuğum burada başladı. O sırada Gültepe'de oturuyordum, Levent Ortaokulu'na gidiyordum. Tesadüfe bakın ki Sadi Yaver Ataman'ın dershanesi de Levent'teymiş. Gittim dershaneye, hocam sesimi dinledi ve beğendi. Böylelikle müziğe ciddi anlamda başlamış oldum. 7 yıl kadar müzik eğitimim devam etti. Daha sonra Mecidiyeköy'de Belediye Konservatuvarı'na geçtim. Hocam bende bir ışık görmüş olacak ki yaşadığı için oğlu Adnan Ataman'a emanet etti. Babam bana kaset yapabilmek için bir plak şirketine ortak oldu."

Ortak babasına sürekli senet imzalatınca işler kötüye gider ve aile apar topar '74 yılı Aralık ayında Ankara'ya göçmek zorunda kalır. Burada da zor günler yaşarlar. Belkis Hanım Ankara pavyonlarında sahne almaya başlar. Sesinin güzelliği Ankara'da kısa zamanda kulaktan kulağa yayılır. Öyle ki dört beş yerde birden sahneye çıkar. O dönemler İbrahim Tatlıses, İzzet Altınmeşe de pavyon şarkıcıları arasındadır. Türküleriyle esip gürleyen bu esmer erkeklerin arasında bu esmer kızın ünü çok geçmeden duyulur. Televizyon yapımcıları, Ankara Radyosu'nun müdürleri çıktığı bar ve pavyonlara giderek onu dinlemeye başlar. Bu kadar merak neyin nesiydi?

"Eğitimli olduğum için ayrı bir ilgi görüyordum. Aynı zamanda piyasa türkülerinin dışında icrası zor türküler okuyordum. Ankara camiasının arasında hoş bir dedikodu dolaşıyordu; 'falan-

ca kızın sesi çok güzel, filanca yerde okuyor, dinlediniz mi' diye. Sonra yapımcılar el attı. Ankara TRT yapımcılarının tamamının üzerimde emeği var. Ankara'ya gidişimden iki yıl sonra, radyo müdürüm Mustafa Geceyatmaz'ın teşvikleriyle programlara başladım.”

Ankara onu yeterince tanıdı. Çalıştığı gece kulübüne gelip giden yapımcılardan Yaşar Kekava onu dinler dinlemez hemen teklifini sunar. 45'likler dönemiydi ve ilk longplayini Orhan Gencabay'ın da ortak olduğu Kervan Plakçılıktan çıkarır. “Gam Elinden” longplayi böyle çıkar ortaya.

SAĞOLSUNLARI

Belkis Akkale hakikaten vefalı olacak ki söyleşi boyunca, ona yardımları dokunan İhsan Öztürk ve Musa Eroğlu, Erkan Sürme, Sadık Dinçer gibi dostlarının isimlerini telaffuz ederken araya hep 'sağolsunlar' girdi.

“Ankara'da başka bir hava var, gerçek dostluk orada yaşanıyor, katıksız, çıkarsız. Dostluklarımızı hâlâ sürdürüyoruz. TRT'ye çıkabilmem için bir demo hazırlamam gerekiyordu. Ama stüdyo ve orkestra param yoktu. İlhan Erten, Sadık Dinçer, Musa Eroğlu, İhsan Öztürk, Erkan Sürmen stüdyoya girdiler. Hem ücret almadan çaldılar hem de stüdyo paramı ödediler. Var mı şimdi böyle bir şey? Şimdi gençleri parayla stüdyoya koyuyorlar, kandırıp borçlu çıkarıyorlar.”

PAVYONDA BİR ZAMBAK

Televizyonun, radyonun yaygın olmadığı, daha doğrusu mertliğin henüz yeni yeni bozulmaya başladığı o dönemlerin gece kulüpleri, gazinoları da başka bir dünya olmalıydı. Eski Yeşilçam filmleri gözümde canlandı. Gecenin sonlarına doğru programa çıkan, etkileyici sesleri ve endamlarıyla assolistler ve masalarında sessiz sedasız içkilerini içip şarkıları can kulağıyla dinleyen gayet zarif insanlar. Gerçekten böyle miydi dinleyici?

“Müthiş bir kalite vardı. Ben gece kulübünde okuduğumu hiçbir zaman saklamadım. Bazı sanatçılar geçmişini saklar. Ben saklamadım ama her zaman ders aldım ve övündüm. Geçmişimden tertemiz bir zambak gibi çıktım. Geride benim hayatımı lekeleyecek hiçbir kara leke bırakmadım. Kesinlikle benim elimde olan bir şeydi. Ben geçişimle her zaman gurur duydum. Pavyonlarda, gece kulüplerinde solistlik yaptım; az buz değil sekiz yıl sürdü. Ama onurumdan, namusumdan, idallerimden hiçbir zaman taviz vermedim. Arabesk, fantezi söylememi istediler ama ben türkülerimden taviz vermedim. Hatta ve hatta beste bile okumadım. Şimdi Belkis Akkale olarak dimdik ayakta durabiliyorsam ve hâlâ geçerli, saygın bir sanatçı olarak kabul ediliyorsam önemli saydığım bu vasıflarıma borçluyum. O zamanlar kalite vardı deyince bazı kesimler kızıyor ama gerçek bu. Ben Ankara pavyonlarında yıllarca solistlik yaptım. İnanın orada en küçük bir ahlaksızlıkla karşılaşmadım. Çünkü şekil olarak kendimi ortaya koymuştum. Herkes bana bacı diyordu ve öyle de kaldım.”

“Dadey” albümünden sonra “Dağlar Seni Delik Delik Delerim” türküsü gibi dört beş türkü birden patlar. Bu şöhreti artık İstanbul paklayacaktır. İstanbul'a ge-

lir ve büyük, şaşaalı, görkemli gazinolarda sahne almaya başlar. Ama gözünde büyütüğü İstanbul gazinolarının kaliteden uzak ortamını görünce Ankara pavyonlarını arar olur.

“Ankara'da türkülerime müdahale etmek istediler, ettirmedim; onlara saygıyla dinlemek düştü. Kıyafetlerim oldukça kapalıydı, ellettirmedim; bana bacı lakabı taktılar. Gelgelelim İstanbul'da da aynı kurallarımı koydum. Fahrettin Aslan bana programına zurna almamamı söyledi ama ben zurnasız çıkmam dedim. Kabul ettirdim ve ben zurnamla sahne aldım. Türkiye'de halk müziği'nde bu bakımdan bazı ilkleri başlattım.”

AYRILMAZ İKİLİ

Onu hep ikili hatırlarım ben. Önce İzzet Altınmeşe daha sonra Arif Sağ ile... 1988 yılında İzzet Altınmeşe ile yaptıkları “Ezgi Şöleni” 1 milyon satar. Arif Sağ'la ise birliktelikleri ta 1978'lere uzanıyor, “Gam Eli” albümüne kadar. Daha sonraki sahne üstü beraberliklerine ve “Seher Yıldızı” albümünde kimileri dudak büküyor kimileri ise hiç hoş karşılamıyor. Nedenini sorunca epey bir duruluyor?

“İkimizin yaratacağı etkiden korkanlar oldu. Halk müziğinin gelişmesinden yana olmayanlardı bunlar. Ama biz bunlara aldırış etmedik ve doğru bildiğimiz yoldan ilerledik.”

Söz dönüp dolaşiyor, Kürtçe türkülerin, şarkıların Türkçe'ye çevrilmesine geliyor. Yıllarca Kürtçe ezgileri Türkçe diye dinletmişlerdi halka. Belkis Akkale bu konuda nasıl davranmıştı?

Özellikle Kürtçe'den çevrilen türküler tepkiliyim. Şimdi yasaklar kalktığı için herkes söyleyebiliyor ama o dönemler Kürtçe ezgiler çok istismar edildi. Sözler değiştirildi, kiminin bir bölümü alındı, altına alakasız imzalar atıldı. Bu resmen bir talandı. Bunu yapanların hemen hepsi de Doğulu ve Kürtçe bilenlerdi. Sıkıysa orijininden okusunlar, yapamıyorlarsa hiç karışmasınlar. Çünkü parçayı estetik masasına yatırıp, orasıyla burasıyla oynarsan ondan bir hilkat garibesi çıkar. Bu bir dili inkar etmek, onu yok saymaktır. Mozaik sözcüğünden insanlar neden korkar anlamam. Biz bu kültürel hakları savunurken, dizini kırıp evinde oturanlar şimdi “Kürtçe moda oldu” deyip bir Kürtçe türkü ezberliyor ve koşa koşa stüdyoya giriyorlar. En büyük istismar budur. Alevi deyişlerine de aynı şeyler uygulanıyor.

1980'le 1990 arası Belkis Akkale bir kadın halk müziği sanatçısı olarak neredeyse tek tabanca ilerler. On yıl içinde Ankara-İstanbul arası mekik dokur. Gazino programları, televizyon programları, albümler ve 10 sinema filmi derken yıl 90'lara dayanır ve art arda ailesinden iki kişiyi kaybedince sesi soluğu kesilir.

“Babamı ve kardeşimi kaybettim ve ardından çok kötü günler geçirdim. Ama Doğan Can doğunca yeniden hayata bağlandım. Bunları dışarıya hiç yansıtılmamaya çalıştım ve oğlum doğduktan sonra da oturup düşündüm, şöhret ve para mı yoksa mutlu, sıcak bir yuva mı istiyorum diye. Ve Doğan Can baskın geldi. Şimdi Kültür Bakanlığı'na bağlı bir sanatçı olarak çalışıyorum, yetiyor bana.”

Nişa[ha]ne!

Banu S'ye, hep...

1
ister üzü ister üzüme, ben her ikisiyim nasılsa
kalbimdeki yalnızlıkla geldim bu bedzâh dünyaya
ağızımdaki yalnızlıkla gideceğim
kadın var, tanrı var, aşk yok diyerekten
kadın var diye tanrıya inanaraktan
böyle nebi'l böyle derin böyle ağlaya ağlaya

2
kalp solda aşk sağda olduğundan
kırım ve bıçağım sende durduğundan
içimi ellerinle yunduğumdan—
eğil bak içime, zamanıdır, içim senindir!
seni sana bir bir göstereceğim!
anladıklarımın kitabı var orda: aşk kadın mahşeridir!

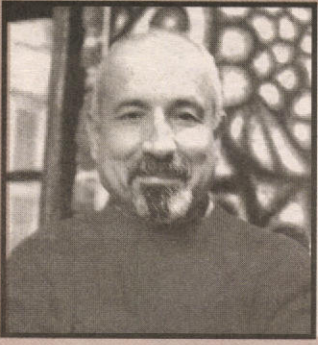
3
senle ve harflerle uğraştığımdandır harap ve huruffi bir adamım
tesadüfe bak ki, “h” harfiyle başlayan hüznü bir ad adım
gidip gidip ellerinin cennetinde ölsün de yedi harf
inaniyorum ki, benden başka hiçkimse dolduramaz kader hurufatımı
b: boynum ve öpülme yerlerim boğum boğum kangren
s: parmakuçlarım zehir uçlarım, kalbime dolanan yılan
ömrüme baka baka anladım ki aşk denen mabet yalan!

4
bak, sen yine yoksun, sahi hiç olmadın ki
memleket işi çakımı sevgili edasıyla etimde gezdiriyorum
tek kelime Kürtçe bilmesem de senden vahiy kızım—Bejan Sidre
Hakkârı uzağı bir Kürtçeyle ne de içli açılıyor—
oysa ben seni ağzındaki ve saçlarındaki İzmir'den sevmiştim
bağışla, hastalıktan mı yaşlılıktan mı ölüm duygusundan mı ne
insan kendini yas aşireti içinin doğusunda buluyor
âh, hazır bulmuşken, sende kendimi bi'güzel öldürebilsem
işte o zaman ben de, sana fena halde fotojenik gelirim!

5
kanser şair hastalığı değilse eğer, beni bir kadın öldürsün
vefâ'
en ve lütfen!

hüseyinalemdar

enver sezgin

sezginerdem@superonline.com

"İNTİHAR NEKE ROJNAME'KE BİKİRE"*

Rojname Türkiye'de çıkan ilk Kürtçe gazeteydi. İlk sayısı çıktı, 43 bin sattı ve bitti...

BİR gün Av. Ahmet Zeki Okçuoğlu bana Kürtçe gazete çıkarmak için bir teklif getirdi. Elbette bu teklifi başka arkadaşlara da götürmüştü. Çıkarılacak bu gazete sadece siyasetle ilgilenmeyecek, sosyal, kültürel, sportif ve başka bazı konuları da işleyecekti. Haber niteliği taşıyan, tabloit boy bir gazete olacaktı. Haftalık popüler bir gazete.

BAŞLAMADAN BİTTİ

Birkaç toplantıdan sonra gazetenin çıkarılmasına karar verdik. Ancak bunun o kadar kolay olmadığını kısa sürede anladık. Yine de işe koyulmaya karar verdik. Evvela bir şirket kurmamız gerekiyordu. Şirketimizin ismini de Mizgin A.Ş. olarak tespit ettik. 8 Ağustos 1991 yılında şirketin sözleşmesini imzalamak için Sultanahmet'teki bir notere gidip sözleşmeye imzalarımızı attık. Şirketin kurucuları; Av. Ahmet Okçuoğlu, Av. Kamber Soypak, Hasan Deniz, Enver Sezgin, Fevzi Özmen, Mevlüt İlgin ve Hacı Goya'dan oluşuyordu. Aslında ilk başlarda yukarıda adı geçen arkadaşların yanı sıra Mustafa Aksakal da bu projenin içinde yer alıyordu. Ancak yaşanan bazı sorunlar yüzünden bu arkadaşımız geri çekilmek durumunda kaldı. İmzalar atıldıktan sonra bunu kutlamak için Çağaloğlu'ndaki Buhara Restoran'ına gidildi. Yemek sırasında doğal olarak gazete hakkında konuşmaya başladık. Keyifle başlayan gece tatsız bir biçimde sona erdi. O gece Ahmet Zeki Okçuoğlu ile Hasan Deniz arasında gazetenin yayın politikası ile ilgili tartışmalar oldu ve giderek bu tartışmalar daha da sertleşti. Bunun üzerine şirket kurulduğu gibi bitti. Ahmet Zeki Okçuoğlu, ise bu dağılmaya rağmen dergiyi çıkarma çalışmalarına devam etti ve yurtdışında yaşayan Eşref Okumuş ile başka bazı arkadaşlardan aldığı destekle işi iyice olgunlaştırdı. Gazetenin adı 'Rojname' olacaktı. Tamamı Kürtçe çıkacak olan bu gazete yayımına prova sayısıyla başlayacaktı.

ERTUĞRUL ÖZKÖK'ÜN YAZISI

Rojname baskıya girmeden birkaç gün önce Ahmet beni arayıp kendisine yardımcı olmamı istedi. "Basınla ilişki

Soldan sağa: Av. Kamber Soypak, Enver Sezgin, Hacı Goya Av. Ahmet Zeki Okçuoğlu, Mevlüt İlgin, Fevzi Özmen ve Av., Hasan Deniz, Rojname'yi çıkartacak şirketin kurulması için yapılan toplantı yemeğinde.

kurup, köşe yazarları ile diyalog sağlayalım. Bu bizim için önemli" dedi. İlk evvela Cengiz Çandar'la görüştük. Daha sonra da Mehmet Altan ve Taha Akyol'la diyaloga girdik. Görüştüğümüz gazetecilerden biri de Hürriyet gazetesi yazarı Ertuğrul Özkök'tü. Bir akşam üzeri Hürriyet gazetesindeki çalışma odasında görüştüğümüz Özkök bize çok yakın ilgi gösterdi. Yaklaşık bir saat boyunca ona gazete hakkında geniş bilgi verdik. Birkaç gün sonra ise Rojname başlıklı bir yazı yazdı.

Görüşmeler tamamlandıktan sonra, gazete hazırlığı da bitmiş, sıra baskıya gelmişti. Rojname, Güneş gazetesinin Beyazıt'taki matbaasında basılacaktı. O sırada gazete kapanmış ve çalışanlar tazminatsız işten çıkarılmıştı. Çalışanlar matbaayı terk etmeyip, dışarıdan aldıkları işlerle yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlardı. Gazete akşam saatlerinde basıma girdi. Ancak bir süre sonra makineler bozuldu. Oysa gazetenin sabah saatlerinde dağıtım şirketine gitmesi gerekiyordu. Ahmet bu duruma son derece sinirlendi. Matbaa çalışanlarına bağırıp çağırıyor, onları basımı bilerek engellemekle suçluyordu. Çalışanlar ise makinenin bozulduğunu anlatmaya çalışıyorlardı. En nihayet makine tamir edildi ve baskıya devam edildi. Ben birkaç saat sonra matbaadan ayrıldım. Ahmet ve öteki arkadaşlar orada kaldılar. İkinci gün öğleden sonra Av. Eren Keskin beni aradı. O zamanlar Ahmet ile nişanlıydılar. Ahmet ortalıkta yoktu. Eve gitmemiş, yayınevine de uğramamış. Telaşlanmaya başladım. Taha Ak-

yol'u aramaya karar verdim. Akyol hemen İçişleri Bakanı'mı aramış. Daha sonra da Vali ve Emniyet Müdürü'ne telefon etmiş. Bir saat sonra Eren beni tekrar aradı ve Ahmet'in ortaya çıktığını söyledi. "Neredeymiş" diye sordum. Yayınevinin hemen bitişiğinde depo olarak kullanılan küçük bir oda vardı. Ahmet burada kitapların üzerinde uyumuş. Bu haberden sonra Taha Akyol'u arayıp haberi ona da ilettim. Rahatladı. "Gidip kendime bir çay ısmarlayacağım" dedi.

ORHAN DURU'NUN CEVABI

Gazetenin dağıtımından iki gün sonra bir basın toplantısı yapmaya karar verdik. Bütün gazetelere bu toplantı ile ilgili fakslar çektik. O zaman tek özel televizyon Star'dı. Başında Orhan Duru vardı. Telefonla kendisini arayıp, onu ziyaret etmek istediğimizi belirttim. "Ne hakkında?" dedi. Konuyu anlattım, "anlaşıldı" dedi. Ziyaret etmek isteğimizi tekrar hatırlattım. "Hayır!" yanıtı aldım. "Korkmanıza gerek yok," dedim. "Korkmuyorum." deyip telefonu kapattı.

Basın toplantısını Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin toplantı odasında yaptık. Konuşmayı Ahmet Zeki Okçuoğlu yapıyor, ben ve Eren ise yanında otuyorduk. İkinci gün bütün gazeteler, toplantıyı okurlarına birinci sayfalarından duyurdular. Gazeteye müthiş bir ilgi vardı. Türkiye'nin pek çok il ve ilçesinden gazete merkezine telefonlar ediliyordu. Tebriklerini bildirenler, dayanışma duygularını iletenler, sevinçten ağlayanlar... 43 bin adet basılan

gazete birkaç gün içinde tükendi. Rojname'nin sahipliğini Ahmet Zeki Okçuoğlu, genel yayın yönetmenliğini de Eşref Okumuş üstlenmişti.

VE ROJNAME ÇIKTI

Ve sonunda 29 Aralık 1991'de Rojname kırk sayfa olarak çıktı. Gazetenin kapağında devrik diktatör Saddam'ın ordusu tarafından yapılan bombalamada yaralanan Şermin adındaki yaralı bir Kürt kızın resmi vardı. Yirmi ve yirmi birinci sayfalarda ise öteki yaralı Kürt çocuklarının resimleri bulunuyordu. Kültür sayfasında Octavio Paz vardı. Bir başka bölümde ise Mehdi Zana'nın 'Bekle Diyarbakır' adlı kitabı tanıtılıyordu. Sinema bölümünde Yılmaz Güney'in Yol filmi, müzik köşesinde de Şivan'la yapılan bir söyleşi yer almıştı. Mehmet Ali Eren, Çağatay Anadolu, Tark Ziya Ekinci, Ercan Kanar, Mehmed Uzun yazılarıyla gazeteye renk katmışlardı. Başyazı ise Ahmet Zeki Okçuoğlu tarafından kaleme alınmıştı. Dergide spor bölümü de unutulmamıştı. Bu bölümün konuyu ise Hakkari Belediye spordü. Ferhat Tugan takım antrenörü Salih Yıldız ile keyifli bir söyleşi yapmıştı. Hakkari spor antrenörü sorulan bir soruya verdiği yanıtta şöyle diyordu: "Fenerbahçe ile maç yaparsak çok çok 5-0 yeniliriz."

SIFIR SAYISINDA KALDI!

Gazetenin arka kapağında İnsan Hakları Derneği'nin bir anketine yer verilmişti. Ankette Türklere şöyle bir soru sorulmuş; "Eğer diliniz yasaklı olsaydı ne yapardınız?" Çoğunlukla şu yanıt verilmişti: "İntihar ederdik." Yine arka kapakta bu ankete bağlı olarak büyük harflerle yazılmış şöyle bir cümle dikkati çekiyordu: "İNTİHAR NEKE ROJNAME'KE BİKİRE"

Rojname dağıtımına girdiği ilk andan itibaren olağanüstü bir ilgiyle karşılandı. Kırk üç bin adet gazete birkaç gün içinde tükenmişti. Türkiye'de yıllar sonra yayımlanan ilk Kürtçe gazete olan Rojname önemli bir boşluğu doldurmaya adaydı. Ancak ne yazık ki mali sorunlar ve başka bazı problemler nedeniyle sıfır sayısı ile kaldı.

*İntihar etme bir Rojname al

analar dolusu

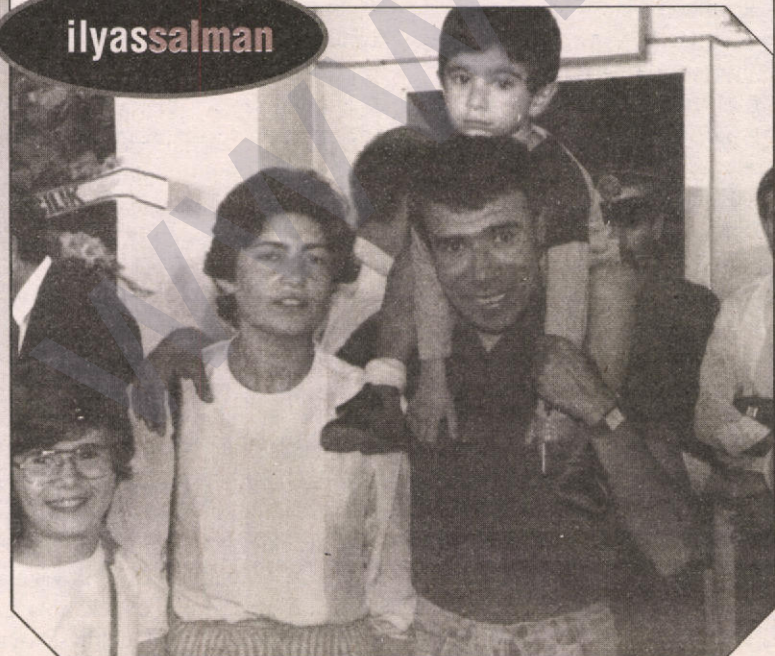
Sevgili abim Ahmed Arif'e

Tamam anadolum
Tamam canımın içi ihtiyar
Akdeniz'in altın sopalı
çobanı
Geçmiş anmak yaramıyor
sana
Anmak yaramıyor sana
çocuklarını
Hangi yolçatındasın
bilmiyorsan
Gelmiyorsa beklediğin sevgili
Neye yarar
Geçmiş duraklarda kalan
ışıklar.
Bitiriyor seni
Kendi uydurduğun yalan
Bitiriyor seni
İhanetler ayrılıklar
Tamam
Kabul
Eyvallah.
Adem de Havva da senin
çocuklarını
Belki senin
Güleç verimli yüzüne
Nasırlı insafsız topuklarını
İlk basan onlardı.
Dolaşırlardı başı dik
Onurlu ve çetin güzelliğinde
Mağara, dulda
Kuytu koyak aramazlardı.
Sevişirlerdi özgür, aleni
Sevişirlerdi.
En sivri en alnı açık yerinde
Ağrı gibi
Van gibi
Anam gibi güzelliklerin
vardı.
Üç yanın deniz vurgunu
Orta yerin göller göletler.
Hele yazın
Akşam güneşinde

Bizansa dön arkası
Solyanağında
Urfa, Diyarbekir, Mardin
Birer yakışıklı şark çobanı.
İnanıyorum
O gün olası değildi
Bugün de zor bulmak eşini
Büyük ihtimal
Ademoğlu Kabil
Seni paylaşmamak için
Boğazladı kardeşini.
Ama yeter Analar dolusu
Bırak şu emekli avcı
kahramanlığını
Bırak kemikleriyle çelik
çomak oynamayı
Urfa önünde kurşun
atanların
Sen kendine bak eski
delikanlı
Eski kahraman
Hangi kalemin yazısıdır
"Zorlu yazısıdır bu"
Seni bile kalles etti zaman
Hele bak
Nice muhbir babalar
doğurdu bağrın
Lanet okuyor sana
Dün uğruna can veren
çocukların.
Artık görmüyor gözlerin
Engereğin çatal dilini
Görmüyor gözlerin
Karlı kalles hainliğini
uçurumların
Sen söyle de pörsümüş
yüreğine
İhbar etmesin
Karda kışta kimseye
Saklandıkları yerleri bizim
çocukların

(21 Mayıs 1987)

ilyassalman

Dipteki aşk mektupları

azadaktürk
azadakturk@yahoo.com

RÜZGARIN uğultusuyla kazıyorum ismini. Tatlı hayatım, kalp acısı karşısında çaresiz. Her defasında elem yağıyor aşk ektiğim tarlama. Yoruldum arzularımı kovalamaktan. Umut cesaretimi bağıslıyor. Başımı yana çeviriyorum, önümden geçen alev toprakların yakıcılığından ürkerem.

Sana gelecektim bugün. Güneşin cömertliğinin üzerinde olduğu bir güne uyanırken, zamanı da yanıma alıp yola düştüm.

Yanık susam kokan buğdayların samimiyetiyle avuttum kendimi. Sensizdim. Akşam üzeri güneşin batışına doğru tepedeki büyük çınar ağacının altına uzandım.

Görüştiğimiz zaman yüzünün alacağı her şekli aklımdan geçirdim. Sınava hazırlanan öğrenciler gibiydim. Alalacele notlarına göz attım. Hiçbir sınava böyle hazırlanmamıştım. Görsen, o müthiş kakhahalarından birini patlatıp kahrederdin bu suskunluğu. Yanaklarım nar kızarıklığına büründü.

Kaşlarını yay gibi gerdiğinde mimiklerini zorlayan cümleler dudaklarında birikiyor birer birer. Ezberimde tarihin, hiçbir meydan muharebesinde kazanamadım seni.

O yüzden görüşeceğimiz zaman giyeceğin elbiseyi bile önceden bilmeliydim. Öfkeli bir tepkinin beklentisi ve titrek ses tonuyla telefonda; ilk karşılaşmamızda üzerinde olan şark usulü tasarlanmış, beyaz papatyaya desenli, hafif solgun, sarı renkli tişörtünü giymeni istemiştin. "Hayır" diyemedin. Kızgın mısın?

Çok oldu görüşmeyeli. Fırtınanın gazabına uğradık. Talih kuşu bir başka bahar daydı. Anlamı yok geçmişi anmanın, karşındasın. Sorularımı gömdüm, hadi sev beni.

En kuytu aralıkları aydınlatan bedenim sessiz adımlarla yaklaştığında, vücudunu keskin çizgilerle saran parlak mavi halenin ışıkları, şehri yutan sis bulutlarını dağıtarak gözlerime vuruyordu bitkin, dirençsiz teslim hazırlanırken.

Büyünün etkisine girmiştim. Kalbimi yokladığımda araf misafirlerine bahsedilen görsel hazı yaşadığımı farkettim. Deli olmadığımı, aklımdan emanette tutulduğunu söyledin. Eridim, denizine yürüdüm kalbimin nehriyle.

Omuzlarındaki turuncu beyaz, açık çimen yeşili-gece siyahı kelebekler güzel tuzaklardı. Oyuncaklarını hatırlattı bana. Çocukluğumu özledim. Özlemim kin tutmuş gönlümü çözdü. Kandırılmanın kapılarını çaldığımda aşka geldim. Beyazın en güzel hali turuncu saçlarını süsleyen zarif tacına giydirilmişti.

Kimdin sen, kime geldin?

Kimseye gelmediysen, bana gelir misin!.. Hadi sev beni.

Gözlerini kapat, dudaklarını da. Sevgin sızmamalı. İçin kıpırdıyor. Karanlık sarsılıyor. Titriyorum. Çıtt! Kırıldın, içimdeydin. Kahr doluyum. Ne olur öleyim. Öksüz bir hayatı yaşıyorum.

Susma, artık bağır. Dinle, derinden keman sesleri geliyor. Bir adam bilmediğimiz bir dilde soneler mırıldanıyor. Dili kimin umurunda. Güzel şeylerden bahsediyor. Seni sevdiğimin bir fısıltı olmadığından mesela.

Gölgelerden bahsediyorum sana. Sürekli duvarlara çarpan bir gölge. Kaçma duvarlardan. Takvimleri takip et, aşk zamanı.

Kapı girişine saçların sıkışmış, yakalıyorum. Arkan dönük, ciğerlerine çekiyorsun nefesimi. Dudaklarını gömüyorsun dudaklarına. Kiblem çakar gözlerin. Oturuyoruz, sofrayı hazırlıyorsun. Tuttuğum ellerini kaçıyorsun.

Kirli sarı ışık, uyuyan karanlıklar, alca duvarlar, mahfuz bir lemh ve sen; güzel narçiçeği. Dilinle ıslattığın titreyen parmağını daldırıyorsun havaya, rüzgar alıp oynatıyor.

Yerden bir kelime alıp, saçlarına takıyorum. Kaşlarınla kaçış planlarım suya düşüyor. Uzayıp inceliyor ve gözlerine... Ah! Canazar sevgilim. Biliyorum, insan başka ne ister ama!..

Kolların açık, tenin alasulu, ateşin. Mesafemiz azaldıkça çoğalıyoruz ve sevişme rengine geçiyor pencereler.

Sevişmiyoruz, duruşumuz, köşeyi dönüp merdivenlerden inişin, çıkışım, kapı girişleri; gölgem, gaddare gözlerini kapatan göz kapakların; hapishanem dudakların, ellerin; kaderim, açık kolların kiblem, hatırlamayışların kaçınıcı azap, kimsesizliğimiz, yorgunluğumuz. Konuş! Eğer sonunda yüreğimizdeki fırtınaları gömeceksek sessiz kalmanın ne anlamı var.

Zaten kemancı yemeğini alıp evine çekildi. Şarkı, şarkımız. Biliyor musun kimse bilmiyor!.. Amena, arpağ leventte. Eşkiyam ol, sığınacağın olayım.

Azar azar çekiliyorum denizin rahmine.

Suya bağışlanmış bedenim, ladesi kaybetmiş ruhumun ıssız lacivert gecesinde geziniyor. Ardıc ağaçlarının gölgesinde şeyda halinle uzanmış, kim gelse şeytanına şikayet ediyorsun.

İlk bir melteme sarılıp usulca çöküyorum.

Mephisto çatalını göğe kaldırıp, saphıyor kalbime kıskanç öfkesiyle.

Bişerm kakhahalarını döküyor ellerine. İmdat diyor soluk soluğa kalbim, imdat! Mora çalıyor yüzün, gözlerindeki çaresizlik büyüdüğü.

Kalbimin ötesine gitme, kaybolursun... ☺

Koçero derler o şakinin adına...

"HAYATIMDA BU KADAR AJİTATİF, BU KADAR TANSİYONLU BİR ŞİİR OKUMAMIŞTİM..."

[eylül.geroğlu]
eylul@esmerdergisi.com

NE ilham perisiymiş ya!.. Hani geçen sayıda Onur Akın'dan bir ipucu alamadık da, en azından, dişi midir yoksa erkek midir diye bir hocaya soralım diye bağladık ya mevzuu... Sen misin bağlayan... Gören, işiten, yollarımı bağladı bir ay boyunca: "Sordun mu; kız mıymış, oğlan mıymış?" diyerekten.

Ne bileyim kardeşim, sorguya yeni başladık daha, durun bakalım... İlk sorguda erkekten laf alamadık, ikinci sorguya bir kadın alalım, bakalım ne çıkar? Olmazsa üçüncü sorguya üçüncü bir cins alırız, ne belli olur?

Bu kadın bestecilerin en şahı, en şahanesi kim ola ki? Sezen Aksu desen, çalınacak kapı en az seksen... Bu ara çok bir "İN" Nazan Öncel: Sıkıysa ara, bir çık, bir in, kapı duvar, dön gel...

Derken motorlu kurye zili çalıp nice-dir beklediğim paketi bırakmaz mı? Bir açaım ki ne göreyim: Oh my good! Selda Bağcan'ın bütün CD'leri! Tanrım, benim sana ne hayrım dokundu ki beni bu kadar çok seviyorsun? Bu nankör kulun ister bir göz, sen verirsin iki göz!

Canım Selda'm.. muhteşem kadını.. şahane bestecim... Yurdumun gelmiş-geçmiş en güzel sesli prima donnası... Hiç karar mı beni, kimin ablası?

Çok büyük sorunları vardı oysa... Üstelik fena hastaydı... Yine de bir imparatoriçe ihtişamıyla bakıyordu oturduğu yerden. Sanıldım, bir öptüm.. bir daha öptüm. Bir İLHAM PERİSİ bile böyle sıcak öpmemiştir kimseyi...

Dergimizi baştan sona okumuş, çok çok beğenmiş... Önümüzdeki sayılara uzunca bir röportaj için söz aldım anında. Ne sandınız sevgili okurlar, sizin için paralanıyoruz burada, değil mi ama?

Çay, kahve, şarkı, sohbet derken; neredeyse bir ömrü birlikte paylaştığı kader arkadaşı, her şeyi, sevgili Ferhan ablanın müdahalesi olmasa ben ilham perisini çoktan unutmuşum...

Daha yeni; geceler boyu, doymadan, bıkmadan onu dinlemiştim... Bayıldığım o kadar çok bestesi vardı ki, ilham perisi onu hangisinde öpmüş olabilirdi acaba?

Selda Bağcan ve Ahmet Kaya, Koçero kasetinin stüdyo çalışmalarında...

Yoksa şansına güvenip tombala mı çekseydim içinden? Hazır, hangi şarkıları beğendiğimi sormuşken...

- "Selda abla, beni boş ver, seni en çok etkileyen besten hangisi?" diye patta-dank giriverdim lafa.

Hiç tereddüt etmeden yanıtlaması ilginçti:

- "Ben en çok Nazım Hikmet'i severim ama beni hayatta en etkileyen şiir, HASAN HÜSEYİN KORKMAZGİL'in yazdığı KOÇERO şiiri olmuştur."

Meraklı gözlerle bir alaka aradığımı hissedince devam ediyor:

- "Koçero ismiyle ilk karşılaşmam, neredeyse çocukluğuma denk gelir. 1960'larda, ünü bütün yurda yayılmış bir şaki idi Koçero. Zayıf, uzun boylu, pos bıyıklı, sert bakışlı, kavruk yüzlü bir Kürt... Adam vurup çıktığı dağlarda, bir gazeteci tarafından resmi çekilmiş, neredeyse tam sayfa yayınlanmıştı günlerce... İki omzundan beline doğru inen çapraz fişekliği ve havaya kaldırdığı mavzer tüfeğiyle sıırım gibi bir yığitti... Adı tez zamanda efsane haline gelmişti. Bir taraftan hasımları, bir taraftan jandarma; aylarca

kovaladı onu dağlarda. Hatta İçişleri Bakanlığı onun yakalandığını bile söyledi ama yalan çıktı. Yıllarca hakkında bin bir hikaye anlatıldı ve akıbetinin ne olduğu, bir türlü tam olarak anlaşılamadı..."

Sanki o günleri tekrar yaşıyor gibiydi. Hiç bozmak istemedim.

- "Aradan uzun yıllar geçti.." diye sürdürdü konuşmasını. "Ankara Üniversitesinde Fizik Mühendisliği son sınıf öğrencisiyken amatör olarak başladığım müzik hayatımda ilk plağım satış rekoru kırınca bütün kapılar ardına kadar açılmış oldu. Üst üste konserler, plaklar, festivaller, ödüller derken besteci yanıma da ara sıra kullanıyordum ve bestelerim çok beğeniliyordu. O zamanlar bağlama çalmayı bilmiyordum ve gitarla yapıyordum her şeyi. Oysaki Arif Sağ çok iyi komşumdu ve hemen her akşam uğradığı halde, solak olduğu için ondan bir şey öğrenmiyordum. Ama Zülfü Livaneli ile çıktığımız altı aylık yurt dışı turnesinde sabır ve inatla geliştirdim bağlama çalmayı..."

Ferhan abla araya girmese Selda, su gibi akmış gidiyordu ilhamına doğru. Meğerse ters yola girmiş; ne bileyim?

- "Selda'cığım, sen Koçero'yu gitarla yapmıştın, bağlamayı nereye bağlıyorsun ki?" deyince uzun uzun güldük. Sonra çaylar tazelandı. Ben de iman tazeler gibi tazeledim merakımı:

- "Peki, Koçero bestesini ne zaman, nerede yaptın Selda abla?"

Selda benim asıl maksadımı unutmuş tabii... Öyle saf saf anlatıyor:

- "Dedim ya, besteciliği biraz geliştirince haldur huldur şiir kitaplarına saldırıyorum; deli gibi arşiv yapıyorum o sıralar... Sene 1976 filan, bu kitap geçti elim: Koçero-Vatan Şiiri. Hasan Hüseyin Korkmazgil ise sevdiğim bir şair. Keyifli bir şiir saatine hazırlıyorum kendimi. Uzandığım kanepede açıyorum ilk sayfayı. Karşımda, hala etkisini taşıdığım o efsane şaki için yazılmış uzun bir şiir: KOÇERO!

"Koçero bir dağ çekirgesinin gecede irkilmesidir

Bir kurdun kaçmasıdır kendi karanlığından

Yamaçtan bir taşın yuvarlanması
Bir pınarın durup durup akması
Bir çift gözün karanlığa bakması
Şimşeklerin uzak uzak çakmasıdır dağlarda

Bir mavzerin yanlışlıkla patlamasıdır
Suçsuz bir geyiktir Koçero
Avcılar yakalarsa mezedir eti
Köpekler kovalarsa diş kirasıdır..."

İnanamıyordum... Bu nasıl bir şiirdi yahu? Bütün vücudum zangır zangır titriyordu sanki... Hayatımda bu kadar ajitatif, bu kadar tansiyonlu bir şiir okumamıştım o güne kadar... Kırk bir plak gibi tekrarlıyordum mısraları:

"Gocunmayın güzel beyler, hanımlar
Alınmayın, incinmeyin
Silah silah çatmayın o güzel kaşlarınızı
İmdatlara saldırmayın..."

Sonra bu mısralar, hiç farkına varmadan, bire bir melodi olarak, o an dökülürdü dudaklarımdan... Halk ozanlarının "irticalen" dedikleri şeyin ne olduğunu canlı bir örnekle yaşıyordum kendi üzerimde... İnan Eylül'cüğüm, o ilk yakaladığım melodinin, sonradan tek notasını bile değiştirmedim. Nasıl geldiye öyle

Tatsız, tuzsuz ve umarsız
bir halde vedalaşıyorum
onlarla son bir öpücük
refakatinde.

Tam kapı aralığında
sesleniyor ardımdan Selda
abla:

- "Eylül'cüğüm, İlham
Perisinin beni ne zaman
öptüğünü sormayacak
mıydın sen?"

- "Hi hi.. soracaktım.."
diyorum sazan gibi.
Selda abla, az önce
öptüğüm yanağımı
göstererek:

- "Az önce.." diyor,
"Az önce!.."

çıktı ve öyle kaldı..."

Öylece kalakalan bir şey daha vardı ki o da bendim... Bir sanat eserinin yaratım öyküsünü daha dinlemiştim ve bir kez daha anlamıştım ki, her şey bir anda oluyor ve ilham perisi bir anda öpüp bir anda kayboluyordu. Peki ama...

"Ne o ya, dalıp gittin?" diyen Ferhan ablanın sesiyle, tam da ucundan tuttuğum ipin ucu kaçıp gidiyordu elimden.. Anlatmayı sürdürüyordu Selda:

"Gitarı alıp aynı şekilde düzenledim şarkıyı. Arkadaş toplantılarında, konserlerde söyledim, çok iyi tepkiler aldım ama hemen okumadım kasete. Şairin ne diyeceği de çok önemliydi. Özel olarak Ankara'ya gidip gördüm Hasan Hüseyin'le. Çok heyecanlı ve coşkulu bir adamdı. Bestemi çok beğenmiş ve mutlu olmuştu. Uzun uzun anlattı ne demek istediğini. Zaten politik bir şairdi ve Kürt sorunu o zamanlar çok daha belalıydı..."

Nitekim, o zamanki firmam Türkiola'nın sahibi Yılmaz bey, önce solcu olup, dayak yiyince sağa meylenmiş bir adamdı ve bu şarkıyı Türkiye'de yayınlamaya cesaret edemiyordu. Bu yüzden Koçero'yu yalnızca Almanya'da çıkardı ama korsan baskılarının Türkiye'ye gelmesi gecikmemiş tabii. Benimse bu korsan kasetlerden hiç haberim yok o günlerde..."

Bir süre boşluğa bakarak susuyor Selda. Biraz gerildiğini hissediyorum. Belli ki anlatacağı şeyler için gücünü toplamaya çalışıyor:

"12 Eylül darbesinin üstünden henüz altı ay bile geçmemiş, cezaevleri hıncanın dolu, bütün memleket açık bir cezaevi durumunda; onbinlerce insan

sebepli sebepsiz yargılanıyor... Ben yurt dışındaydım. Hakkımda "yurda dön" çağrısı yapılmıştı çıkıp geldim. Aradan üç ay filan geçti. Hiç unutmam, 27 Mayıs 1981 sabahı, sivil bir polis ekibi kapıma dayandı. Komşular huylanmasın diye içeri aldım, kahve filan ikram ettim, bütün evi didik didik aramalarına bir anlam vermeye çalıştım. Sonra 1. Şube'ye gittik.

Meğer korsan kasetim incelenip Koçero şiirinde suç unsuru bulunduğu için gözaltına alınmışım. Bense ifade vermem için kaseti görmem ve dinlemem gerektiğini söyleyince kabul ettiler. Teybin sesini sonuna kadar açıp bana dinlettiler. Bir taraftan da "Kanımız yerde kalmayacak!" filan gibi sloganlar atarak beni provake etmeye çalışıyorlardı...

Baktım, ses benim sesim, sözler de aynen.. O zaman kabul edip ifademi imzaladım. Sonradan

çeşitli vesilelerle öğrendim ki, birçok ünlü sanatçı, benzer şekilde sorgulanmışlar ve seslerini inkar ettikleri için bir hayli işkence görmüşler. Neyse, geceyi hücrede geçirip ertesi gün sıkıyönetim adli müşavirliğine çıkarıldım.

Ben hakime: "Hakim bey, bu kitap piyasada serbestçe satılıyor, isterseniz şu an bile alabilirsiniz. Bu eğer suçsa, şiiri yazanın da burada olması gerekir; suç değilse, benim dışarıda olmam gerekir. Aynı şiiri besteleyip söylemiş olmam niye suç teşkil etsin ki?" diye soruyorum ve hakimim bana hak vermesini bekliyorum. Ne safmışım!.. Şak diye tutuklanıyorum, şak diye kelepçeler takılıyor ve şak diye cezaevine gönderiliyorum...

Adam öldürmemiş, para çalmamış, kötüye bulaşmamış ellerim... Gitar çalmış, besteler yapmış, güzellikler üretmiş ve bu yüzden kelepçeler yemiş ellerim...

Cezaevinin ring arabasında, Balgat katliamının kanlı sanıkları arasında, kelepçeli, tertemiz, bembeyaz ellerime bakıyorum uzun uzun. Tanrım, meğer ne güzelmiş ellerim!"

Sözün burasında tıkanıp kalıyor Selda... Sözcükler boğazımızda tıkanıp kalıyor... Birisi hünk dese hep birlikte boşalıp ağlayacağız...

Hikayenin gerisi malum: Yıllar süren mahkemeler, Selimiye'nin koridorları, Metris'in duvarları, aramalar, tutanaklar, baskılar, sorgular, suçlamalar, iddialar, savunmalar ve sonunda beraat! Peki bunca hali niye yediniz öyleyse?

Üstelik bu işin zararı bana kadar uzandı işte. Benim günahım ne?

Kadıncağız hiç tanımadığı Koçero yüzünden hapislerde yattı, yıllarca eziyet çekti. Yanisi, bütün sorgulara şerbetlendi artık.

Şimdi benim sorgumdan elbette ki fire vermeden çıkacak. Başka türlü mümkün mü?

Nasıl soracağım şimdi: "Selda abla, lütfen söyle, İLHAM PERİSİ seni hiç öptü mü?" diye. O kadar saf mı bu kadın?

"Oof oof.. kömür gibi yanıyorum oof of!"

Tatsız, tuzsuz, limonsuz, baharatsız ve umarsız bir halde vedalaşıyorum onlarla son bir öpücük refakatinde.

Tam kapı aralığında sesleniyor ardımdan Selda abla:

- "Eylül'cüğüm, İlham Perisinin beni ne zaman öptüğünü sormayacak mıydın sen?"

- "Hi hi.. soracaktım.." diyorum sazan gibi. Selda, az önce öptüğüm yanağımı göstererek:

- "Az önce.." diyor, "Az önce!.." (M)

Sahneler Prensi

Tuncel Kurtiz'e

Tuncel, Tuncel

Sahneler prensisin sen

Ama daima ölçülü

Tevazu ve erdemle

Dünya çapında tiyatroculara oynamışsın

Sonra esrimişsin birdenbire

Şimdi kimdi hatırlamıyorum ama

Baban da bir tür aristokratmış senin.

Sahneler prensi

Sahneler prensi

Ne çok yakışıyor sana

Yanında o tatlı karınla...

Şero

O çok normal gibi duran

tuhaf bir adam

Gözlerinin yeşilinde garip

bir turuncuyu karıştıran

at onu, at onu, at onu hadi

parslara, kedilere, sansarlara at onu

Onu, ne varsa seni karmakarışık

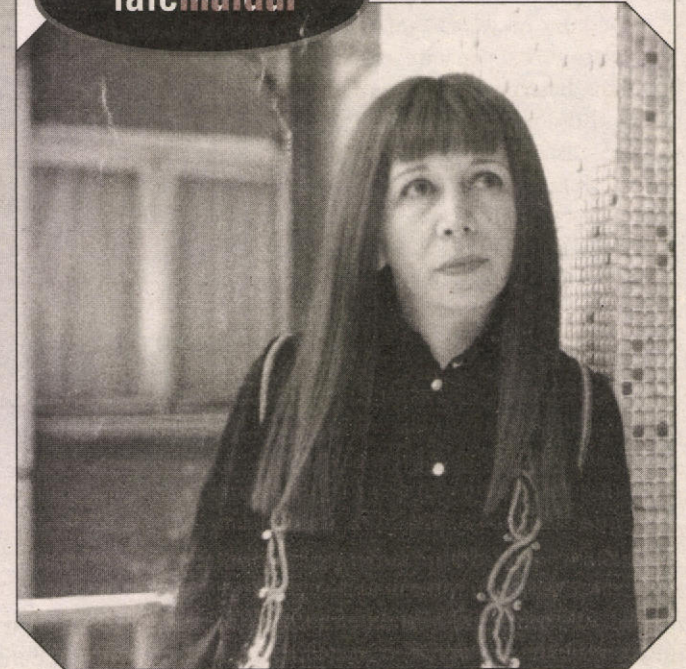
ya da dümdüz eden

Sonra da bak, _____ kalmış mı

geriye?

7 Mayıs 2004

İlham Perisi

Şeymus Diken

seyhmsudiken@mynet.com

Bir Devir Kapanırken!

OHAL VALİLERİ'NİN KONUTU ŞİMDİ SATILIK, HEM DE SAHİBİNDEN!

Yıl sürdü. Ohal bölgesinde yaşayanların kaderi yayınlanan "OHAL kararnamelemleri"ne bağlıydı. Diyarbakır, Bingöl, Elazığ, Hakkari, Mardin, Siirt, Tunceli, Van, Adıyaman, Bitlis ve Muş. Sonra, üç yıl sonra, Batman ve Şırnak da il olunca (6 Mayıs 1990), 13 il, 17 yıl ve altı vali.

Ama meret öyle bir hal'di ki! Fıkradaki gerçeğe de benzemiyordu. Hani bilmeyenlere bir de ben anlatayım. Yaşlı teyze Diyarbakır Sur içinde, Balıkçılarbaşı'nda dolmuşa binip, yerine oturmuş. Dolmuş bu adı üstünde, hem de Diyarbakır dolmuşu! Yolda sürekli yeni yolcularını tıklım tıkış doldurarak ayakta dahi istiap had-dini aşmış. Tam Urfa Kapı'dan çıkarken yerinde oturan yaşlı teyze, ayakta ve kıcı neredeyse teyzenin suratıyla temas halinde olan yolcudan özürler dileyerek dolmuşun muavinine dolmuşun içindeki durumu göstererek; "Oğul bu ne haldir?" deyivermiş. Muavin gayet pişkince, hemen o anda önünden geçtikleri Urfa Kapı'nın dışındaki eski sebze ve meyve hali binasını işaret ederek "Teyze, valla Yeni Hal'dir!" demiş. Eh işte bizimkisi de o kabilden zahir, yeni hali Ohal'di.

Ama sanılmasın ki sadece doğu ve güneydoğudaki 13 ille sınırlı kaldı OHAL. Yasal prosedür elbette öyleydi. Bizler bölgede yaşayanlar Ohal'liydik de, öte yandakiler ne halliydi belki tarih yazacak. OHAL bölgesinin bir diğer adı o zaman içinde "Orası" idi. En çok "orası öyküleri" dinlenmiş ve de okunmuştu diğer yandakilerce sanki uzak diyarlardan anlatılır gibi.

Gazeteciler gelmişti OHAL bölgesine. İzin verilmiş ya da hava alanı girişinden gerisin geri gönderilmişlerdi. Ya da özel davetle kimi gazeteciler gelip haberlerini yapıp gitmişlerdi.

Sonraları DYP'de milletvekili olan Hayri Kozakçıoğlu ile başlamış Necati Çetinkaya, Ünal Erkan, Necati Bilican, Aydın Arslan ve Gökhan Aydınlar ile kesintisiz sürmüştü OHAL, valileriyle. 200 milyar dolar harcanan maddi rakamıyla, 40 bin insanın ölümüyle, 3400 köyün boşaltılmasıyla, 3 milyon insanın köylerinden göçüyle; bir dönemin ev sahibi, ama artık buraya kadar, diyor.

Kim bilir belki de "Taşlar Tanıktır" diyen binler yıllık bir şehrin, mekânlar da yaşananlara tanıktır denebilecek tanıklıklarına nokta koymak kabilinden sahibinden satılık OHAL konutu. 9 Şubat'ta satışı yapılacak. Alıcı ise RTÜK. Yakışır doğrusu!

10 trilyon, artı kadeve fiyat konulmuş konuta. Satın alınıp yerine çok katlı bir bina yapılmadan bir öneri. Mutlaka olduğu gibi kalmalı. Ve OHAL BÖLGESİ İNSAN HAKLARI MÜZESİ yapılmalı diyorum. ☺

"Aslında sadece bunu diyecektim: durmadan buradayım yanımda özen ve ısrar yanımda boyuna kızaran yüz, burası dağılan dikkat aslında düşünün sadece, bellek buyurun nerdeyim, tam görünmüyorum, yalanlar uğrayacağı bana nerdeyim, üstelik telaşım da yok ortada bilinir ki sadece bunu diyecektim: iki kişi bir karış devletle buradayım aslında

.....
aslında sadece bunu diyecektim. buradayım!
Burası dövülmüş bir yüzün yüz üstü düşme halleri."

Hasar Ajini / Seyidhan KÜMÜRÇÜ (Varlık Yayınları)

DİYARBAKIR'DA bir Valilik ilanı: Olağanüstü Hal Valiliği konutu olarak yıllardır bilinen ev satılığa çıkarılmış. Daha önceleri de epeyce bir zaman Diyarbakır İl Valiliği konutu olarak kullanılmış, tek katlı bahçeli ve şehrin sur dışına taşınmasından sonra muhtemelen 1930'lu yıllarda yapılan ve ilk yapıldığı günden bu yana hep Vali Konutu olarak kullanılan Diyarbakır sur dışının ilk mekânlarından. Bahçesinde neredeyse 40 yıllık bir ıhlamur ağacı, kameriyesi, havuzu ve bir devrin tanığı.

SAHİBİNDEN SATILIK

Miadını doldurmaktan ve de tanıklıklarını, sırlarını tarihe gömmekten, belki de bir sır perdesi olarak kalmasından müteveffa!

SATIŞA AMADE

19 Temmuz 1987'de, 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kuruldu Olağanüstü Hal Bölge Valiliği. O tarihe kadar malum hep beraber Sıkıyönetimle haşır neşirdik. Sıkıyönetim kalkmıştı ya! Hep beraber kısmen sevinmiş-tik. Hani türkü de demiyor muydu? "Ağam ne haldir / Paşam ne haldir?" diye. İşte birileri de OHAL'dir ha! deyivermişti. Sonuçta adı OHAL olsa da, sivil bir idareydi işte. Zaten 4'er ay olarak geldiği ifade edilmişti. Er veya geç kaldırılıp normal yönetime geçilecekti nasıl olsa!

Sonra OHAL geldi. Hışım la geldi. Devamlı 4'er ay uzatılarak bir daha da gitmedi. Tam 17

Tedirgin

Tedirgin ediyordu alemi

Serkeş gecelerde

Gölgesinin dibinde

Vesveseyle gülümserken

Yaşlı gözlerle ininde

Feyzini besleyen dil

Kendinde gezen gezgin

Kuyuda saklanan gariban bebek

Yadsımış iç yüzünü

Üstüne çökmüş tavan

İki kıyı arasında kaybolmuş mekan

Kuyudaki ev, kurutulmuş anne eti

Hu çekerken lambada görünür gibi

Geceleri ağlayan kusursuz deli

Kısık bir sesle sofraya altında

Unutmuş bütün bildiklerini

komet

Türkülerimiz Kardeştir

ROJİN'in yeni albümünü dinlediniz mi? 1974 yılında Yılmaz Güney'in aynı adı taşıyan filmi için hazırlanan fon müziğine sonradan söz yazılarak filmin baş oyuncusu Melike Demirağ'ın okuduğu 30 yıllık "Arkadaş" şarkısını "Heval" adıyla Kürtçe olarak okuyor. Şarkının sözleri satır satır aynen aktarılmış Kürtçeye. Umarım bu "aslina sadakat" duyarlılığı yüzünden estetik kaybı olmamıştır dönüşürken.

Kürtçe bilmiyorum ama Heval'in ne demek olduğunu çok iyi biliyorum. Hapishaneye her girişimde beni koşullarında ağrılayan Kürtler'in "Heval"iydim. Bana nasıl hitap edeceklerine önce karar veremediler. Saygı gereği abartılmış hitaplar denediler, ben itiraz ettim, bana kısaca "Şanar" demelerini istedim ama yaş farkı bunu engelledi. İşte "Heval" sözcüğü orada imdada yetişti. Ben de sevdim onu. "Heval" sözcüğü "Arkadaş"tan çok "Yoldaş" kokuyor. Buna ise hiç itirazım yok.

Bir sanatçı için bir yapıtının yıllar sonra da insanların dilinde olması gerçekten büyük bir mutluluk. Benim mutluluğum ikiye katlandı şimdi, çünkü bir dile daha çevrildi. Üstelik çevrilmesini en çok isteyeceğim dile, inkar edildiği, yokedilmeye çalışıldığı için -bir Türk olarak- utanç duyduğum dile çevrildi. Sağol Rojin, bana en güzel hediyeyi verdin. Klibini de çekmişsin, ama televizyonlar yayınlamıyormuş. Üzülme, aldırma. Bu da uzun sürmeyecek. Zamana hiçbir yasa dayanmadı, otosansür de dayanmaz. Şu anda 20 yıl öncesine döndüm, dünyanın ta öte ucuna, Avusturalya'ya.

Bir kış günü Frankfurt'tan bindiğimiz uçaktan yaklaşık 24 saat sonra Sydney'e indiğimizde, gümrük kapısının hemen ardında bizi büyük bir kalabalığın beklediğini gördük. Türk-Kürt karışık 60-70 kişi vardı ve "Yaşa, Varol, Biji" filan diye bağınıyorlardı. Çocuklar, 5 yaşındaki Zeynep ve 3 yaşındaki Serxwebun ürktüler. İki aileydik. Ben ve eşim Melike Demirağ, Şivan Perwer ve eşi Gülistan, iki de küçük çocuk. "Türkülerimiz Kardeştir/Sitrannen Me Dost In" adıyla bir kaset yapmıştık. Her iki dilde olan türkülerini söylüyorlardı Şivan, Melike ve Gülistan. Asimilasyonu reddediyor ama kültürlerin kardeşliğini savunuyorduk. İlk nedenle zaten T.C. Devleti tarafından afaroz edilmiş, hepimiz yurttaşlık-

tan atılmıştık. Ama işin acı tarafı, ikinci nedenden ötürü de PKK'nin şimşeklerini çekmiştik. "Türkülerimiz neden kardeş oluyormuş?" mantığı. Konserler sırasında saldırı olacağı ihbarları bile geliyordu. Özellikle Şivan'a kızıyorlar onu "İbo"lukla suçluyorlardı. Hatta bir yerde sahnenin önüne gelerek ona hakaretler eden bile oldu.

HİÇBİR YANLIŞ "ZAMAN"A DAYANAMAMIŞ!

İşte çok değil 20 yıl sonra neredeyiz? Şivan'la Melike'nin bu çalışmasının da

Ben ve Melike Demirağ, Şivan Perwer ve Gülistan, iki de küçük çocuk... 5 yaşındaki Zeynep ve 3 yaşındaki Serxwebun ile dolaşmaya başlamıştık. İki aileydik. "Türkülerimiz Kardeştir/Sitrannen Me Dost In" isimli bir albüm yapmıştık.

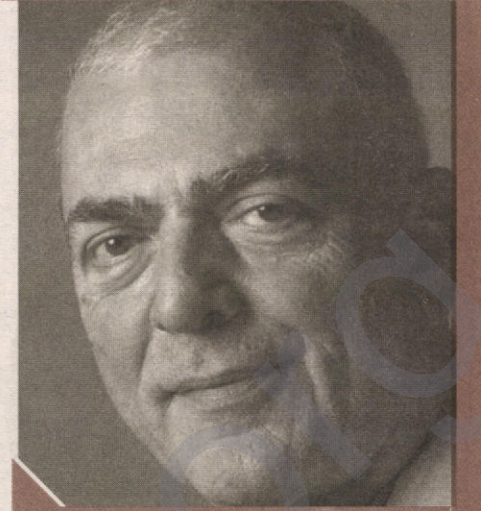

Şivan Perwer ve Melike Demirağ, "Türkülerimiz Kardeştir" turnesinde...

"tıpkıbasım" olarak yayınlanmasını çok isterim. Ama önce Şivan Türkiye'ye dönbeilsin de, sonrası kolay. 20 yıl önce her konseri şu cümleyle kapatıyorlardı: "Bir gün gelecek, bu konserin aynını Diyarbakır'da vereceğiz!" Umarım sözlerini tutarlar...

Evet, dönelim Sydney havaalanına.

Memurlar şaşırmişti bu manzaraya. Az önce yanımızda götürdüğümüz kasetlerin ne işe yarayacağını sormuşlardı "ticari meta" sanıp. Ama tezahüratı görünce bavulları kapattılar. Adımımızı öte yana atar atmaz Şivan omuzlardaydı. Sarılmalar, öpüşmeler, tezahürat. Bizi davet eden Sydney Halkevi ve Kürt Derneği (bu konserlerin Türk ve Kürt kuruluşlarınınca ortak olarak düzenlenmesine özen gösteriyorduk) yöneticileri, eşleri ve yakınlarıyla böyle tanıştık. Halkevi binası, bahçe içinde, tek katlı hoş bir evdi. Uçak biletleri zaten dünyanın parası tuttuğundan bir de otel masrafı olmasın diye o binada kalmayı kabul etmiştik. Aradaki bir kapı çekilince nerdeyse bağımsız bir bölüm olan kütüphaneyi bize ayırmışlardı. İki odası vardı, biri daha geniş, öteki daha ufak. 2 aile bu odalarda kalacaktık. İyi ama büyük odayı kim alacaktı? Bu yüzden Türk ve Kürt hanımlar arasında anlaşmazlık çıkmış, konu iki derneğin yönetimlerine sızramış ama çözüm bulunamamıştı. Halkevi başkanı sevgili Ümrân Baran (2. Kongrede yönetime eleştiriler yönelttiği Halit Çelenk'le birlikte TİP'ten atılmış bu değerli insanı birkaç yıl sonra kaybettik) kulağıma durumu fısıldadı. Ama fısıldayan tek o değildi. Odaları hazırlayan Türk kadınlar bir yandan bana, ama daha çok da Melike'ye büyük odayı almamız için baskı yapıp duruyorlardı. Hiç kuşkunuz olmasın, aynı sahne az ötede Şivan ve Gülistan'la Kürt derneğinin kadınları arasında da oynanıyordu. Önce Melike'yle aramızda anlaştık, sonra Şivan ve Gülistan'la konuşuldu ve sonucu Melike açıkladı: "Sağolun, varolun, bizim için emek verip ve pırl pırl hazırlamışsınız. Küçük büyük farketmez. Ama Serxwebun daha çok

[Şanaryurdatapan]

küçük. Onlar küçük odada rahat edemezler. Biz küçük odayı alıyoruz!". Sorun(!?) çözüldüğü için herkesin içi ferahladı. Ama bir kadın ağlamaklı halde yanıma sokulup fısıldadı. "Ben o odayı kendi ellerimle sizin için hazırlamıştım. Niye Kürtlere verdiniz?"

BİZ VE ONLAR

"Biz" ve "onlar". Hatta "ötekiler". Bu kültürle daha çok boğuşmamız gerekecek. Konser provaları yapılırken salona bir TV ekibi geldi. Birinci kanalın o akşamki haberleri için kısacık bir kayıt yapacaklar ama yayınlanacağına garanti veremiyorlar. (Nitekim başka ve daha önemli haberler gelmiş olmalı ki yayınlanmadı). Ancak, çok kısa bir haber yapacakları için aramızda İngilizcesi en iyi kim ise o konuşsun istiyorlar. Soruları "Bu konsere neden bu ad verildi?" idi. Şivan'ın İngiliz'cesi o zaman Tarzanca gibiydi. En iyi benimki olduğu için ben yanıtladım, "Kürt dili ve kültürünün asimile edildiğini, uzun yıllar süren baskılar sonucu Kürtlerin dağa çıktığını, şu anda kan dökülmekte olduğunu, bu nedenle kardeşliği vurgulamak istediğimizi..." filan anlatırken, bir baktım salonun öte yanında biri bar bar bağırıyor?

Neyse TV ekibi gitti, kimin bağıracağını sordum. Aa, Şivan'mış! Meğer dolduşa getirmişler, "Neden hep Türkler konuşuyor, bizim sorunumuzu anlatmak onlara mı kalmış?" diye, o da hiddetlenmiş, bu sözleri tekrarlıyormuş. Hemen yan odaya geçip konuştuk. Nedenini anlattım, ama sorunun anlatılmasını istediğimiz için buradayız. Şu anda Irak'ta olsaydık, oradaki Kürtler Türkçe bilmiyor. Benim bir derdim olsa onu sen anlatmaz mıydın?" Neyse sakinleşti, üzüldü de. Bir daha benzer kıskırtmalara hiç birimiz yüz vermedik.

Yine de iğneleri, çuvaldızları kendimize sık sık saplamalıyız, diye düşünüyorum. Kötü alışkanlıklar nasıl içimize sinmiş ki, olumlu ve yapıcı bir işte çok azımız ve zar zor bir araya gelebiliyor ama çok kolay gaza getirilebiliyor, karşı karşıya düşürülebiliyoruz.

Kim ne derse desin, "sitrannen me dost in". ☺

coskun aral

coskunaral@esmerdergisi.com

**Paris susuzdu,
ama zor olmadı
dağdaki çeşmeyi
köye taşımak...
İşte susuzluk
bitmişti... Ya
diğer susuzluğu
nasıl giderecektik?**

Parisli Dengbêjler

SİİRT'TE doğmuş biri olarak o güzelim kentin yıllar geçtikçe yok oluşunu uzaktan izledim. Çocukluğumda babamla yaptığımız yolculuklarda Paris'in meyvelerini yemek için sabırsızlanırdım, bir an önce bu verimli topraklara ulaşmak için heyecan duyardım. Ama ne Paris kaldı ne de çocukluğumun unutamadığım tatları. Kürtçe'de üzüm bağı anlamına gelen "parêz" zamanla yuvarlanarak Paris olmuş ve bu şirin köyün ismi de Paris olarak kalmıştı. Ancak maalesef 1963'te Paris ismi kaldırıldı. Paris, Üzümlük olmuştu. Böyle örneklerle doluydu insanlık tarihi. Lutecia olarak değiştirilen Fransa'nın başkenti Paris, kaç zaman sonra adına kavuşabilmişti.

Çeyrek asırlık foto muhabirliğinden, küçük bir ekip sorumluluğunu alarak giriş yaptığım televizyon dünyasında, bilinmezlikler beni korkutmuştu. Bugün de bu projeye yola çıktığımda, tıpkı sekiz yıl önce Haberci programı için yaptığımız ilk yolculuktaki endişeyi taşıyordum. Herşeye rağmen yola çıkacaktık. Ekibimizi Sefer Cesur, Olivier Despretz, Fırat ve Can Yardımcıoğlu, Zafer Özlü, Ahmet Güneştekin, Onur Eryeşil, Elif Pulcu olmak üzere sekiz kişiden oluşturduk. Amacımız daha önceden belirlediğimiz Siirt'in Eruh İlçesi'ne bağlı Paris Köyü'ne katkıda bulunmaktı.

ÇALIŞKAN ANTEP

Eruh'un sevimli köyü Paris'i seçmemin tek sebebi, doğup büyüdüğüm kent Siirt'in dünyada tanınması için küçük bir fırsat yaratmaktı. Dünya ken-

ti Paris gibi, bizim Paris'imizi de dünyada tanınır hale getirmek bir hayal olamazdı elbette. Köylerine dönen savaş mağdurlarına öncülük yapmak. Türkiye dışında yaşayan dostlarımızla dünyaya Siirt'i tanıtmak. Paris de dünyanın en güzel kayısı, üzümü, fıstığı, tuzu ve saçları ipeğe dönüştüren bittim sabunuyla buna layık bir belde değil mi? İşte bu nedenlerle birçoklarının gereksiz hatta anlamsız bulduğu bu projeye başladık. Görsel ve işitsel bu kirlenmenin içinde yaşanabilir alanlar açmak ve görevimiz gereği çocuklarımıza bunları miras bırakmak.

İstanbul'dan başlayan yolculuğumuz, duraklamadan Antep'e kadar sürdü. Gaziantep, çalışkanlığı, temizliği ve boğazına düşkünlüğüyle beni gerçekten etkileyen kent. Gaziantep'ten sonra Siirt'e geldik. Projemizden haberdar olan sayın eski Siirt Valisi Nuri Okutan'ın bize vermiş olduğu destekle gerekli araç gerecimizi ve köye su taşıma projesinde yardımcı olacak teknisyenleri de alarak fazla beklemeden tekrar yola koyulduk. Ver elini Paris. Bize bu seyahatte en çok destek olan Kadir Demirhan, Ayhan Özgen, Cumhur Kılıçcıoğlu ve Naif Cansabuncu'nun da desteğini alarak.

PARİS ÇAY SALONU

Gölgede sıcaklığın 40 dereceyi geçtiği bir ortamda yeşil Paris'te, Paris Çay Salonu'na geldik. Siirt Su İşleri'nden gelen Parisli Abdurrahman Usta'nın ilk kazma vuruşuyla, bizler de kazma kürek önce su işine giriştik. Beraberimizde getirdiğimiz boruları döşedik. Tuğ-

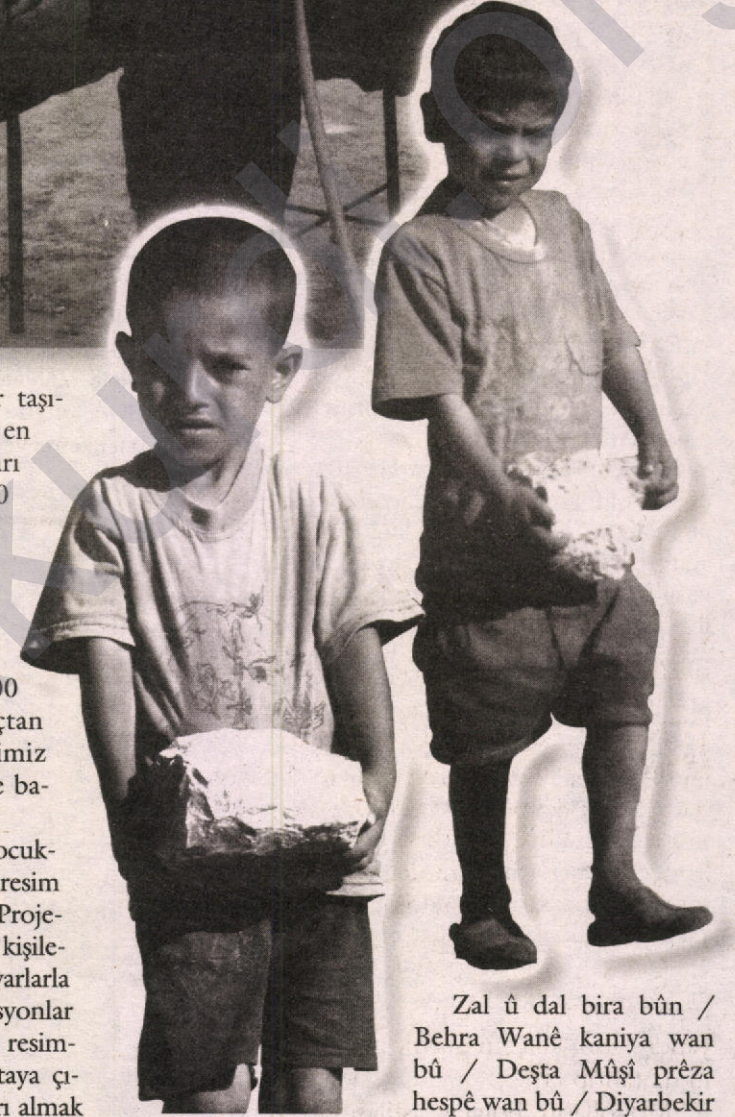

Yaşları seksene dayanmış bu iki yaşlı dengbêj amcamız yıllardır hiç durmadan birbirleriyle atışıyorlarmış...

laları önce bizler taşıdık. Sonra köyün en genç delikanlıları çocuklar ve 70-80 yaşlarındaki delikanlılar. Gerek muhtar, gerek köyün "diğer" gençleri bizi izlediler. 300 metrelik yamaçtan suyu indireceğimiz kanal genişledi ve başarıya ulaştık.

Burada köy çocuklarına fotoğraf ve resim dersleri verdik. Projemize destek olan kişilerin verdiği bilgisayarlarla çocuklara animasyonlar gösterdik. Ahmet resimler yaptı. Ben ortaya çıkan yeni ihtiyaçları almak için Eruh ve Siirt arası gidip geldim.

Akşam hava kararınca bütün ekip köy meydanında toplandık. Gündüz bizimle birlikte çalışan köylüler de yanımıza gelerek bizlere eşlik ettiler. Yanımızda getirdiğimiz mobil sinema sistemiyle çocuklara belgesel filmler izlettikten sonra, köylülerle birlikte yaptığımız yemeklerle de karnımızı iyice doyurduk. Gündüz inşaatta da bizlere yardım eden 75-80 yaşlarında iki amca da bir an olsun yanımızdan ayrılmıyordu. Yemeğimizi yiyip koyu bir sohbe daldığımızda öğrendik ki bu iki yaşlı amca yörede oldukça iyi tanınan iki dengbêjmış. Söyledikleri kılamlarla durmadan birbirleriyle atışıyorlarmış. Biz de kılamlarını okumalarını istedik ve onlar da başladılar söylemeye. Onlar söyledikçe ben ve Ahmet yörede geçen çocukluğumuzun mutlu sarı siyah anıları arasında hüznünlü ama keyifli bir yolculuğa çıktık:

Zal û dal bira bûn /
Behra Wanê kaniya wan
bû / Deşta Mûşî prêza
hespê wan bû / Diyarbekir
korta gidiya bû / Bismil

cihê deveçiya bû / Ridwana Bavê Temo
cihê gewr û rinda bû / Rexşê Belek
jî hespê wan bû...

Zal ve Dal kardeş idiler / Van Denizli kaynakları idi / Muş Ovası atlarını koşturdukları alan idi / Diyarbekir girdilerin merkezi idi / Bismil deveçilerin yeri idi / Beşiri keyf, şaka ve eğlencenin mekanı idi / Temo'nun babasının Ridwan Köyü güzel kızların köyü idi / Rexşê Belek de onların atı idi...

Fıstığıyla ünlü Siirt'te aşılmanmadığı için ağaçlardan ürün alınmaması Vali Nuri Okutan'ın en büyük derdiydi. Etkinliğimizin bitiş gününde, bizleri ziyaret etti ve biz de ziraat uzmanlarıyla birlikte fıstık fidanları dikerek sembolik de olsa bir katkıda bulunmak istedik. Valimiz sayesinde de Botan Çayı'nda Siirt'li sporculardan oluşan rafting takımının botlarıyla kürek de çektik.

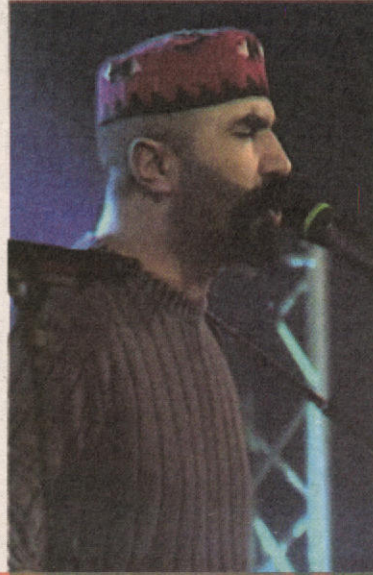

GÜLER IŞIK ÜZGÜN

Prestij Müzikzedelerden Güler Işık bugünlerde biraz kırgın. Yaklaşık 3 ay önce Prestij Müzik'in yan kuruluşu Belis Müzik'ten 'Niyaz' adlı bir albüm çıkaran sanatçı, 'Albümün ilk dağıtımı yapıldı. Klibi çekildi. Ama bir daha dağıtımı yapılmadı. Piyasada yok. Yıllarını müziğe vermiş bir insan olarak bunu hak etmedim' diye sitem ediyor. Prestij Müzik ile anlaşması sona eren sanatçı bir sonraki kasetini yeni bir firma ile yapacağını söylüyor. Flash TV' deki 'Harman Yeri' adlı programını da bitiren sanatçı, şu sıralar günlerini ekstralara giderek ve evinde takı tasarlayarak geçiriyormuş.

ÇAR NEWA'DAN YENİ ALBÜM

Koma Çar Newa yeni albümüne hazırlanırken yıl içerisinde Türkiye'de konser vermek için bürokratik işlemlerin tamamlanmasını bekliyor. Grup üyelerinden Serhat Karakaş ve Süleyman Gültekin Almanya'da, Fikri Kutlay ve Ahmet Kaya İstanbul'da çalışmalarını sürdürüyor. Nisan ayında piyasaya çıkarmayı düşündükleri albümde derlemeler ve kendi besteleri yer alacakmış. Grup, şubat ve mart ayı içerisinde Avrupa'nın bir çok yerinde konserler verecek.

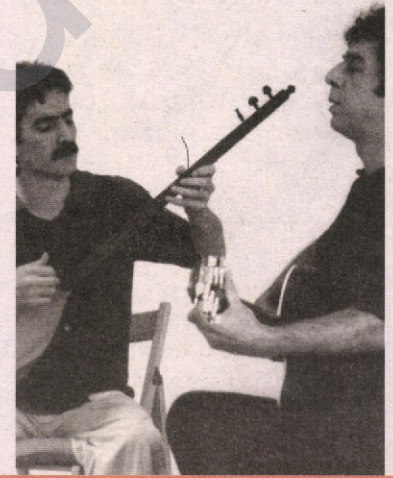

ZUHAL OLCAY YENİ DİZİYLE GELİYOR

Zuhall Olcay hayranlarına müjde. En son "Yedi Tepe İstanbul'da izlediğimiz Olcay, Kanal D'de yayınlanacak "Seni Çok Özledim" adlı diziyi evlerimize konuk olacak. Aynı zamanda Bülent Ortaçgil'le birlikte yaptıkları "Başucu Şarkıları"nın ikincisini de piyasaya çıkacağını söyleyensanatçı bu sezon sonunda yeni bir tiyatro oyunu ile sevenlerinin karşısına çıkacak.

KAHRAMAN'LARDAN 'BEYİTLER VE DUALAR'

Kürtçe'nin Zazaki lehçesinde müzik yapan Metin-Kemal Kahraman kardeşler, yeni bir arşiv çalışması hazırlıyor. 15 yıllık arşiv derlemelerinden oluşan çalışmada Dersim'de söylenen dualar, beyitler ve semalara yer verilecek. Yaşlıların dağda, köyde, mahallede söyledikleri bu dualar otantik kayıtlar şeklinde yansıtılacak. 2 CD halinde yayınlanacak albümün yanı sıra bir kitapçıkta Dersim inanç sistemini anlamaya yarayacak bir kaynak oluşturmayı düşünüyorlarmış. Albüm, Şubat ayı ortalarında Lizge Müzik'ten çıkacak.

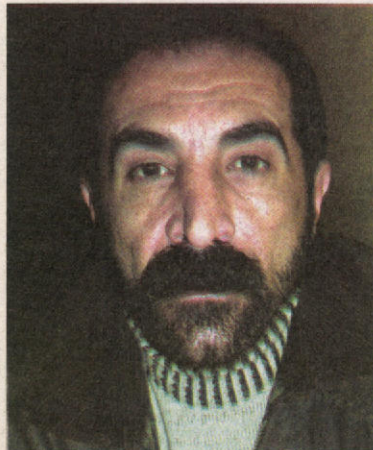

CELAL YARICI YENİ ALBÜMLE DÖNÜYOR

Uzun zamandır göremediğimiz türkücü Celal Yarıcı, 'bomba gibi' bir albümle geri dönüyor. Yeni yılla birlikte müzik marketlerde yerini alacak kasetinin ismi ise 'Namerd Sofrasına Oturmadım'. Yarıcı, müziğe ara verme nedenini, "Korsan kasetçiliğin azalmasını bekliyordum" şeklinde açıklıyor. Yarıcı, aynı zamanda çekimleri Van'da yapılacak olan yeni bir dizide başrol oynamanın heyecanını da yaşıyor. "Aşiretlerin Göçü" adlı dizi, Flash Tv'de ekrana gelecek.

HÂLÂ FIRAT BAŞKALE!

Bütün şartları uygun olmasına rağmen bir türlü "olamayan" insanlar vardır. İşte Fırat Başkale de bunlardan birisi. Ses deseniz, alası var, iyi bir yorumcu, beste yapıyor, ama buna rağmen bir türlü hakettiği yere gelemedi. Şimdilerde yeni kaset hazırlığındaymış. Yeni çalışması için, "Dünyaya yönelik evrensel bir albüm olacak" diyen Başkale, 13 şarkılık kasetinde yeni arayışlara yer verdiğini söylüyor. Mozart'ın senfonilerinin bile yer aldığı albümüne kilitlenen Başkale'ye başarılar.

BAĞCAN DOLU DİZGİN

Selda Bağcan Majör Müzik'ten çıkardığı "Denizlerin Dalgasıyım" adlı albümüyle yine gündemde. Bugüne kadar 10'u aşkın albüm 17 45'lik ve 30'dan fazla kaset çalışması olan sanatçı yeni albümüyle yine zirveyi zorluyor. Başta Melike Demirağ ve Banu olmak üzere çok sayıda sanatçı ve müzisyenin emek verdiği albümün stüdyo çalışması 600 saat sürmüştü. 17 şarkının yer aldığı albümde ölüm oruçlarında ve 1939 yılındaki Erzincan depreminde yaşamını yitirenler için de 2 şarkı bulunuyor.

MKM HALK DANSLARI EKİBİ'NDEN GÖSTERİ

MKM Halk Dansları Ekibi Koma Serhıldan'ın, Ehmedê Xani'nin eseri Mem-û Zin'den uyarlanan teatral dans gösterisi Mem û Zin'e yoğun ilgi sürüyor. Diyarbakır 4. Kültür ve Sanat Festivali, Muammer Karaca Tiyatrosu ve Kartal Hasan Ali Yücel Kültür Merkezi'nde izleyicisiyle buluşan gösteri, son olarak Ankara Uluslararası Tiyatro Festivali'nin final gecesinde Migros Sanatorya Sahnesi'nde sahnelendi. Ekibin amacı ile bir Türkiye ve Avrupa turnesine çıkmakmış.

EREN KESKİN'İN TEMPOSU DÜŞMÜYOR

Yılmaz bir insan hakları savunucusu olan Av. Eren Keskin bir yandan İnsan Hakları Derneği İstanbul Şube Başkanlığı'nı yürütürken, bir yandan da "Gözetiminde Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Bürosu"nda çalışmaya devam ediyor. Büro 8 yıldır, gözetiminde cinsel tacize uğramış kadınlara hukuki yardım veriyor. Avukatlığa devam eden Keskin, yoğun bir çalışma temposu içerisinde.

NAZMİ KIRIK FİLM HAZIRLIĞINDA

"Güneşe Yolculuk" "Fotoğraf" ve "Küçük Özgürlük" filmlerinden tanıdığımız Nazmi Kırık, İstanbul-Hamburg arasında mekik dokuyor.

Kırık'ın oynadığı "Küçük Özgürlük" adlı film, İstanbul Film Festivali'nde Halk Jürisi Ödülü'nü aldı. Ankara Film Festivali'nde En İyi Film Ödülü alan yapıım, Cannes Film Festivali'nde yönetmenler bölümünde gösterildi. Halen Seyr'ül Mesel adlı tiyatrodaki çalışmalarını sürdüren Kırık, Diyarbakır, İstanbul ve Hamburg'ta çekimleri yapılacak yeni filminin hazırlığındaymış.

YEKBUN KARINCA GİBİ

Koma Çiya'dan ayrıldıktan sonra ilk solo albümü olan Nirwana ile adından söz ettiren Yekbun, şimdi ikinci albümünün hazırlığında.

Düzenlemelerini kendisi yapan Yekbun, ayrıca Ortadoğu müzikleri üzerine arşiv derlemeleri yapıyor. Dans müzikleriyle ilgili çalışmalarını da bulunan sanatçının hedefi düzenlemelerin ve bestelerin kendisine ait olan enstrümantal album projesini hayata geçirmek.

BATGI YENİ GÖSTERİYE HAZIRLANIYOR

Kürtçe Stand-Up sanatçısı Murat Batgi yeni bir gösteriye hazırlanıyor. 15 yıldır tiyatro çalışmalarını Mezopotamya Kültür Merkezi'nde sürdüren sanatçı, "Zimandirêj" adlı tek kişilik gösterisini bir yılda çeşitli kentlerde 100'den fazla oynadı. Batgi, aynı gösteriyle Şubat'ta Cizre, Silopi, Şırnak, Mardin, Nusaybin'in yanı sıra Fransa ve Almanya'da, Mart'ta ise İngiltere'de turneye çıkacak. Sanatçı yeni gösterisinde Kürtlerdeki değişim kavramını sorgulayacakmış. Denemeler yazan ve 'Şûjin' adlı bir kitabı bulunan Batgi, Kürtçe bir sitcom yazıyor.

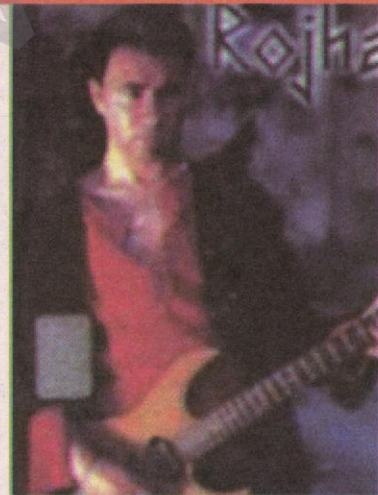
GULEN XERZAN'DAN GÜLERYÜZLÜ ALBÜM

Çalışmalarına 6 yıl ara veren Koma Gulen Xerzan yeni bir albümle sevenleriyle buluşacak. Grup üyelerinin, ilk iki albüme göre 'daha güler yüzlü' diye tarif ettikleri bu albümün adı da Rukenamin (Güler yüzlüm). Bu şarkı grup üyelerinden Rojda'ya ait. 14 şarkıdan oluşan albümde, Kürtçe şarkıların yanı sıra Ermenice ve Sorani-Keldani karışımı şarkılara da yer verilmiş. Rukenamin şarkısına Cizre'de klip çekilecekmiş. Sevenlerine duyurulur.

ONUR AKIN ŞİİRLE YOLA DEVAM

Özgün müziğin önde gelen isimlerinden Onur Akin da yeni kasetini hazırlayanlar arasında.

"Çam Kolonyası" adlı yeni kasetiyle birlikte Akin, onuncu kasetine imzasını atmış olacak. 12 şarkının yer aldığı kasette, Kürtçe ağıtlarla başlayan ve bestesi Akin'a ait olan bir enstrümantal parça da bulunuyor. Dört ayrı aranjör ile çalışmalarını sürdüren sanatçının albümdeki 10 şarkının bestesinde kendi imzası var. Akin ayrıca konserlerine de hazırlanıyor.

ROJHAN BEKEN'DEN İKİNCİ KÜRTÇE KLİP

Uzun yıllar birlikte çalıştığı Haluk Levent'in "Şarkılarımı annenin sana şarkı söylediği dilde söyle" diyerek kışkırtmasıyla Kürtçe rock müzik yapan Rojhan Beken "Lawo" adlı albümüyle başarılı bir çalışmaya imza attı. Sanatçının klip çektiği ilk parçası "Şerina min" sadece TV'lerin ana haberlerinde yayınlanabildi. Sanatçı "Jana dile min" şarkısına çektiği klip bu yasakları aşmayı düşünüyor. Albüm rock konseptiyle çıkan farklı bir Kürt müziği özelliği taşıyor.

BERKEN MIRTIPLAR'IN PEŞİNDE

Berken ikinci albümü olan ve 1,5 yılda hazırladığı "Jar û Evîn" adlı yeni albümünü çıkardı. Sanatçı, şimdilerde "Kürt Çingeneleri" olarak anılan mırtıplar'la ilgili bir arşiv çalışması içerisinde. Konuya ilişkin Batman ve Mardin'de araştırma yapacak olan Berken, henüz profesyonel olarak ele alınmayan bu müzik türünü, dünya piyasasına sunmayı amaçlıyor. Yurtiçinde konserlerine devam eden Berken, önümüzdeki günlerde Kuzey Irak'ta konser verecekmiş.

DE GET GÖTİN SOĞUK SUVA
VURDA GEL OXLIM! SANA
KURTARMAZ DİVİM DAHA NEVİN
PAZARLIĞINI VAPİYON KAVAT!
BIRAK ULE ELİMİ! SENİN ELİNDEN
BAŞKA EL TUTAMIVACAKMIVIZ?
LAN BİZ?

üüüürürü...üüüüüü!..
ÖHÖÖÖ ÖHÖÖ!..

HÜÜÜAAA!
BİSMİLA..
BİSMİLA!..

LA
NOLUVİ?

AVVV!..
AMANN!..

LA!?

ÖTİVİZ, NİVE ÖTİVİN, ÖTMİYİZ NİVE
ÖTMİVİN? MA SANKİ BABALARININ
KURMALI SAATI VAR TIRRELERİN?..
İŞ ADAMI SANKİ HEPSİ, GEVİRE GEÇ
KALICAKLAR TABİ!.. ÇIK..ÇIK..ÇIK!

RIFKI DOĞRU DİVİ VALLA! MA SANKİ İŞİMİZ
GÜCÜMÜZ MÜ VAR? NE DİVE KARGA BOHUNU
VİMEDEN KALKIYIZ
İNSANLAR KİBİN?

LAF DEDİN ŞİMDİ. GEÇ
KALKAKTA GÜN DOĞUŞUNU
KAÇIRAK HE? HEM OXLIM
TANRI DEBİLMİYİK? ERKEN
KALKACAZ Kİ ÖRNEK OLALIM...

TANRIVİZ DA NE OLİY OXLIM! MADALYA MI TAKİVİLER BİZE? İNSAN OLSAK DAHA İVİVDİ
VALLA! DAĞ BAŞINDA EL ALEMİN MAYMUNU OLMAK HOŞUNA MI GİDİ TİRE!..

LA OXLIM NERESİ
İVİ İNSAN OLMANIN? ASIL
MAYMUN ONLAR BE! GELENLERİ
GÖRMİYİN Mİ ÖMÜR BİLLAH
ÇALIŞIP GÖTLERİNİ VİRTİVİLER
TATİL YAPMAK İÇİN... SONRADA
BURAVA GELİYER, E BEN NE
ANLADIM BU İŞTEN? BİZ HEÇ
ÇALIŞMIVİZ HEP BURDAVİZ.
DAHA NE İSTİVİN
KIVRAK!

HAKKATEN HA! HEÇ
DÜŞÜNMEMİŞTİM.. İNSAN
OLSAK NE İŞ VAPARDIK BİZ?
BU GÜNE KADAR GEVİKTEN
BAŞKA Bİ ŞEV VAPMADIK Kİ!
EE.. SİTENDAP FALAN
VAPARDIK HERHAL?

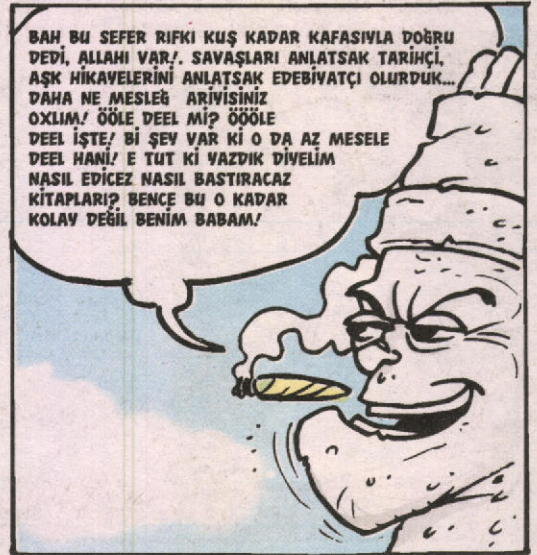
BU NE BİÇİM FANTAZİ
OXLIM? NERDEN GELİ
AHLUNIZA BELE BOŞ
BELEŞ ŞEYLER BİLİYİM Kİ?
HEPİNİZ GÖTİNİZ
AÇIKTA MI UVIDİNİZ
NE?

HEVKELTİRAŞ OLURDUM ABİ!
E DİLE KOLAY ABE BUNCA VİLLİK
HEVKELİZ, BİRİKİMLERİMİZDEN
VARARLANICAZ HALIVLE!..
EHEHE HE HE!..

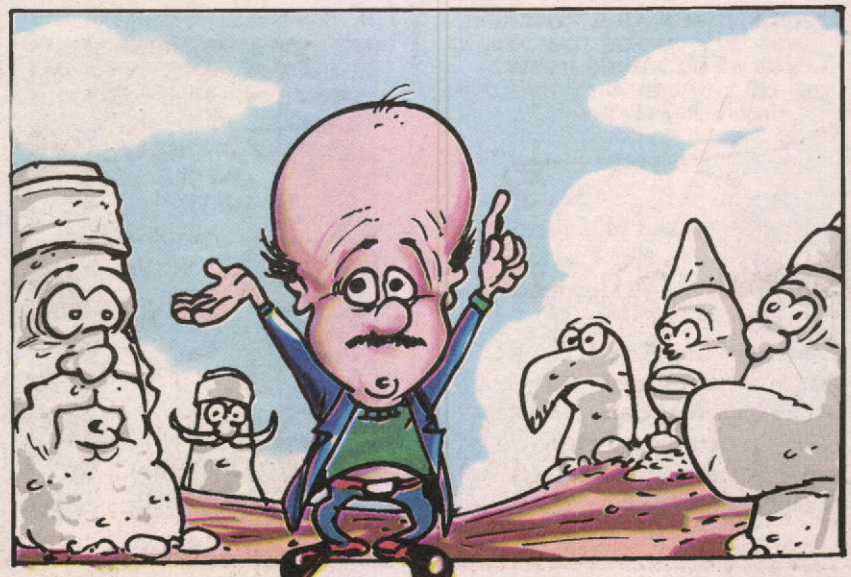
HELE GARDAŞIMA BAH! SANKİ
BAŞKA BİR BİRİKİMİMİZ
VOKMU KİBİN? KAÇ BİN VİLDİR
BURDAVİZ OXLIM HELE DE BANA?
TARİHÇİ OLURDUK OXLIM
TARİHÇİ... NE EKMEK VERDİK
BİLİY MİSİNİZ! PEHH!..

BAH BU SEFER RIFKI KUŞ KADAR KAFASIVLA DOĞRU
DEDİ, ALLAHİ VAR! SAVAŞLARI ANLATSAK TARİHÇİ,
AŞK HİKAYELERİNİ ANLATSAK EDEBİYATÇI OLURDUK..
DAHA NE MESLEĞİ ARIVİSİNİZ
OXLIM! ÖÖLE DEEL Mİ? ÖÖÖLE
DEEL İŞTE! Bİ ŞEV VAR Kİ O DA AZ MESELE
DEEL HANİ! E TUT Kİ VAZDİK DİVELİM
NASIL EDİCEZ NASIL BASTIRACAZ
KİTAPLARI? BENÇE BU O KADAR
KOLAY DEĞİL BENİM BABAM!

E O DA KOLAY ARKADAŞLAR DERT ETTİĞİNİZ ŞEVE BAKIN... BEN NE GÜNE DURUYORUM
SORARIM SİZE! SİZ ANLATIRSINIZ, BEN VAZARIM... SONRA MENECERİNİZ OLURUM, VAVİNEVİ
BULURUM, KİTAPLARI BASTIRIRIM, BUNUNLA DA
VETİNMEM...

LAN SEN DE NERDEN ÇIKTIN ÖLE İBİBİK! VIRTİK DONDAN ÇIKAR GİBİ.. DİRDİN NE OXLIM SENİN? BAK HALA SUSUYO ÇÖMLEK KAFA YA!

...

BÖHÜHÜ HÜÜÜA ÜHÜ!.. BEN ÇÖMLEK KAFA DEĞİLİM.. BEN.. BEN.. İNSANLARDAN KAÇTIM SİZE SİĞİNDİM BEN ANLARSINIZ Dİ VE!.. FIRK! ÜHÜHÜ!..

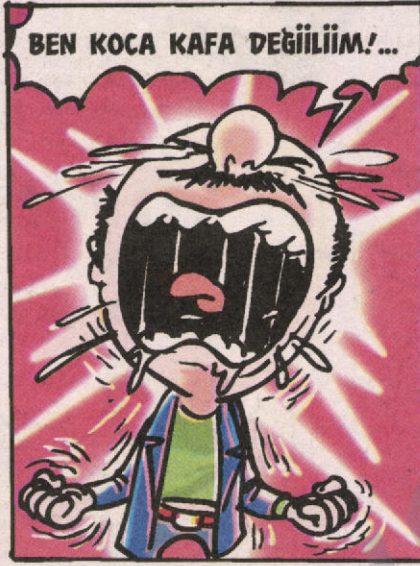

KENDİMİ SİZE YAKIN BULDUM, KAYNAŞIRIZ, VADIRGAMAZSINIZ, İÇİNİZDEN BİRİ GİBİ KABUL EDERSİNİZ BENİ DİVE DÜŞÜNÜŞTÜM.. BÖHÜHÜ! SİZ DE.. FIRK! ÜHÜHÜHÜ!.. SİZ DE..

LAN SENİN NEREN BİZE YAKIN. NE ORTAK YÖNÜMÜZ VAR, TANRI MİSİN SEN? SENİN GİBİ KOCA KAFA DEELİZ OXLIM BİZ!..

FIRK! FIRK!..

BEN KOCA KAFA DEĞİLİM!..

LAN ZIRLAMA KARI GİBİN!.. NE BAĞIRIYON!.. ALLAH MİSİN ÜLEEN!..

COOT!

BÖHÜHÜ HÜ!.. SİZ DE KOCA KAFA DEDİNİZ BANA, SİZ DE ANLAMADINIZ BENİ PİSSİNİZ HEPİNİZ PİS ÜHÜHÜHÜ!..

ÜLEEN BEN SİZİN VEDİ CEDDİNİZİ EŞİKTEKİ BEŞİKTEKİNİ, GELMİŞİNİ GEÇMİŞİNİ, ECDADINIZI... LAN TAŞ YOK MU TAŞ? BÖHÜHÜHÜ!..

ALIN ULAN BUDUR HAKKINIZ!

TOK!

LANN?! AHHH!

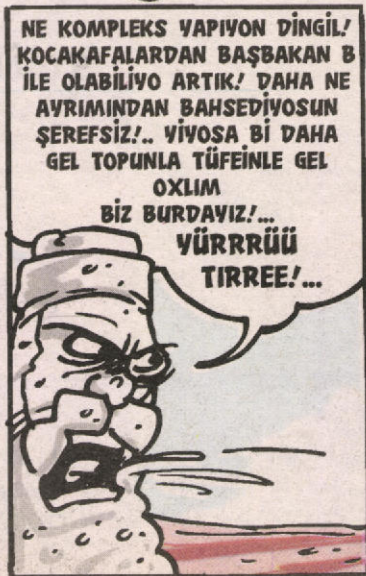

LAN ATMA! ATMA DİVORUM BAK! KAFAMIZA FALAN GELİCEK!.. LAN ATMASANA ŞERFSİZ!

ANAAA! DELİRDİ HERİF!

BUNUN HESABINI VERECEKSİNİZ LAN! BUNU SİZİN VANINIZA BIRAKMAM.. ALAY ETTİNİZ BENİMLE, HALBUKİSİ BEN SİZİ SEVMİŞTİM ULAN SEVMİŞTİM HOR GÖRDÜNÜZ BENİ ÜHÜ!..

NE KOMPLEKS YAPIYON DİNGİL! KOCAKAFALARDAN BAŞBAKAN B İLE OLABİLİYÖ ARTIK! DAHA NE AYRIMINDAN BAHSEDDİYOSUN ŞERFSİZ!.. VİVOŞA Bİ DAHA GEL TOPUNLA TÜFEİNLE GEL OXLIM BİZ BURDAVIZ!.. VÜRRRÜÜ TIRREE!..

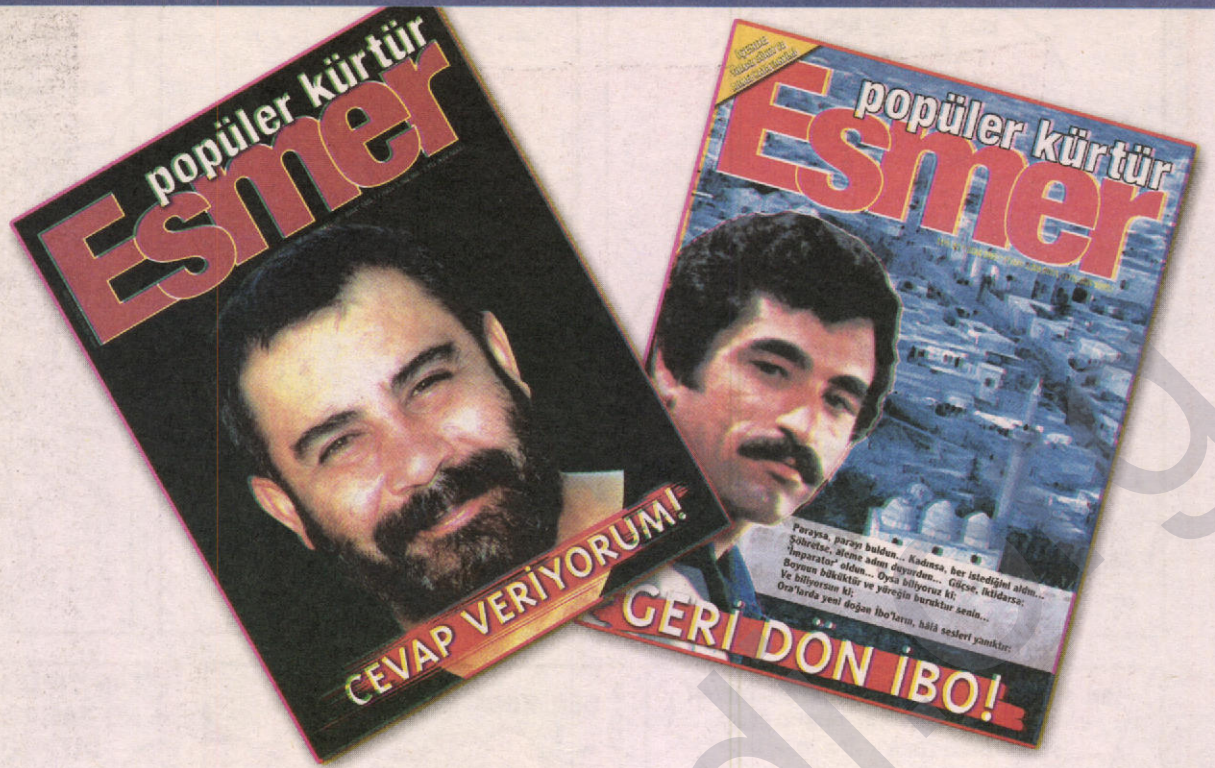

HER NE KADAR İNSANLARI SORUNLU VE ZAVALLI BULSALARDA, ONLAR OLMAZSA KENDİLERİNİN DE OLMAYACAĞININ BİLİNCİNDEDİR NEMRUDUN ÇOCUKLARI... BÜTÜN GÜN SÜREN EN ATEŞLİ GEVİKLERDE BİLE KULAKLAR VE GÖZLER AŞAĞIDAN GELEN SESLERİ VE GÖLGELERİ BEKLER, İNSANSIZ VE MUHABBETSİZ GÜNÜN DÖNMEMESİ İÇİN DUA ETMEYİ İHMAL ETMEZLER.. (KENDİLERİNE TABİ...)

BU AKŞAM ÖTMEŞİ DE NERDEN ÇIKTI? MAHSUS MU YAPIV LA BU?..

ÜÜÜÜRÜRÜ... ÜÜÜÜÜÜ!..

Dergimize bir yıl abone olan herkese,
 TÜRKÇE - KÜRTÇE Cep Sözlüğü
 Hediyel! Seid Verroj tarafından yayına
 hazırlanan ve 7500 kelimededen oluşan
 sözlük, Türkçe'nin yanı sıra Kürtçe'nin
 Kirmancı ve Dimili lehçelerine yer
 veriyor. Pırıl pırıl kağıdı ve yeni
 baskısıyla her an ihtiyaç
 duyabileceğiniz eşsiz bir eser.

ABONE FORMU

Yurtiçi: 1 yıllık 40 YTL / Avrupa: 1 yıllık 35 Euro / ABD ve Uzakdoğu: 1 yıllık 75 Dolar

ADI SOYADI:	
ADRES	
E-MAIL	
TEL İŞ	
TEL EV	
TEL CEP	
ÖDEMEZİNİZİ NASIL YAPMAK İSTİYORSUNUZ?	
☐	BANKA HAVALESİ İLE
☐	KREDİ KARTI İLE
☐	PTT İLE

Formu doldurduktan sonra 0 212 251 28 90 nolu faksa gönderebilirsiniz.
 Mektup ile ulaşmak isteyenler için adresimiz:

ESMER DERGİSİ - YAZI DÜKKANI

Şehit Muhtar Mah. Süslü Saksı Sok. No: 19 Kat: 3-Beyoğlu - İSTANBUL
 Tel: + 90 212 244 10 93 - Faks: + 90 212 251 28 90 / abone@esmerdergisi.com

TÜRKÇE - KÜRTÇE CEP SÖZLÜĞÜ
 Tırki, Kirmancı, Dimilki
 Hazırlayan: Seid Verroj
 BİR YAYINEVİ - ESME DERGİSİ

GEÇEN AY'NE YAPTIK

Geçen ay ne yaptık?
ESMER yayın hayatına başladı, ortaklık sallandı.

Geçen ay ne yaptık?
Uyuduk, uyuduk, uyandık.

Geçen ay ne yaptık?
Dergi bitti, hadi içelim dedik, manyak gibi içtik.

Geçen ay ne yaptık?
Gazeteye radyoya çıktık, meşhur olduk.

Geçen ay ne yaptık?
Tebrik üstüne tebrik aldık.

Geçen ay ne yaptık?
Çok şımarдық, çook.

Geçen ay ne yaptık?
Misafir ağırladık, hizmet ettik.

Geçen ay ne yaptık?
Bir sürü fırca yedik.

Geçen ay ne yaptık?
Yayın danışmanımız ressam Ahmet Güneştekin'in sergi kokteyline gittik, şarap içtik, entel pozlara girdik.

Geçen ay ne yaptık?
Kokteyl ne güzel şeymiş dedik, biz de kokteyl verdik.

Geçen ay ne yaptık?
Bir memleketi boydan boya ESMER yaptık.

Geçen ay ne yaptık?
Diyarbakır'a gülümsedik, Beyoğlu'nu fethettik. Uşak'tan, Manisa'dan... Türkiye'nin her yerinden arandık.

Geçen ay ne yaptık?
Bağırdık, küfür ettik, dayak yedik.

Geçen ay ne yaptık?
Van'ın bütün otlu peynirlerini yedik.

Geçen ay ne yaptık?
Sinirlendik, gerildik birbirimize tekme tokat giriştik.

Geçen ay ne yaptık?
Sevdiklerimize vakit ayıramadık.

Geçen ay ne yaptık?
Biraz rahatlayacağımızı sandık ama yanıldık.

Geçen ay ne yaptık?
Yorgunluktan bayıldık.

Geçen ay ne yaptık?
Yeni sayı için hep birden saldırdık.

Geçen ay ne yaptık?
Yeni bir ESMER yaptık.

Geçen ay ne yaptık?
Şairimiz, yazarımız Yılmaz Erdoğan'ın, "Şimdi Sen Gidiyorsun Ya Herkes Sana Benzeyecek" isimli şiir kaseti çıktı, dinledik, hüzünlendik...

Geçen ay ne yaptık?
Aşık olduk, ayrıldık; melankoliye verdik bünyeyi...

Geçen ay ne yaptık?
İbo'ya gittik, o söyledi biz dinledik, biz söyledik o dinlemedi...

Geçen ay ne yaptık?
Toplandık...

Bütün Kürtler toplandı, toplandı...

Sorduk niye yıpraandı, yıpraandı...

Biz Türklerle kaynaştık, kaynaştık, kaynaştık, peki niye coplaandı, coplaandı...

GAZETE BAYISI DİYALOGLARI

Esmer var mı?
Esmer yok "Popüler Kültür" var!

Esmer var mı?
Var.
Vitrinde niye yok?
Sana mı sorcam kardeşim?
Pardon abi!

Esmer var mı?
O da nedir öyle?
Azodur,
Kuzudur
Dağ Kapılı Rizo'dur...
Hahahaaa...

Esmer var mı?
Kardeşim bu dergi aylık yayınlanıyor. Her gün gelip de sorma, gazete değil ki bu mübarek. Allah, Allah....

Esmer var mı?
Valla sonuncusunu az önce aldılar.
Alan arkadaş nereye doğru gitti abi?
Ha.

Esmer var mı?
Var, buyrun.
Şimdilik kalsın... Sonra alacam ben.

Esmer var mı?
Yok.
Bayinin eşi: Var, var. Üst rafta.
Bayi: Ulan çok sordular yok dedim, hay Allah!
Yapma dayı yaaa?

AYIN ESMERİ

BİRCAN DEĞİRMENCI

Kapı aralığında sızan ılık bir sessizlik gibi gelir. Hiç kimseye fark ettirmeden yazısını yazar, telefonlar açar... Tek derdi insan. İnsan sayfasına insanları davet eder, onların sözlerini cümlelere dönüştürür... Yüzünde hep bir tebessüm saklıdır onun... Karnesini pekiyiyle doldurup gider. Bu ayın ESME'yi Bircan, oy birliğiyle seçildi. Hiç kimse karşı oy kullanmadı... Hep, "Bir şeyler yapalım" der. Her sıkışanın yardımına koşar.
O bir insan...
O bir Esmer...
O bir baş güvercini...
O bir köylü melek...
O bir can...

ESMER HATIRASI

ALDIĞIMIZ HEDİYELER

Ahmet Güneştekin'den üç gözlü, şahane elektrikli ısıtıcı.
Aziz Özen'den Brother marka faks.
Recep Çiçek'ten boş cd ve çaydanlık.
Yusuf Hayaloğlu'ndan bir top A4 kağıt.
Yılmaz Erdoğan'dan şiir kaseti.
Suzan Samancı'dan öykü kitabı.
Vedat Türkalı'den bi sürü kitap.
Eşber Yağmurdereli'den yarım içilmiş sigara.
Ahmet Erhan'dan el yazması şiir.
Mehmet Uzun'dan bol bol selam.
Muhsin Kızılkaya'dan
10 kaset Şivan Perwer sesi...
Okuyucularımızdan binlerce mektup, e-mail ve faks.

SÖZ Bİ DAHA YAPMIYCAM KÖŞESİ

İlk sayıda aldık makası elimize daldık yazılara. Müslüm Yücel, Şeyhmus Diken ve Enver Sezgin'in yazılarını biçmişiz.
Söz bi daha yapmıycaz...
Muhsin Kızılkaya, Selim Temo ve Eylül N. Geroğlu'nun yazılarında tashihler olmuş.
Söz bi daha iyi okuycaaz.
Ekşi Sözlük yazarı Bir Kulum İşte'nin entrylerini yağmalamışız, kaynak belirtmemişiz.
Söz bi daha belirteceez.
Dergiye bol bol pembe verdik. Pembe pantere döndü bazı yazarlarımız.
Söz bi daha vermıycez.
Aç karna çay içtik, çok pismiş, perişan olduk.
Söz bi daha içmiycez.
Yorulduk, yüzümüz asıldı, dostları selamlamayı unuttuk.
Söz bi daha selamlycaz.

Konuşanlar: Kötü Şair XX AzadXXX RewhatXXXX

Ahmet Kahraman: - Burda. Ahmet Erhan: - Burda. Ali Nesin: - Burda. Ahmet Güneştekin: - Burda. Atal Behramoğlu: - Raporlu. Ata Aksoy: - Burda. Azad Aktürk: - Burda. Bircan Değirmenci: - Burda. Coşkun Aral: - Burda. Cezmi Ersöz: - Burda. Doğan Güzel: - Yok. Ender Özkahraman: - Burda. Enver Sezgin: - Burda. Eşber Yağmurdereli: - Fırar. Eylül N. Geroğlu: - Burda. Ferzende Kaya: - Burda. Feyza Hepçilingirler: - Burda. Gülten Kaya: - Burda. Hasip Kaplan: - Burda. Haydar Ergülen: - İzinli. Hüseyin Alemdar: - Burda. İmam Cici: - Burda. (Ne biçim isim lan bu... - Babam koymuş öğretmenim. - Peki peki otur, sünepe.) İlyas Salman: - Burda. Kemal Varol: - Burda. Kötü Şair: - Burda. Küçük İskender: - Burda. M. Ali İzmir: - Burda. Mehmed Uzun: - Burda. Memet Aydemir: - Burda. Muhsin Kızılkaya: - Burda. Müslüm Yücel: - Burda. Nevzat Çelik: - Yok. Nihat Kaya: - Burda. Ragıp Duran: - Burda. Reyhan Çiçek: - Burda. Salih Bolat: - İzinli. Selim Temo: - Burda. Sevda Alkan: - Burda. Süküti Memioğlu: - Hasta. Şivan Perwer: - Burda. Şeyhmus Diken: - Burda. Yaşar Kemal: - Burda. Yelda Karataş: - Raporlu. Yılmaz Erdoğan: - İzinli. Yılmaz Odabaşı: - Burda. Yusuf Hayaloğlu: Burda. **Sıfıra yeni gelenler:** Akif Kurtuluş, Lale Müldür, Komet, Mehmet Esen, Fadıl Öztürk, Gülseli İnal, İhsan Tefvik, Vedat Türkalı. Bozan Yaman.

Yoklama Defteri

BİR NOT: Birinci sayımızda duyurusunu yaptığımız, Yusuf Hayaloğlu'nun yazdığı, Rewhat'ın çizdiği "kalbi viran.. aşkı militan" isimli çizgi öykünün yayını, teknik bir aksamadan dolayı gelecek sayıya kalmıştır.

popüler kültür
Esmer

Sayı: 02/2005 - ŞUBAT 2005 Yayıncı: YAZI DÜKKANI İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni: FERZENDE KAYA Yazı İşleri Müdürü: M. ALİ İZMİR Yazı İşleri: ŞERAFETTİN KAYA, REWHAT, REYHAN ALAÇ ÇİÇEK, BİRCAN DEĞİRMENCI, EYLÜL N. GEROĞLU Görsel Yönetmen: AZAD AKTÜRK

Yayın Danışmanları: AHMET GÜNEŞTEKİN, MUHSİN KIZILKAYA Müessese: NİHAT KAYA Ofis: ABDURRAHMAN KAYA

Adres: Şehit Muhtar Mahallesi: İntiklal Cad. Süslü Sakı Sokak No: 19/3 Beyoğlu - İSTANBUL Tel: 0 (212) 244 10 93 Faks: 0 (212) 251 28 90

Dağıtım: MDP ISSN 1305 340X Yayın Türü: Yerel, süreli, aylık. www.esmerdergisi.com / posta@esmerdergisi.com

Baskı ve Cilt: Uygun Basın ve Ticaret Ltd. Şti. Yenibosna 0212 550 28 32

Qarabête Xaço

(1902 - 15 Ocak 2005)

"... Lê lê dayikê heyranê de tu rabe
Xwe ke be Xwedê ke roja şemiyê
Serê mi bişo û xemla min li mîke
Bisk û tev morîka li ber enîka min de çêke
Hey le le le... Hey delale
Heval û hogirê me çûne mexrub û Şexa
Tev alîka di gelîkî kur da
Keçik di go lê lê dayik hayranê
Bişîne pey Lawîkê Metîni delalî malê
Bira bê ye nava sing û berê min keçikê
Herke tê min dixwaze bila gefo bê min bixwaze
Herke tê min direvîne bila bê min birevîne
Herke min narevîne sibê wê min bi rêkin
Hey lê lê ... Hey lê lê... Hey delalê...."

"/....Le ana hayran
Allah adına kalk hazırlan
Cumartesi günü banyomu yaptır
Beni giydir
Perçemlerimi tara
Hey le le..
Bütün arkadaşlarım uzak diyarlara gitmişler
Kız ana hayran dedi
Lawîkê Metîni evin güzeline haber sal
Bana gelsin beyaz göğsüm ona armağandır
Eğer gelip beni istiyorsa, gelip istesin
Eğer gelip beni kaçıracaksa, gelip kaçırısın
Eğer beni kaçırmayacaksa
Yarın beni everip yollayacaklar
Hey le le le le

ISSN 1305-340X

9 771305 340009

popüler kültür
Esmer